

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

55. aastakäik

21. august 2012

Sisukord

II *Muud kui seadusandlikud aktid*

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 748/2012, 3. august 2012, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseermise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseermise rakenduseeskirjad ⁽¹⁾ 1

Hind: 4 EUR

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 748/2012,

3. august 2012,

millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnoaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruaril 2008. aasta määrust (EÜ) nr 216/2008, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühiseeskirju ja millega luuakse Euroopa Lennundusohutusamet ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 91/670/EMÜ, määrus (EÜ) nr 1592/2002 ning direktiiv 2004/36/EÜ⁽¹⁾, eriti selle artikli 5 lõiget 5 ja artikli 6 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni 24. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1702/2003, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnoaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad⁽²⁾, on korduvalt oluliselt muudetud⁽³⁾. Kuna sellesse tuleb teha veel muudatusi, tuleks kõnealune määrus selguse huvides uuesti sõnastada.

(2) Määrusega (EÜ) nr 216/2008 kehtestatakse ühised olulised nõuded tsiviillennundusohutuse ja keskkonnakaitse ühtse kõrge taseme tagamiseks. Selles nõutakse, et komisjon võtaks nende nõuete ühetaolise kohaldamise tagamiseks vastu vajalikud rakenduseeskirjad. Määrusega luuakse Euroopa Lennundusohutusamet (edaspidi „amet“), mis peab aitama komisjonil kõnealuseid rakenduseeskirju edasi arendada.

(3) Tuleb kehtestada ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused, et tagada määruse (EÜ) nr 216/2008 reguleerimisalasse kuuluvate lennundustoodete ning nende osade ja seadmete lennukõlblikkus ja keskkonnanõuetele vastavus. Selliste nõuete ja menetlustega tuleks täpsustada asjakohaste sertifikaatide väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimused.

(4) Toodete, osade ja seadmete projekteerimise ja tootmisega seotud organisatsioonid peaksid vastama teatavatele tehnilistele nõuetele ning tõendama, et neil on võimed ja vahendid oma kohustuste täitmiseks ja nendega seotud eelisõiguste kasutamiseks. Komisjon peab kehtestama meetmed, et täpsustada asjaomaste vastavust tõendavate sertifikaatide väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimusi.

(5) Lennukõlblikkust käsitlevate ühiste oluliste nõuete rakendusmeetmete kehtestamisel peab komisjon hoolitsema, et need kajastaksid tehnika taset ja häid tavasid, võtaksid arvesse ülemaailmseid õhusõidukite kasutamise kogemusi ning teaduse ja tehnika arengut ja võimaldaksid viivitamata reageerida õnnetuste ja tõsiste intsidentide kindlakstehtud põhjustele.

(6) Vajadus tagada lennundustoodete ning nende osade ja seadmete ühiste lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse nõuete ühetaoline kohaldamine nõuab, et liikmesriikide pädevad asutused ja vajaduse korral amet järgiksid kõnealustele nõuetele vastavuse hindamisel ühiseid menetlusi. Amet peaks nõutava ühetaolise kohaldamise hõlbustamiseks töötama välja sertifitseerimistingimused ja juhismaterjali.

⁽¹⁾ ELT L 79, 19.3.2008, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 243, 27.9.2003, lk 6.

⁽³⁾ Vt II lisa.

- (7) Enne määruse (EÜ) nr 1702/2003 jõustumist väljaantud sertifikaatide kehtivuse jätkumist tuleb tunnustada kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikliga 69.
- (8) Selleks et säilitada Euroopas lennuohutuse ühtne kõrge tase, on vaja muuta õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise nõudeid ja menetlusi ning eelkõige töötada välja eeskirjad tüübisertifitseerimisaluste ja keskkonnakaitseõuete järgimise tõendamiseks ning tagada võimalus muuta tüübisertifikaate vastavalt hiljem kehtestatavatele standarditele.
- (9) Abijõuseadme (APU) kontseptsioon ja keerukus sarnaneb õhusõidukite mootorite kontseptsiooni ja keerukusega ning mõnel juhul on abijõuseadme (APU) projekteerimisel lähtutud õhusõidukite mootorite projektidest. Seepärast on vaja muuta abijõuseadme (APU) remonditõid käsitlevaid sätteid, et taastada kooskõla mootorite remonditöödega.
- (10) Selleks et kohaldada lihtsa konstruktsiooniga mootorõhusõidukite ja sportlennukite ning nendega seotud toodete, osade ja seadmete suhtes meetmeid, mis on kooskõlas nende lihtsa konstruktsiooni ja käitamislüliga, tagades samal ajal Euroopa lennuohutuse ühtse kõrge taseme, on vaja muuta kõnealuste õhusõidukite ning nendega seotud toodete, osade ja seadmete ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise nõudeid ja -menetlusi, ning eelkõige võtta kuni 2 000 kg Euroopa kergete õhusõidukite (ELA2) või alla 1 200 kg Euroopa kergete õhusõidukite (ELA1) omanike puhul kasutusele võimalus paigaldada ohutuse seisukohalt mitteolulisi osi EASA vormi 1 kasutamata.
- (11) Amet valmistab ette rakenduseeskirjade eelnõud ja esitas need komisjonile järgmiste määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 19 lõike 1 kohaste arvamustena: arvamus nr 01/2009, milles käsitletakse võimalust kalduda konstruktsioonimuudatuste puhul kõrvale lennukõlblikkuse tingimustest, arvamus nr 02/2009, milles käsitletakse remonditööde ja konstruktsiooniga seotud muudatusi Euroopa tehnilistes normatiivides, arvamus nr 01/2010, milles käsitletakse alajaos J projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi kohta sätestatud, ja arvamus nr 01/2011, milles käsitletakse Euroopa kergete õhusõidukitega (ELA) seotud menetlusi, standardmuudatusi ja remonditõid.
- (12) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 65 lõike 1 alusel loodud Euroopa Lennundusohutusameti komitee arvamusega,
- nende osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise kohta ja täpsustatakse järgmist:
- tüübisertifikaatide, piiratud tüübisertifikaatide, täiendavate tüübisertifikaatide ja tüübisertifikaatide muudatuste väljaandmine;
  - lennukõlblikkussertifikaatide, piiratud lennukõlblikkussertifikaatide, lennuluubade ning käitamissertifikaatide väljaandmine;
  - kinnitatud remondiprojektide väljaandmine;
  - keskkonnakaitseõuetele vastavuse tõendamine;
  - mürasertifikaatide väljaandmine;
  - toodete, osade ja seadmete kindlakstegemine;
  - teatavate osade ja seadmete sertifitseerimine;
  - projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine;
  - lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste väljaandmine.
2. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
- „JAA” – Ühinenud Lennuametid (Joint Aviation Authorities);
  - „JAR” – ühtsed lennundusnõuded (Joint Aviation Requirements);
  - „osa 21” – õhusõidukite ning nendega seotud toodete, osade ja seadmete ning käesoleva määruse I lisas sätestatud projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise nõuded ja menetlused;
  - „osa M” – määruse (EÜ) nr 216/2008 kohaselt vastuvõetud jätkuva lennukõlblikkuse nõuded;
  - „peamine tegevuskoht” – ettevõtja peakontor või registreeritud asukoht, kus toimub põhiline finantstegevus ja käesolevas määruses osutatud tegevuse kontrollimine;

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisala ja mõisted

1. Käesoleva määrusega nähakse kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõikega 5 ja artikli 6 lõikega 3 ette ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused lennundustoodete ning

e) „peamine tegevuskoht” – ettevõtja peakontor või registreeritud asukoht, kus toimub põhiline finantstegevus ja käesolevas määruses osutatud tegevuse kontrollimine;

- f) „artikkel” – tsiviilõhusõidukis kasutatavad osad ja seadmed;
- g) „ETSO” – Euroopa tehnilised normatiivid. Euroopa tehnilised normatiivid on üksikasjalik lennukõlblikkuspetsifikaat, mille Euroopa Lennundusohutusamet (edaspidi „amet”) on välja andnud, et tagada vastavus käesoleva määruse nõuetele, ja mis on konkreetsete artiklite jaoks minimaalne tehniline standard;
- h) „EPA” – osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus. Artikli osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus tähendab seda, et artikkel on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO nõuetele vastavad artiklid.
- i) „ELA1 õhusõiduk” – kõik järgmised Euroopa kerged mehitatud õhusõidukid:
- i) lennuk suurima stardimassiga (MTOM) kuni 1 200 kg, mida ei liigitata keerukaks mootorõhusõidukiks;
  - ii) purilennuk või mootorpurilennuk suurima stardimassiga (MTOM) kuni 1 200 kg;
  - iii) õhupall, mille õhkutõstmiseks kasutatava gaasi või kuuma õhu maht ei ole suurem kui 3 400 m³ kuumaõhupallide puhul, 1 050 m³ gaasiga täidetud õhupallide puhul ning 300 m³ trossiga kinnitatud ja gaasiga täidetud õhupallide puhul;
  - iv) õhulaev, mis on ette nähtud mitte rohkem kui neljale sõitjale ning mille õhkutõstmiseks kasutatava gaasi või kuuma õhu maht ei ole suurem kui 3 400 m³ kuumaõhu-õhulaevade puhul ja 1 000 m³ gaasiga täidetud õhulaevade puhul;
- j) „ELA2 õhusõiduk” – kõik järgmised Euroopa kerged mehitatud õhusõidukid:
- i) lennuk suurima stardimassiga (MTOM) kuni 2 000 kg, mida ei liigitata keerukaks mootorõhusõidukiks;
  - ii) purilennuk või mootorpurilennuk suurima stardimassiga (MTOM) kuni 2 000 kg;
  - iii) õhupall;
  - iv) kuumaõhu-õhulaev;
  - v) gaasiga täidetud õhulaevad, mis vastavad kõikidele järgmistele tingimustele:
    - staatiline raskus muutub maksimaalselt 3 %;
    - tõukejõu vektor ei ole muudetav (v.a tõukejõu ümberpööramine);
    - tavapärase ja lihtsa konstruktsiooniga struktuur, juhtimissüsteem ja ballonetisüsteem;
    - võimenduseta juhtimisseadmed;
- vi) ülikerge tiivikõhusõiduk.

Artikkel 2

Toodete, osade ja seadmete sertifitseerimine

1. Toodetele, osadele ja seadmetele antakse välja I lisa (osa 21) nimetatud sertifikaadid.
2. Erandina lõikest 1 ei kohaldata I lisa (osa 21) alajagude H ja I sätteid õhusõiduki, sealhulgas sellesse paigaldatud toodete, osade ja seadmete suhtes, mis ei ole registreeritud mõnes liikmesriigis. Nende suhtes ei kohaldata ka I lisa (osa 21) alajao P sätteid, välja arvatud juhul, kui liikmesriik on ette näinud õhusõiduki identifitseerimismärgid.

Artikkel 3

Tüübisertifikaatide ja nendega seotud lennukõlblikkussertifikaatide kehtivuse jätkumine

1. Selliste toodete suhtes, millele mõni liikmesriik on enne 28. septembrit 2003 välja andnud tüübisertifikaadi või dokumendi, mis võimaldab lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmist, kohaldatakse järgmisi sätteid.
  - a) Sellisel tootel loetakse olevat käesoleva määruse kohaselt välja antud tüübisertifikaat, kui:
    - i) selle tüübisertifitseerimise alusteks on:
      - toodete puhul, mis on sertifitseeritud nende JAA andmelehel määratletud JAA menetluste kohaselt, JAA tüübisertifitseerimisalused või
      - muude toodete puhul projekteerimisriigi tüübisertifikaadi andmelehel määratletud tüübisertifitseerimisalused, kui projekteerimisriik on:
        - liikmesriik, välja arvatud juhul, kui amet otsustab eelkõige kasutatud lennukõlblikkustingimusi ja kasutamiskogemusi arvesse võttes, et sellised tüübisertifitseerimisalused ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks määrusega (EÜ) nr 216/2008 ja käesoleva määrusega nõutavale tasemele, või

- riik, kellega liikmesriik on sõlminud kahepoolse lennukõlblikkust käsitleva või samalaadse kokkuleppe, mille alusel need tooted on sertifitseeritud projekteerimisriigi lennukõlblikkustingimuste alusel, välja arvatud juhul, kui amet otsustab, et need lennukõlblikkustingimused, kasutamiskogemused või projekteerimisriigi ohutussüsteem ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks määrusega (EÜ) nr 216/2008 ja käesoleva määrusega nõutavale tasemele.

Amet teostab teise taande sätete mõju esimese hindamise, et esitada komisjonile oma arvamus, sealhulgas võimalikud ettepanekud käesoleva määruse muutmise kohta;

- ii) keskkonnakaitsenõuetena käsitatakse Chicago konventsiooni lisas 16 sätestatud nõudeid, mida toote suhtes kohaldatakse;
  - iii) kohaldatakse projekteerimisriigi lennukõlblikkuseeskirju.
- b) Enne 28. septembrit 2003 liikmesriigi registrisse kantud õhusõiduki konstruktsioon loetakse heakskiidetuks käesoleva määruse kohaselt, kui:
- i) selle põhitüübiprojekt oli osa punktis a nimetatud tüübisertifikaadist;
  - ii) kõik sellesse põhitüübiprojekti tehtavad muudatused, mis ei kuulu tüübisertifikaadi omaniku vastutusalasse, on kinnitatud ja
  - iii) lennukõlblikkuseeskirjad, mille registreerimisliikmesriik on välja andnud või vastu võtnud enne 28. septembrit 2003, on täidetud, sealhulgas projekteerimisliikmesriigi lennukõlblikkuseeskirjades tehtud muudatused, mille registreerimisliikmesriik on kinnitanud.

2. Selliste toodete suhtes, mille tüübisertifitseerimise menetlus toimus JAA või liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui toodet sertifitseerib mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;
- b) I lisa (osa 21) punkti 21.A.15 alapunkte a, b ja c ei kohaldata;
- c) erandina I lisa (osa 21) punkti 21.A.17 alapunkti a on tüübisertifitseerimiseks JAA või vajaduse korral liikmesriigi tüübisertifitseerimised, mis kehtivad sertifikaadi taotlemise kuupäeval;

- d) I lisa (osa 21) punkti 21.A.20 alapunktide a ja b täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt avastatud vastavuslased puudused on kindlaks teinud amet.

3. Selliste toodete suhtes, millel on riigisisene tüübisertifikaat või sellega samaväärne sertifikaat ja millega seotud muudatuse kinnitamismenetlust ei olnud liikmesriik käesolevale määrusele vastava tüübisertifikaadi määramise ajaks lõpetanud, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui sertifitseerimismenetlust teostas mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;

b) I lisa (osa 21) punkti 21.A.93 ei kohaldata;

- c) kohaldatavad tüübisertifitseerimisealused on JAA või vajaduse korral liikmesriigi tüübisertifitseerimisealused, mis kehtivad muudatuse kinnitamise taotluse kuupäeval;

- d) I lisa (osa 21) punkti 21.A.103 alapunkti a alapunkti 2 ja alapunkti b täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt avastatud vastavuslased puudused on kindlaks teinud amet.

4. Selliste toodete suhtes, millel on riigisisene tüübisertifikaat või sellega samaväärne sertifikaat ja millega seotud olulise remonditööde projekti kinnitamismenetlust ei ole liikmesriik käesolevale määrusele vastava tüübisertifikaadi määramise ajaks lõpule viinud, loetakse I lisa (osa 21) punkti 21.A.433 alapunkti a täitmisel, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt avastatud vastavuslased puudused on kindlaks teinud amet.

5. Liikmesriigi välja antud lennukõlblikkussertifikaat, mis tõendab vastavust lõike 1 kohaselt määratud tüübisertifikaadile, loetakse käesoleva määruse nõuetele vastavaks.

Artikkel 4

Täiendavate tüübisertifikaatide kehtivuse jätkumine

1. Täiendavate tüübisertifikaatide puhul, mille on välja andnud liikmesriik vastavalt JAA menetlusele või kehtivatele riigisisestele menetlustele, ning toodete selliste muudatuste puhul, mille ettepaneku teeb mõni muu isik kui toote tüübisertifikaadi omanik ja mille liikmesriik on kehtivate riigisiseste menetluste kohaselt kinnitanud, loetakse täiendav tüübisertifikaat või selle muudatus kooskõlas käesoleva määrusega väljaantuks, kui täiendav tüübisertifikaat või selle muudatus kehtis 28. septembril 2003.

2. Täiendava tüübisertifikaadi puhul, mille sertifitseerimismenetlust teostab liikmesriik 28. septembril 2003 kohaldatava JAA täiendava tüübisertifikaadi menetluse alusel, ja toodetes, mille sertifitseerimismenetlust teostab liikmesriik 28. septembril 2003 kehtivate riigisiseste õigusaktide alusel, tehtavate selliste oluliste muudatuste puhul, mille ettepaneku teeb mõni muu isik kui toote tüübisertifikaadi omanik, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui sertifitseerimismenetlust teostab mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;
- b) I lisa (osa 21) punkti 21.A.113 alapunkte a ja b ei kohaldata;
- c) kohaldatavad sertifitseerimisalused on JAA või vajaduse korral liikmesriigi sertifitseerimisalused, mis kehtivad täiendava tüübisertifikaadi või olulise muudatuse kinnitamise taotluse kuupäeval;
- d) I lisa (osa 21) punkti 21.A.115 alapunkti a täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt avastatud vastavusalased puudused on kindlaks teinud amet.

Artikkel 5

Mõne liikmesriigis registreeritud õhusõiduki käitamise jätkamine

Õhusõiduki puhul, millele ei ole välja antud käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktile a vastavat tüübisertifikaati, kuid millele liikmesriik on välja andnud lennukõlblikkussertifikaadi enne, kui määrus (EÜ) nr 1702/2003 hakkas selles liikmesriigis kehtima, ⁽¹⁾ ning mis oli 28. märtsil 2007 selle liikmesriigi registris, loetakse konkreetsed lennukõlblikkussõuded välja antuks käesoleva määruse kohaselt järgmistel tingimustel:

- a) kohaldatavad konkreetsed lennukõlblikkussõuded on projekteerimisriigi poolt välja antud tüübisertifikaadi andmeleht ja tüübisertifikaadi müraandmeleht või samaväärsed projekteerimisriigi dokumendid, tingimusel et projekteerimisriik on sõlminud ametiga vastavalt määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 27 lõikele 2 selle õhusõiduki projekti jätkuvat lennukõlblikkust hõlmava töökorra;
- b) keskkonnakaitseõuena käsitatakse Chicago konventsiooni lisas 16 sätestatud nõudeid, mida selle õhusõiduki suhtes kohaldatakse, ja
- c) kohaldatavad lennukõlblikkuseeskirjad on projekteerimisriigi kohustuslik jätkuva lennukõlblikkuse teave.

⁽¹⁾ EL 15 puhul 28. september 2003; EL 10 puhul 1. mai 2004 ja EL 2 puhul 1. jaanuar 2007.

Artikkel 6

Osade ja seadmete sertifikaatide kehtivuse jätkumine

1. Liikmesriikide osade ja seadmete kohta välja antud sertifikaadid, mis kehtisid 28. septembril 2003, loetakse väljaantuks käesoleva määruse kohaselt.

2. Osade ja seadmete puhul, mille sertifitseerimise menetlust või millele loa andmise menetlust teostas mõni liikmesriik 28. septembril 2003, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui loa andmise menetlust teostas mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;
- b) I lisa (osa 21) punkti 21.A.603 ei kohaldata;
- c) I lisa (osa 21) punktis 21.A.605 sätestatud nõutavad andmed on need, mis kehtivad asjaomases liikmesriigis sertifikaadi või loa taotlemise kuupäeval;
- d) I lisa (osa 21) punkti 21.A.606 alapunkti b täitmisel loetakse, et asjaomase liikmesriigi avastatud vastavusalased puudused on kindlaks teinud amet.

Artikkel 7

Lennuluba

Tingimusi, mille liikmesriigid on määranud enne 28. märtsi 2007 lennuloa või muu lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmiseks õhusõidukile, millele ei olnud käesoleva määruse kohaselt välja antud lennukõlblikkussertifikaati või piiratud lennukõlblikkussertifikaati, loetakse määratuks kooskõlas käesoleva määrusega, välja arvatud juhul, kui amet on otsustanud enne 28. märtsi 2008, et sellised tingimused ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks määrusega (EÜ) nr 216/2008 või käesoleva määrusega nõutavale tasemele.

Artikkel 8

Projekteerimisorganisatsioonid

1. Toodete, osade ja seadmete projekteerimise või nende muutmise või remontimise eest vastutav organisatsioon peab tõendama oma pädevust kooskõlas I lisaga (osaga 21).

2. Erandina lõikest 1 võib organisatsioon, mille peamine tegevuskoht on ELi mittekuuluv riigis, tõendada oma pädevust sertifikaadiga, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa või seadme kohta välja andnud, tingimusel et:

- a) kõnealune riik on projekteerimisriik ja

b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.

3. Projekteerimisorganisatsioonide sertifikaadid, mille liikmesriik on välja andnud või mida ta tunnustab vastavalt JAA nõuetele ja menetlustele ning mis kehtivad enne 28. septembrit 2003, loetakse käesolevale määrusele vastavaks.

Artikkel 9

Tootjaorganisatsioonid

1. Toodete, osade ja seadmete tootmise eest vastutav organisatsioon peab tõendama oma pädevust kooskõlas I lisaga (osaga 21).

2. Erandina lõikest 1 võib tootja, kelle peamine tegevuskoht on ELi mittekuuluv riigis, tõendada oma pädevust sertifikaadi abil, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa või seadme kohta välja andnud, tingimusel et:

a) kõnealune riik on tootjariik ja

b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.

3. Tootjaorganisatsioonide sertifikaat, mille liikmesriik on välja andnud või mida ta tunnustab vastavalt JAA nõuetele ja menetlustele ning mis kehtib enne 28. septembrit 2003, loetakse käesolevale määrusele vastavaks.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 3. august 2012

Artikkel 10

Ameti võetavad meetmed

1. Amet töötab välja nõuete täitmise vastuvõetavad viisid, mida pädevad asutused, organisatsioonid ja töötajad võivad kasutada käesoleva määruse I lisa (osa 21) sätete järgimise tõendamiseks.

2. Nõuete täitmise vastuvõetavate viisidega, mille amet välja annab, ei kehtestata uusi nõudeid ega muudeta leebemaks käesoleva määruse I lisa (osa 21) nõudeid.

3. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 216/2008 artiklite 54 ja 55 kohaldamist, loetakse juhul, kui kasutatakse ametipoolseid nõuete täitmise vastuvõetavaid viise, käesoleva määruse I lisaga (osa 21) seotud nõuded ilma täiendava tõendamiseta täidetuks.

Artikkel 11

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 1702/2003 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele kooskõlas III lisas esitatud vastavustabeliga.

Artikkel 12

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Komisjoni nimel

president

José Manuel BARROSO

I LISA

OSA 21

Õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnanõuetuse ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine

Sisukord

	Lehekülg
21.1 Üldosa	14
JAGU A – TEHNILISED NÕUDED	14
ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED	14
21.A.1 Reguleerimisala	14
21.A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus	14
21.A.3A Rikked, häired ja defektid	14
21.A.3B Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused	15
21.A.4 Projekteerija ja tootja vaheline kooskõlastus	15
ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID	15
21.A.11 Reguleerimisala	15
21.A.13 Kõlblikuskriteeriumid	16
21.A.14 Pädevuse tõendamine	16
21.A.15 Taotlemine	16
21.A.16A Lennukõlblikkustingimused	16
21.A.16B Eritingimused	16
21.A.17 Tüübisertifitseerimisalused	17
21.A.18 Kohaldatavad keskkonnakaitse nõuded ja sertifitseerimistingimused	17
21.A.19 Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused	18
21.A.20 Vastavus tüübisertifitseerimisalustele ja keskkonnakaitse nõuetele	18
21.A.21 Tüübisertifikaadi väljaandmine	18
21.A.23 Piiratud tüübisertifikaadi väljaandmine	18
21.A.31 Tüübiprojekt	19
21.A.33 Ülevaatused ja katsed	19
21.A.35 Katseplaanid	19
21.A.41 Tüübisertifikaat	20
21.A.44 Omaniku kohustused	20
21.A.47 Ülekandmine	20
21.A.51 Kehtivus ja selle jätkumine	20
21.A.55 Andmete säilitamine	20
21.A.57 Käsiraamatud	21
21.A.61 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid	21
(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)	21
ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES	21
21.A.90A Reguleerimisala	21
21.A.90B Standardmuudatused	21
21.A.91 Tüübiprojekti muudatuste liigitus	21

	Lehekülg	
21.A.92	Kõlblikuskriteeriumid	22
21.A.93	Taotlemine	22
21.A.95	Väheolulised muudatused	22
21.A.97	Olulised muudatused	22
21.A.101	Kohaldatavate sertifitseerimistingimuste ja keskkonnakaitseõuete kindlaksmääramine	22
21.A.103	Tüübikinnituse väljaandmine	23
21.A.105	Andmete säilitamine	24
21.A.107	Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid	24
21.A.109	Kohustused ja EPA-märgistus	24
ALAJAGU E — TÄIENDAVAD TÜÜBISERTIFIKAADID		24
21.A.111	Reguleerimisala	24
21.A.112A	Kõlblikuskriteeriumid	24
21.A.112B	Pädevuse tõendamine	24
21.A.113	Täiendava tüübisertifikaadi taotlemine	25
21.A.114	Nõuetele vastavuse tõendamine	25
21.A.115	Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmine	25
21.A.116	Ülekandmine	25
21.A.117	Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb	25
21.A.118A	Kohustused ja EPA-märgistus	26
21.A.118B	Kehtivus ja selle jätkumine	26
21.A.119	Käsiraamatud	26
21.A.120	Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid	26
ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISE KORRAL		26
21.A.121	Reguleerimisala	26
21.A.122	Kõlblikuskriteeriumid	27
21.A.124	Taotlemine	27
21.A.125A	Heakskiidukirja väljaandmine	27
21.A.125B	Puudused	27
21.A.125C	Kehtivus ja selle jätkumine	28
21.A.126	Tootmisjärelvalvesüsteem	28
21.A.127	Katsed: õhusõidukid	28
21.A.128	Katsed: mootorid ja propellerid	29
21.A.129	Tootja kohustused	29
21.A.130	Nõuetele vastavuse deklaratsioon	29
ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT		30
21.A.131	Reguleerimisala	30
21.A.133	Kõlblikuskriteeriumid	30
21.A.134	Taotlemine	30
21.A.135	Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine	30
21.A.139	Kvaliteedisüsteem	30
21.A.143	Käsiraamat	31
21.A.145	Sertifikaadi saamise nõuded	32

	Lehekülg	
21.A.147	Muudatused sertifitseeritud tootjaorganisatsioonis	32
21.A.148	Asukoha muudatused	33
21.A.149	Ülekandmine	33
21.A.151	Sertifikaadi väljaandmise tingimused	33
21.A.153	Muudatused sertifikaadi tingimustes	33
21.A.157	Kontrollimised	33
21.A.158	Puudused	33
21.A.159	Kehtivus ja selle jätkumine	34
21.A.163	Õigused	34
21.A.165	Omaniku kohustused	34
ALAJAGU H – LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID . .		35
21.A.171	Reguleerimisala	35
21.A.172	Kõlblikuskriteeriumid	35
21.A.173	Liigitus	35
21.A.174	Taotlemine	35
21.A.175	Keel	36
21.A.177	Parandamine või muutmine	36
21.A.179	Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides	36
21.A.180	Ülevaatused	37
21.A.181	Kehtivus ja selle jätkumine	37
21.A.182	Õhusõiduki identifitseerimine	37
ALAJAGU I – MÜRASERTIFIKAADID		37
21.A.201	Reguleerimisala	37
21.A.203	Kõlblikuskriteeriumid	37
21.A.204	Taotlemine	37
21.A.207	Parandamine või muutmine	38
21.A.209	Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides	38
21.A.210	Ülevaatused	38
21.A.211	Kehtivus ja selle jätkumine	38
ALAJAGU J – PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT		38
21.A.231	Reguleerimisala	38
21.A.233	Kõlblikuskriteeriumid	38
21.A.234	Taotlemine	39
21.A.235	Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine	39
21.A.239	Kvaliteedi tagamise süsteem	39
21.A.243	Andmed	39
21.A.245	Sertifikaadi saamise nõuded	39
21.A.247	Muudatused kvaliteedi tagamise süsteemis	40
21.A.249	Ülekandmine	40
21.A.251	Sertifikaadi väljaandmise tingimused	40
21.A.253	Muudatused sertifikaadi tingimustes	40

	Lehekülg	
21.A.257	Kontrollimine	40
21.A.258	Puudused	40
21.A.259	Kehtivus ja selle jätkumine	41
21.A.263	Õigused	41
21.A.265	Omaniku kohustused	42
ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED		42
21.A.301	Reguleerimisala	42
21.A.303	Vastavus kohaldatavatele nõuetele	42
21.A.305	Osade ja seadmete sertifitseerimine	42
21.A.307	Osade ja seadmete käibele laskmine paigaldamiseks	42
(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)		43
ALAJAGU M — REMONDITÖÖD		43
21.A.431.A	Reguleerimisala	43
21.A.431.B	Standardremonditööd	43
21.A.432.A	Kõlblikuskriteeriumid	43
21.A.432.B	Pädevuse tõendamine	43
21.A.433	Remondiprojekt	44
21.A.435	Remonditööde liigitus	44
21.A.437	Kinnitatud remondiprojekti väljaandmine	44
21.A.439	Varuosade tootmine	44
21.A.441	Remonditööde tegemine	44
21.A.443	Piirangud	45
21.A.445	Parandamata kahjustused	45
21.A.447	Andmete säilitamine	45
21.A.449	Jätkuva lennukõlblikuse tagamise juhendid	45
21.A.451	Kohustused ja EPA-märgistus	45
(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)		46
ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD		46
21.A.601	Reguleerimisala	46
21.A.602.A	Kõlblikuskriteeriumid	46
21.A.602.B	Pädevuse tõendamine	46
21.A.603	Taotlemine	46
21.A.604	Abijõuseadmetele (APU) antud luba Euroopa tehnilistele normatiividele vastavuse kohta (ETSO luba)	46
21.A.605	Nõutavad andmed	47
21.A.606	ETSO loa väljaandmine	47
21.A.607	ETSO loaga seonduvad eesõigused	47
21.A.608	Konstruksiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP)	47
21.A.609	ETSO lubade omanike kohustused	47
21.A.610	Kõrvalekalle heakskiitmine	48

	Lehekülg	
21.A.611	Konstruksiooni muudatused	48
21.A.613	Andmete säilitamine	48
21.A.615	Ameti korraldatavad ülevaatused	48
21.A.619	Kehtivus ja selle jätkumine	48
21.A.621	Ülekandmine	49
ALAJAGU P — LENNULUBA		49
21.A.701	Reguleerimisala	49
21.A.703	Kõlblikuskriteeriumid	49
21.A.705	Pädev asutus	49
21.A.707	Lennuloa taotlus	50
21.A.708	Lennutingimused	50
21.A.709	Lennutingimuste kinnitamise taotlus	50
21.A.710	Lennutingimuste kinnitamine	50
21.A.711	Lennuloa väljaandmine	51
21.A.713	Muudatused	51
21.A.715	Keel	51
21.A.719	Ülekandmine	51
21.A.721	Ülevaatused	52
21.A.723	Kehtivus ja selle jätkumine	52
21.A.725	Lennuloa kehtivuse pikendamine	52
21.A.727	Lennuloa valdaja kohustused	52
21.A.729	Andmete säilitamine	52
ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE		52
21.A.801	Toodete identifitseerimine	52
21.A.803	Identifitseerimisandmete käsitlemine	53
21.A.804	Osade ja seadmete märgistamine	53
21.A.805	Kriitiliste osade märgistamine	53
21.A.807	ETSO artiklite identifitseerimine	53
JAGU B — PÄDEVATE ASUTUSTE KOHALDATAVAD MENETLUSED		54
ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED		54
21.B.5	Reguleerimisala	54
21.B.20	Pädeva asutuse kohustused	54
21.B.25	Pädeva asutuse töökorralduse nõuded	54
21.B.30	Dokumenteeritud menetlused	54
21.B.35	Töökorralduse ja menetluste muudatused	54
21.B.40	Vaidluste lahendamine	55
21.B.45	Aruandlus/kooskõlastamine	55
21.B.55	Andmete säilitamine	55
21.B.60	Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused	55

	Lehekülg
ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID	55
(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)	55
ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES	55
ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID	55
ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISE KORRAL	55
21.B.120 Kontrollimine	55
21.B.125 Puudused	56
21.B.130 Heakskiidukirja väljaandmine	56
21.B.135 Heakskiidukirja säilitamine	56
21.B.140 Heakskiidukirja muutmine	57
21.B.145 Heakskiidukirja piiramine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine	57
21.B.150 Andmete säilitamine	57
ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT	57
21.B.220 Kontrollimine	57
21.B.225 Puudused	58
21.B.230 Sertifikaadi väljaandmine	58
21.B.235 Pidev järelevalve	58
21.B.240 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi muutmine	59
21.B.245 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine	59
21.B.260 Andmete säilitamine	59
ALAJAGU H – LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID ..	59
21.B.320 Kontrollimine	59
21.B.325 Lennukõblikkussertifikaadi väljaandmine	60
21.B.326 Lennukõblikkussertifikaat	60
21.B.327 Piiratud lennukõblikkussertifikaat	60
21.B.330 Lennukõblikkussertifikaatide ja piiratud lennukõblikkussertifikaatide peatamine ja kehtetuks tunnistamine	61
21.B.345 Andmete säilitamine	61
ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID	61
21.B.420 Kontrollimine	61
21.B.425 Mürasertifikaatide väljaandmine	62
21.B.430 Mürasertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine	62
21.B.445 Andmete säilitamine	62
ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT	62
ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED	62
(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)	62
ALAJAGU M — REMONDITÖÖD	62
(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)	62
ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD	62
ALAJAGU P — LENNULUBA	63
21.B.520 Kontrollimine	63
21.B.525 Lennulubade väljaandmine	63

	Lehekülg
21.B.530 Lennulubade kehtetuks tunnistamine	63
21.B.545 Andmete säilitamine	63
ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE	63
<i>Liited</i>	64
I liide — EASA vorm 1 — Käitamissertifikaat	65
II liide — EASA vorm 15a — Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat	70
III liide — EASA vorm 20a — Lennuluba	71
IV liide — EASA vorm 20b — Lennuluba (välja andnud pädev asutus)	72
V liide — EASA vorm 24 — Piiratud lennukõlblikkussertifikaat	73
VI liide — EASA vorm 25 — Lennukõlblikkussertifikaat	74
VII liide — EASA vorm 45 — Mürasertifikaat	75
VIII liide — EASA vorm 52 — Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon	76
IX liide — EASA vorm 53 — Hooldustõend	79
X liide — EASA vorm 55 — Tootjaorganisatsiooni sertifikaat	81
XI liide — EASA vorm 65 — Heakskiidukiri tootmiseks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumise korral.	83

21.1 Üldosa

Käesolevas I lisas (osa 21) tähendab pädev asutus:

- a) organisatsioonide puhul, kelle peamine tegevuskoht on liikmesriigis, kõnealuse liikmesriigi määratud asutust või liikmesriigi taotluse korral ametit või
- b) organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on ELi mittekuuluvus riigis, ametit.

JAGU A

TEHNILISED NÕUDED

ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED

21.A.1 Reguleerimisala

Käesolevas jaos kehtestatakse üldsätted, mis reguleerivad käesoleva jao kohaselt välja antud või välja antavate sertifikaatide taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi.

21.A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus

Meetmeid ja kohustusi, mida käesoleva jao reguleerimisalasse kuuluva toote, osa või seadme sertifikaadi omanik või taotleja võtma peab, võib tema nimel võtta ükskõik milline füüsiline või juriidiline isik, tingimusel et sertifikaadi omanik või taotleja suudab tõendada, et ta on selle isikuga sõlminud kokkuleppe omaniku kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks.

21.A.3A Rikked, häired ja defektid

- a) Andmete kogumise, kontrollimise ja analüüsimise süsteem.

Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, Euroopa tehnilistele normatiividele (ETSO) vastava loa (ETSO loa), oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanikul on selliste aruannete ja andmete kogumise, kontrollimise ja analüüsimise süsteem, mis on seotud rikete, häirete, defektide või muude kõrvalekalletega, mis kahjustavad või võivad kahjustada tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, ETSO loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa või seadme lennukõlblikkuse säilitamist. Kõnealust süsteemi käsitlev teave tehakse kättesaadavaks kõikidele toote, osa või seadme teadaolevatele käitajatele ja taotluse korral kõikidele seonduvate rakendusmääruste alusel volitatud isikutele.

- b) Aruandmine ametile

1. Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik annab ametile aru kõikidest rikest, häiretest, defektidest või muudest kõrvalekalletest, millest ta on teadlik ja mis on seotud tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, ETSO loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa või seadmega ja mis on põhjustanud või võib põhjustada ohuolukordi.
2. Need aruanded koostatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil võimalikult kiiresti ja edastatakse igal juhul hiljemalt 72 tunni jooksul pärast võimaliku ohuolukorra kindlakstegemist, kui seda ei takista erandlikud asjaolud.

- c) Teatatud kõrvalekallete uurimine

1. Kui alapunkti b või punkti 21.A.129 alapunkti f alapunkti 2 või punkti 21.A.165 alapunkti f alapunkti 2 alusel teatatud kõrvalekalde on põhjustanud projekteerimis- või tootmisviga, uurib tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik või vajaduse korral tootja vea põhjuseid ja teatab ametile uurimistulemustest ja võimalikest meetmetest, mida ta vea kõrvaldamiseks võtab või võtta kavatses.

2. Kui amet leiab, et vea kõrvaldamiseks tuleb võtta meetmeid, esitab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik ametile asjassepuutuvad andmed.

21.A.3B Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused

- a) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus on ameti väljaantud või vastuvõetud dokument, milles määratakse meetmed, mida rakendada õhusõiduki vastuvõetava ohutustaseme taastamiseks, kui tõendid näitavad, et kõnealuse õhusõiduki ohutustase võib vastasel juhul väheneda.
- b) Amet annab välja lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, kui:
  1. amet on teinud kindlaks, et õhusõidukis on ohuolukord, mille on põhjustanud õhusõiduki või sellesse paigaldatud mootori, propelleri, osa või seadme viga, ja
  2. see olukord võib tõenäoliselt esineda või tekkida mõnes muus õhusõidukis.
- c) Kui amet peab välja andma lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, et kõrvaldada punktis b nimetatud ohuolukord või nõuda ülevaatuse läbiviimist, peab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik:
  1. tegema ettepaneku asjakohaste parandusmeetmete või nõutavate ülevaatuste või mõlema kohta ja esitama nende ettepanekute üksikasjad ametile heakskiitmiseks;
  2. kui amet on alapunktis 1 nimetatud ettepanekud heaks kiitnud, tegema asjaomased kirjeldavad andmed ja kasutusjuhised kättesaadavaks kõikidele toote, osa või seadme teadaolevatele käitajatele või omanikele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad lennukõlblikkust käsitlevat ettekirjutust täitma.
- d) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:
  1. ohuolukorra väljaselgitamine;
  2. asjassepuutuvate õhusõidukite identifitseerimine;
  3. vajalikud meetmed;
  4. vajalike meetmete rakendamise tähtaeg;
  5. jõustumise kuupäev.

21.A.4 Projekteeirija ja tootja vaheline kooskõlastus

Kõik tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, kinnitatud tüübi projekti muudatuse või kinnitatud remondiprojekti omanikud teevad koostööd tootjaorganisatsioonidega, et tagada:

- a) punktis 21.A.122, 21.A.133 või punkti 21.A.165 alapunkti c alapunktis 2 nõutav piisav kooskõlastus projekteerija ja tootja vahel ja
- b) toote, osa või seadme jätkuva lennukõlblikkuse asjakohane toetamine.

ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID

21.A.11 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse toodete tüübisertifikaatide ja õhusõidukite piiratud tüübisertifikaatide väljaandmise menetlus ja kõnealuste sertifikaatide taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

21.A.13 Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes on tõendanud või tõendab oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.14.

21.A.14 Pädevuse tõendamine

- a) Iga tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati taotlev organisatsioon tõendab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on välja andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse tõendamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, millega kehtestatakse käesoleva I lisa (osa 21) täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed, kui toode on üks järgmistest:
1. ELA2 õhusõiduk;
  2. ELA2 õhusõidukisse paigaldatud mootor või propeller;
  3. kolbmootor;
  4. fikseeritud või reguleeritava seadenurgaga propeller.
- c) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse tõendamiseks esitada ametile punkti 21A.20 alapunkti b kohase sertifitseerimisprogrammi, kui toode on üks järgmistest:
1. ELA1 õhusõiduk;
  2. ELA1 õhusõidukisse paigaldatud mootor või propeller;

21.A.15 Taotlemine

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlusele tuleb lisada õhusõiduki kolmevaateline joonis ja esialgsed lähteandmed, sealhulgas kavandatavad käitamiskarakteristikud ja -piirangud.
- c) Mootori või propelleri tüübisertifikaadi taotlusele tuleb lisada mootori või propelleri üldine paigutusjoonis, konstruktsiooniomaduste kirjeldus, käitamiskarakteristikud ja kavandatavad käitamiskiirangud.

21.A.16A Lennukõlblikkustingimused

Amet annab kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikliga 19 välja lennukõlblikkustingimused kui standardid, mille abil näidata toodete, osade ja seadmete vastavust määruse (EÜ) nr 216/2008 I lisa (osa 21) olulistele nõuetele. Sellised tingimused peavad olema piisavalt üksikasjalikud ja konkreetsed, et selgitada taotlejatele, mis tingimustel sertifikaadid välja antakse.

21.A.16B Eritingimused

- a) Amet näeb tootele ette konkreetsed üksikasjalikud tehnoetsifikaadid ehk eritingimused, kui seonduvad lennukõlblikkustingimused ei sisalda toote jaoks piisavaid või asjakohaseid ohutusstandardeid, sest:
1. tootel on uued või ebatavalised konstruktsiooniomadused võrreldes konstrueerimispõhimõtetega, millel kehtivad lennukõlblikkustingimused põhinevad, või
  2. toote kavandatav kasutus on ebatavaline või
  3. muude samalaadsete toodete kasutamisel või samalaadsete konstruktsiooniomadustega toodetega saadud kogemused on näidanud, et võib tekkida ohuolukord.

- b) Eritingimused sisaldavad ohutusstandardeid, mida amet peab vajalikuks, et kehtestada ohutustase, mis vastab kehtivate lennukõlblikkustingimuste kohaselt kehtestatud tasemele.

21.A.17 Tüübisertifitseerimisalused

- a) Tüübisertifitseerimisalused, millest tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi väljaandmiseks teatama peab, koosnevad järgmisest:
1. ameti kehtestatud kehtivatest lennukõlblikkustingimustest, mis on jõus sertifikaadi taotlemise kuupäeval, välja arvatud juhul, kui:
    - i) amet on kindlaks määranud teisiti või
    - ii) taotleja soovib või alapunktide c ja d alusel nõutakse sertifitseerimistingimuste vastavust hiljem jõustuvatele muudatustele.
  2. kooskõlas punkti 21.A.16B alapunktiga a ettenähtud eritingimused.
- b) Suurte lennukite ja suurte tiivikõhusõidukite tüübisertifikaadi taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide taotlused kehtivad kolm aastat, välja arvatud juhul, kui taotleja tõendab taotlemise ajal, et toode vajab projekteerimiseks, väljaarendamiseks ja katsetamiseks pikemat aega, ja kui amet on sellega nõus.
- c) Juhul kui alapunktis b sätestatud ajavahemiku jooksul ei ole tüübisertifikaati välja antud või on selge, et seda välja ei anta, võib taotleja:
1. esitada uue tüübisertifikaaditaotluse ja täita kõiki alapunkti a sätteid, mida kohaldatakse algse taotluse suhtes, või
  2. taotleda algse taotluse pikendamist ja täita lennukõlblikkustingimusi, mis kehtivad taotleja valitud kuupäeval, mis ei tohi olla varasem kui kuupäev, mis eelneb tüübisertifikaadi väljaandmisele alapunktis b sätestatud esmase taotluse esitamise tähtajaks.
- d) Kui taotleja soovib järgida lennukõlblikkustingimuste sellise muudatuse sertifitseerimistingimusi, mis jõustuvad pärast tüübisertifitseerimise taotluse esitamist, peab ta järgima ka kõiki muid sertifitseerimistingimusi, mis ameti arvates kõnealuse muudatusega otseselt seonduvad.

21.A.18 Kohaldatavad keskkonnakaitsenõuded ja sertifitseerimistingimused

- a) Õhusõiduki tüübisertifikaadi väljaandmise suhtes kohaldatavad müranoored on ette nähtud kooskõlas Chicago konventsiooni lisa 16 I kõite II osa peatükiga 1 ja:
1. allahelikirusega reaktiivlennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 2, 3 ja 4;
  2. propellerlennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 3, 4, 5, 6 ja 10;
  3. helikopterite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 8 ja 11 ja
  4. ülehelikiirusega lennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükiga 12.
- b) Õhusõiduki ja mootori tüübisertifikaadi väljaandmise suhtes kohaldatavad heitega seotud nõuded on ette nähtud Chicago konventsiooni lisaga 16:
1. tahtliku kütuse väljalaske lennul tõkestamise puhul II kõite II osa peatükis 2;
  2. üksnes allahelikirusel käitamiseks ettenähtud turboreaktiivmootorite ja turboventilaatormootorite heite puhul II kõite III osa peatükis 2 ja
  3. üksnes ülehelikiirusel kasutamiseks ettenähtud turboreaktiivmootorite ja turboventilaatormootorite heite puhul II kõite III osa peatükis 3.
- c) Amet annab kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikliga 19 välja sertifitseerimistingimused, millega nähakse ette vastuvõetavad vahendid punktis a sätestatud müranouetele ja punktis b sätestatud heitega seotud nõuetele vastavuse tõendamiseks.

21.A.19 Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused

Füüsiline või juriidiline isik, kes teeb ettepaneku tootes muudatuste tegemise kohta, peab taotlema uut tüübisertifikaati, kui amet leiab, et konstruktsioonis, võimsuses, telgsurvejõus või massis tehtav muudatus on nii märkimisväärne, et tuleb teostada kohaldatavatele tüübisertifitseerimisalustele vastavuse täieulatuslik uurimine.

21.A.20 Vastavus tüübisertifitseerimisalustele ja keskkonnakaitsenõuetele

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotleja peab tõendama kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele ja keskkonnakaitsenõuetele vastavust ja esitama ametile selle tõendamise vahendid.
- b) Taotleja esitab ametile sertifitseerimisprogrammi, kus on üksikasjalikult kirjeldatud nõuetele vastavuse tõendamise vahendeid. Seda dokumenti ajakohastatakse vajaduse korral sertifitseerimismenetluse jooksul.
- c) Taotleja säilitab nõuetele vastavuse põhjendust nõuetele vastavust käsitlevate dokumentide hulgas kooskõlas alapunktis b sätestatud sertifitseerimisprogrammiga.
- d) Taotleja kinnitab, et ta on tõendanud vastavust kohaldatavale tüübisertifitseerimisalustele ja keskkonnakaitsenõuetele kooskõlas alapunktis b sätestatud sertifitseerimisprogrammiga.
- e) Kui taotlejal on asjaomase projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, esitab ta alapunktis d nimetatud deklaratsiooni kooskõlas alajao J sätetega.

21.A.21 Tüübisertifikaadi väljaandmine

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale toote tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta on:

- a) tõendanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.14;
- b) esitanud punkti 21.A.20 alapunktis d nimetatud deklaratsiooni ja
- c) tõendanud, et:
  1. sertifitseerimisele kuuluv toode vastab kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele ja keskkonnakaitsenõuetele, mis on kindlaks määratud kooskõlas punktidega 21.A.17 ja 21.A.18;
  2. võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkussätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme;
  3. ükski näitaja ega omadus ei muuda seda sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariohtlikuks ja
  4. tüübisertifikaadi taotleja on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21.A.44;
- d) õhusõiduki tüübisertifikaadi puhul on õhusõidukisse paigaldatud mootoril või propelleril või mõlemal käesoleva määruse kohaselt väljaantud või määratud tüübisertifikaat.

21.A.23 Piiratud tüübisertifikaadi väljaandmine

- a) Õhusõiduki puhul, mis ei vasta punkti 21.A.21 alapunkti c sätetele, on taotlejal õigus ameti väljaantavale piiratud tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta:
  1. vastab ameti kehtestatud asjakohastele tüübisertifitseerimisalustele, tagades õhusõiduki kavandatud kasutuse piisava ohutuse, ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele;
  2. on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21.A.44.
- b) Õhusõidukisse paigaldatud mootori või propelleri või mõlema puhul peab olema:
  1. käesoleva määruse kohaselt väljaantud või määratud tüübisertifikaat või
  2. tõendatud vastavus õhusõiduki ohutu lennu tagamiseks vajalikele sertifitseerimistingimustele.

21.A.31 Tüübiprojekt

a) Tüübiprojekt koosneb:

1. sellistest joonistest ja spetsifikaatidest ning nende loetelust, mis on vajalikud kohaldatavatele tüübisertifitseerimisalusele ja keskkonnakaitseõuetele vastava toote konfiguratsiooni ja konstruktsiooniomaduste määramiseks;
2. materjale ja menetlusi ning tootmis- ja kokkupanekumeetodeid käsitlevast teabest, mis on vajalik toote nõuetele vastavuse tagamiseks;
3. heakskiidetud lennukõlblikkuspiiranguid käsitlevast osast, milles on ette nähtud juhendid kohaldatavate lennukõlblikkustingimustega kindlaksmääratud lennukõlblikkuse säilitamiseks, ja
4. muud andmed, mis on vajalikud selleks, et võimaldada võrdluse kaudu määrata hiljem valmistatud sama tüüpi toodete lennukõlblikkuse, müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside (vajaduse korral) näitajad.

b) Iga tüübiprojekt peab olema nõuetekohaselt identifitseeritud.

21.A.33 Ülevaatused ja katsed

a) Taotleja peab korraldama kõik vajalikud ülevaatused ja katsed, et tõendada vastavust kohaldatavatele tüübisertifitseerimisalusele ja keskkonnakaitseõuetele.

b) Enne alapunkti a nõutavate katsete tegemist peab taotleja olema kindlaks määranud:

1. katsekeha puhul:
  - i) et materjalid ja menetlused vastavad kavandatava tüübiprojekti spetsifikaatidele;
  - ii) toote osad vastavad kavandatava tüübiprojekti joonistele;
  - iii) tootmisprotsess, konstruktsioon ja montaaž vastavad kavandatava tüübiprojekti määratlustele ja
2. katsete ajal kasutatav katseaparatuur ja mõõteseadmed on asjakohased ja nõuetele vastavalt kalibreeritud.

c) Taotleja lubab ametil teha vajalikke ülevaatusi alapunkti b täitmise kontrollimiseks.

d) Taotleja lubab ametil vaadata üle kõik aruanded, teha ülevaatusi ja teostada või jälgida katselende või maapealseid katseid, mis on vajalikud selleks, et kontrollida taotleja poolt punkti 21.A.20 alapunkti d kohaselt esitatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivust, ja teha kindlaks, et ükski näitaja ega omadus ei muuda toodet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariohtlikuks.

e) Katsete puhul, mida amet on alapunkti d kohaselt teostanud või jälginud:

1. esitab taotleja ametile alapunktile d vastavuse deklaratsiooni ja
2. ei või tootes, selle osas või seadmes teha katsega seotud muudatusi, mis võiksid mõjutada nõuetele vastavuse deklaratsiooni, ajavahemikus, mis jääb alapunktile b vastavuse tõendamise ja selle ametile kontrollimiseks esitamise vahele.

21.A.35 Katselennud

a) Tüübisertifikaadi saamiseks tehtavad katselennud tehakse kooskõlas tingimustega, mille amet on katselendude jaoks täpsustanud.

b) Taotleja teeb kõik katselennud, mida amet vajalikuks peab:

1. et teha kindlaks vastavus kohaldatavatele tüübisertifitseerimisalusele ja keskkonnakaitseõuetele ja
2. et teha kindlaks, kas on saadud piisav kinnitus selle kohta, et käesoleva I lisa (osa 21) kohaselt sertifitseerimisele kuuluvate õhusõidukite osad ja seadmed on usaldusväärsed ja töötavad nõuetekohaselt, välja arvatud järgmiste õhusõidukite puhul:
  - i) purilennukid ja mootorpurilennukid;
  - ii) õhupallid ning ELA1 või ELA2 määratlusele vastavad õhulaevad;
  - iii) kuni 2 722 kg suurima stardimassiga (MTOM) lennukid.

- c) (Reserveeritud)
- d) (Reserveeritud)
- e) (Reserveeritud)
- f) Alapunkti b alapunktiga 2 ettenähtud katselennud sisaldavad:
  - 1. õhusõiduki puhul, milles on sellist tüüpi turbiinmootorid, mida tüübisertifitseeritud õhusõidukites ei ole varem kasutatud, vähemalt 300 tundi tööaega tüübisertifikaadile vastavate täiskomplekti mootoritega ja
  - 2. kõikide muude õhusõidukite puhul vähemalt 150 tundi kasutust.

21.A.41 Tüübisertifikaat

Loetakse, et nii tüübisertifikaat kui ka piiratud tüübisertifikaat hõlmavad tüübiprojekti, käitamispiranguid, tüübisertifikaadis lennukõlblikkust ja heidet käsitlevat andmelehte, kohaldatavaid tüübisertifitseerimisaluseid ja keskkonnakaitsenõudeid, millele vastavust amet nõuab, ja muid kohaldatavates sertifitseerimisspetsifikaatides ja keskkonnakaitsenõuetes tootele ettenähtud tingimusi või piiranguid. Õhusõiduki tüübisertifikaat ja piiratud tüübisertifikaat sisaldavad mõlemad ka müra käsitlevat andmelehte. Mootori tüübisertifitseerimise andmeleht hõlmab andmeid heitenõuete täitmise kohta.

21.A.44 Omaniku kohustused

Iga tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik:

- a) võtab endale punktides 21.A.3, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.55, 21.A.57 ja 21.A.61 ettenähtud kohustused; selleks peab ta jätkuvalt täitma punkti 21.A.14 kohaseid pädevusnõudeid, ja
- b) täpsustab kooskõlas alajaoga Q märgistuse.

21.A.47 Ülekandmine

Tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati võib üle kanda ainult sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, kes suudab täita punktist 21.A.44 tulenevaid kohustusi ja on tõendanud selleks oma suutlikkust täita punkti 21.A.14 kriteeriume.

21.A.51 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Tüübisertifikaat või piiratud tüübisertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
  - 1. omanik vastab käesoleva I lisa (osa 21) nõuetele ja
  - 2. sertifikaadist ei loobuta või seda ei tunnistata kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui tüübisertifikaadist või piiratud tüübisertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse tüübisertifikaat ametile.

21.A.55 Andmete säilitamine

Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik hoiab asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud toote ülevaatusprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitab neid, et anda vajalikku teavet selle kohta, et on tagatud toote jätkuv lennukõlblikkus ja selle vastavus kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele.

21.A.57 Käsiraamatud

Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide kohaldatavate tüübisertifitseerimisaluste ja keskkonnakaitsealuste nõutavate käsiraamatute originaalid ja annab taotluse korral ametile nende koopiad.

21.A.61 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik koostab jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhenditest vähemalt ühe komplekse koopia, mis sisaldab kooskõlas kohaldatavate tüübisertifitseerimisalustega koostatud kirjeldavaid andmeid ja kasutusjuhiseid, ja esitab selle kõikidele teadaolevatele ühe või mitme õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnd juhendit täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite käsiraamatu või selle osa võib teha kättesaadavaks hiljem, kui toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud kasutusea või lennutundide/-tsüklike arvu.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele toote käitajatele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnda juhendit täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatusi levitatakse.

(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)

ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES

21.A.90A Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse tüübiprojektides ja tüübisertifikaatides tehtavate muudatuste kinnitamise menetlus ja kõnealuste kinnituste taotlejate ja omanike õigused ja kohustused. Käesolevas alajaos määratakse kindlaks ka standardmuudatused, mille suhtes ei kohaldata käesoleva alajaos kohast kinnitamismenetlust. Käesolevas alajaos tehtavad viited tüübisertifikaatidele hõlmavad tüübisertifikaate ja piiratud tüübisertifikaate.

21.A.90B Standardmuudatused

- a) Standardmuudatused on tüübiprojektis tehtavad muudatused,
1. mis on seotud järgmiste õhusõidukitega:
    - i) lennukid suurima stardimassiga (MTOM) kuni 5 700 kg;
    - ii) tiivikõhusõidukid suurima stardimassiga (MTOM) kuni 3 175 kg;
    - iii) ELA1 või ELA2 määratlusele vastavad purilennukid, mootorpurilennukid, õhupallid ja õhulaevad;
  2. milles järgitakse ameti väljaantud sertifitseerimistingimustes sisalduvaid projekteerimisandmeid, mis hõlmavad standardmuudatuste tegemiseks ja kindlakstegemiseks vastuvõetavaid meetodeid, tehnikaid ja tavasid, sealhulgas asjaomaseid jätkuva lennukõlblikkuse juhendeid, ja
  3. mis ei ole vastuolus tüübisertifikaadi omanike andmetega.
- b) Punkte 21.A.91 kuni 21.A.109 ei kohaldata standardmuudatuste suhtes.

21.A.91 Tüübiprojekti muudatuste liigitus

Tüübiprojektis tehtavad muudatused liigitatakse väheolulisteks ja olulisteks. Väheoluline muudatus on muudatus, millel ei ole märkimisväärset mõju toote massile, tasakaalule, konstruktsiooni tugevusele, usaldusväärsusele, kasutusomadustele, mürale, kütuse väljalaskele lennul, heitgaasidele või muudele toote lennukõlblikkust mõjutavatele näitajatele. Ilma et see piiraks punkti 21.A.19 kohaldamist, loetakse käesolevas alajaos kõik muud muudatused olulisteks muudatusteks. Olulised muudatused kinnitatakse vastavalt punktile 21.A.95, väheolulised muudatused vastavalt punktile 21.A.97 ning kõik muudatused märgistatakse asjakohaselt.

21.A.92 Kõlblikuskriteeriumid

- a) Üksnes tüübisertifikaadiomanik võib taotleda tüübiprojekti olulise muudatuse kinnitamist vastavalt käesoleva alajaole; kõik teised peavad tüübiprojekti olulist muudatust taotlema vastavalt alajaole E.
- b) Iga füüsiline või juriidiline isik võib taotleda tüübiprojekti väheolulise muudatuse kinnitamist vastavalt käesolevale alajaole.

21.A.93 Taotlemine

Tüübiprojekti muudatuse kinnitamise taotlus tehakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ja see sisaldab:

- a) muudatuse kirjeldust, milles määratakse kindlaks:
  - 1. kõik tüübiprojekti ja heakskiidetud käsiraamatute osad, mida muudatus mõjutab, ja
  - 2. sertifitseerimisspetsifikaadid ja keskkonnakaitse nõuded, millele muudatus kooskõlas punktiga 21.A.101 peab vastama;
- b) andmeid võimalike uute ülevaatuste kohta, mis peavad tõendama muudetud toote vastavust kohaldatavatele sertifitseerimisspetsifikaatidele ja keskkonnakaitseõuetele.

21.A.95 Väheolulised muudatused

Tüübiprojekti väheolulised muudatused liigitab ja kinnitab kas:

- a) amet või
- b) nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21.A.97 Olulised muudatused

- a) Olulise muudatuse kinnitamise taotleja:
  - 1. esitab ametile põhjendavad andmed ja vajalikud kirjeldavad andmed, mis tuleb tüübiprojektile lisada;
  - 2. tõendab, et muudetud toode vastab punktis 21.A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimisspetsifikaatidele ja keskkonnakaitseõuetele;
  - 3. vastab punkti 21.A.20 alapunktidele b, c ja d ja
  - 4. kui taotlejal on asjakohane projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, esitab ta punkti 21.A.20 alapunktis d sätestatud deklaratsiooni vastavalt alajao J sätetele;
  - 5. täidab punkti 21.A.33 ja vajaduse korral punkti 21.A.35 nõudeid.
- b) Tüübiprojekti olulise muudatuse kinnitamisel piirduakse nende konkreetsete tüübiprojekti konfiguratsioonidega, milles muudatus tehakse.

21.A.101 Kohaldatavate sertifitseerimistingimuste ja keskkonnakaitseõuete kindlaksmääramine

- a) Tüübisertifikaadis tehtava muudatuse taotleja peab tõendama, et muudetud toode vastab lennukõlblikustingimustele, mida muudetud toote suhtes kohaldatakse ja mis muudatuse taotlemise kuupäeval kehtivad, välja arvatud juhul, kui taotleja soovib või alapunktide e ja f alusel nõutakse, et sertifitseerimistingimused vastaksid hiljem jõustuvatele muudatustele, ning punktis 21.A.18 sätestatud kohaldatavatele keskkonnakaitseõuetele.

- b) Erandina alapunktist a võib taotleja tõendada, et muudetud toode vastab alapunktis a kindlaksmääratud lennukõlblikkustingimuste ja muude ameti arvates otseselt asjaga seonduvate sertifitseerimistingimuste varasemale muudatusele. Siiski ei või varem muudetud lennukõlblikkustingimustele anda eelist nende lennukõlblikkustingimuste ees, millele tüübisertifikaadis on viidatud. Taotleja võib tõendada vastavust lennukõlblikkustingimuste varasemale muudatusele järgmistel juhtudel.
1. Muudatuse puhul, mida amet oluliseks ei pea. Otsustades konkreetse muudatuse olulisuse üle, võtab amet arvesse kõiki eelnevaid asjaomaseid konstruktsioonimuudatusi ja kõiki seonduvaid muudatusi toote tüübisertifikaati kuuluvates kohaldatavates sertifitseerimistingimustes. Muudatused, mis vastavad ühele järgmistest kriteeriumidest, loetakse automaatselt oluliseks:
    - i) üldist konfiguratsiooni või konstruktsioonipõhimõtteid ei ole säilitatud;
    - ii) muudetava toote sertifitseerimiseks kasutatud eeldused enam ei kehti.
  2. Piirkondade, süsteemide, osade või seadmete puhul, mida muudatus ameti arvates ei mõjuta.
  3. Piirkonna, süsteemi, osa või seadme puhul, mida muudatus mõjutab ja mille puhul amet leiab, et vastavus alapunktis a kirjeldatud lennukõlblikkustingimustele ei mõjutaks olulisel määral muudetud toote ohutustaset, või et see oleks ebaotstarbekas.
- c) Kuni 2 722-kilogrammise suurima massiga õhusõidukis (v.a tiivikõhusõiduk) või kuni 1 361-kilogrammise suurima massiga mitteturbiinmootoriga tiivikõhusõidukis tehtava muudatuse taotleja võib tõendada, et muudetav toode vastab tüübisertifikaadis viitena sisalduvatele tüübisertifitseerimisalustele. Kui amet siiski leiab, et muudatus on mõnes valdkonnas oluline, võib ta nõuda vastavust taotluse kuupäeval kehtivale, tüübisertifikaadis viitena sisalduvate tüübisertifitseerimisaluste muudatusele ja ameti arvates otseselt asjaga seonduvale sertifitseerimistingimusele, välja arvatud juhul, kui ta leiab, et vastavus kõnealusele muudatusele või sertifitseerimistingimusele ei mõjutaks olulisel määral muudetud toote ohutustaset või oleks ebaotstarbekas.
- d) Kui amet leiab, et muudatuse taotlemise kuupäeval kehtiv lennukõlblikkustingimus ei näe kavandatava muudatuse jaoks ette asjakohaseid standardeid, peab taotleja täitma ka eritingimused ja selliste eritingimuste muudatused, mis on ette nähtud punkti 21.A.16B sätetega, et tagada ohutustase, mis vastaks muudatuse taotlemise kuupäeval kehtiva lennukõlblikkustingimusega kehtestatud tasemele.
- e) Suure lennuki ja suure tiivikõhusõiduki tüübisertifikaadi muutmise taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide muutmise taotlus kolm aastat. Kui muudatus ei ole kinnitatud või on selge, et seda käesolevas punktis sätestatud tähtjaks ei kinnitata, võib taotleja:
1. esitada uue tüübisertifikaadi muutmise taotluse ja täita kõiki alapunkti a sätteid, mida kohaldatakse algse muutmistaotluse suhtes, või
  2. taotleda algse taotluse pikendamist ja täita alapunkti a sätteid, mis kehtivad taotlemise kuupäeval, mille on valinud taotleja ja mis ei tohi olla varasem kui kuupäev, mis eelneb muudatuse kinnitamise kuupäevale käesolevas punktis sätestatud esimese muutmistaotluse esitamise tähtjaks.
- f) Kui taotleja soovib järgida lennukõlblikkustingimuste sellise muudatuse sertifitseerimise tingimust, mis jõustub pärast tüübi muutmise taotluse esitamist, peab ta järgima ka kõiki muid sertifitseerimistingimusi, mis ameti arvates kõnealuse muudatusega otseselt seonduvad.

21.A.103 Tüübikinnituse väljaandmine

- a) Taotlejal on õigus saada ametilt tüübi projektis tehtavale olulisele muudatusele kinnitus pärast seda, kui ta on:
1. esitanud punkti 21.A.20 alapunktis d nimetatud deklaratsiooni ja
  2. tõendanud, et
    - i) muudetud toode vastab punktis 21.A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnanõuetele;
    - ii) võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkussätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme, ja
    - iii) ükski näitaja ega omadus ei muuda toodet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks.

- b) Tüübiprojekti väheoluline muudatus kiidetakse vastavalt punktile 21.A.95 heaks üksnes juhul, kui on tõendatud, et muudetud toode vastab punktis 21.A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele.

21.A.105 Andmete säilitamine

Taotleja hoiab asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud muudetud toote ülevaatusprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitab neid, et anda vajalikku teavet selle kohta, et on tagatud muudetud toote jätkuv lennukõlblikkus ja selle vastavus kohaldatavatele keskkonnakaitseõuetele.

21.A.107 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

- a) Tüübiprojekti väheolulise muudatuse heakskiitmise omanik koostab selle toote, milles väheoluline muudatus tehakse, jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite võimalikest asjakohastest variantidest vähemalt ühe koopia kooskõlas kohaldatavate tüübisertifitseerimisalustega ja esitab selle kõikidele teadaolevatele ühe või mitme väheolulist muudatust sisaldava õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendite variandid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnda juhendite tingimust täitma.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele väheolulist muudatust sisaldava toote käitajatele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnda juhendit täitma.

21.A.109 Kohustused ja EPA-märgistus

Tüübiprojekti väheolulise muudatuse sertifikaadi omanik:

- a) võtab endale punktides 21.A.4, 21.A.105 ja 21.A.107 ettenähtud kohustused ja
- b) täpsustab kooskõlas punkti 21.A.804 alapunktiga a märgistuse, sealhulgas tähed EPA (*European Part Approval*).

ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID

21.A.111 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse tüübiprojektides täiendava tüübisertifitseerimismenetluse alusel tehtavate oluliste muudatuste kinnitamise menetlus ja tüübisertifikaadi taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

21.A.112A Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib täiendavat tüübisertifikaati taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon), kes on tõendanud või tõendab oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.112B.

21.A.112B Pädevuse tõendamine

- a) Iga täiendavat tüübisertifikaati taotlev organisatsioon tõendab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina alapunktist a võib taotleja oma pädevuse tõendamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, millega kehtestatakse käesoleva alajaio täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

- c) Erandina alapunktides a ja b võib taotleja oma pädevuse tõendamiseks taotleda ameti heakskiitu sertifitseerimisprogrammile, milles on üksikasjalikult kirjeldatud vahendeid, millega tõendatakse punkti 21.A.14 alapunktis c kindlaksmääratud õhusõiduki või sellesse paigaldatud mootori ja propelleri vastavust täiendavale tüübisertifikaadile.

21.A.113 Täiendava tüübisertifikaadi taotlemine

- a) Täiendava tüübisertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Täiendava tüübisertifikaadi taotlus sisaldab punktiga 21.A.93 nõutavaid kirjeldusi ja andmeid. Lisaks sisaldab taotlus tõendeid selle kohta, et teave, mille andmed põhinevad, on piisav kas taotleja omavahendite või tüübisertifikaadi omanikuga sõlmitud kokkuleppe alusel.

21.A.114 Nõuetele vastavuse tõendamine

Täiendava tüübisertifikaadi taotleja peab vastama punkti 21.A.97 nõuetele.

21.A.115 Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmine

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale täiendavale tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta on:

- a) esitanud punkti 21.A.20 alapunktis d nimetatud deklaratsiooni ja
- b) tõendanud, et:
1. muudetud toode vastab punktis 21.A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnanõuetele;
  2. võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkussätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme, ja
  3. ükski näitaja ega omadus ei muuda toodet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariohtlikuks.
- c) tõendanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.112B;
- d) kui taotleja on punkti 21.A.113 alapunkti b alusel sõlminud tüübisertifikaadi omanikuga kokkuleppe:
1. tüübisertifikaadi omanik on teatanud, et tal ei ole tehnilisi vastuväiteid punkti 21.A.93 kohaselt esitatud teabele, ja
  2. tüübisertifikaadi omanik on nõustunud tegema koostööd täiendava tüübisertifikaadi omanikuga, et tagada kõikide kohustuste täitmine muudetud toote lennukõlblikkuse säilitamiseks, täites punktide 21.A.44 ja 21.A.118A nõudeid.

21.A.116 Ülekandmine

Täiendavat tüübisertifikaati võib üle kanda ainult sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, kes suudab täita punktist 21.A.118A tulenevaid kohustusi ja kes on tõendanud oma suutlikkust täita punkti 21.A.112B kriteeriume, välja arvatud ELA1 õhusõidukite puhul, kui füüsiline või juriidiline isik on jõudnud ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, millega kehtestatakse nendest kohustustest tulenevad toimingud.

21.A.117 Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb

- a) Väheolulised muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, liigitatakse ja kiidetakse heaks kooskõlas alajaoga D.
- b) Kõik olulised muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kinnitatakse eraldi täiendava tüübisertifikaadina kooskõlas käesoleva alajaoga.

- c) Erandina alapunktist b võib olulised muudatused selles toote osas, mida täiendava tüübisertifikaadi omaniku enda esitatud täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kinnitada olemasoleva täiendava tüübisertifikaadi muudatusena.

21.A.118A Kohustused ja EPA-märgistus

Iga täiendava tüübisertifikaadi omanik:

- a) võtab endale kohustused:

1. mis on sätestatud punktides 21.A.3, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.105, 21.A.119 ja 21.A.120;
2. mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi omanikuga vastavalt punkti 21.A.115 alapunkti c alapunktile 2, ja jätkab selleks punkti 21.A.112B kriteeriumide täitmist;

- b) täpsustab kooskõlas punkti 21.A.804 alapunktiga a märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

21.A.118B Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Täiendav tüübisertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:

1. omanik vastab käesoleva I lisa (osa 21) nõuetele ja
2. sertifikaadist ei loobuta või seda ei tunnistata kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.

- b) Kui täiendavast tüübisertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse tüübisertifikaat ametile.

21.A.119 Käsiraamatud

Täiendava tüübisertifikaadi omanik koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide selliste käsiraamatute variantide originaalid, mida nõutakse kohaldatavate tüübisertifitseerimisaluste ja keskkonnakaitsemeetmetega ning mis on vajalikud täiendava tüübisertifikaadi kohaselt tehtud muudatuste katmiseks, ja annab taotluse korral ametile nende koopiad.

21.A.120 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

- a) Õhusõiduki, mootori või propelleri täiendava tüübisertifikaadi omanik esitab jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite asjakohastest variantidest vähemalt ühe koopia kooskõlas kohaldatavate tüübisertifitseerimisalustega kõikidele teadaolevatele ühe või mitme täiendava tüübisertifikaadi tunnuseid sisaldava õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendite variandid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnd juhendite tingimust täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide käsiraamatu või selle osa võib teha kättesaadavaks hiljem, kui toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud kasutusea või lennutundide/-tsükli arvu.

- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele täiendavast tüübisertifikaati sisaldava toote käitajatele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnd juhendit täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatusi levitatakse.

ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISE KORRAL

21.A.121 Reguleerimisala

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse sellise toote, osa või seadme suhtes kohaldatavate projekteerimisandmetele vastavuse tõendamise menetlus, mida kavatakse toota ilma alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadita.

- b) Käesoleva alajaoga kehtestatakse käesoleva alajao kohaselt toodetava toote, osa või seadme tootja kohustusi reguleerivad eeskirjad.

21.A.122 Kõlblikuskriteeriumid

Iga füüsiline või juriidiline isik võib taotleda üksiktoodete, -osade või -seadmete vastavuse tõendamist käesoleva alajao kohaselt, kui:

- a) tal on kõnealuse toote, osa või seadme projekti kinnitus või kui ta taotleb seda, või
- b) ta on taganud piisava kooskõla toote ja projekti vahel sellise kinnitatud projekti taotleja või omanikuga sõlmitud asjakohase kokkuleppe alusel.

21.A.124 Taotlemine

- a) Käesolevale alajaole vastava üksiktoodete, -osade ja -seadmete nõuetele vastavuse tõendamise kokkuleppe taotlus tehakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.

- b) Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid:

1. tõendusmaterjal, mille abil näidatakse vajaduse korral, et:
  - i) alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine ei oleks asjakohane või
  - ii) kuni alajaole G vastav tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse, on vajalik käesolevale alajaole vastava toote, osa või seadme sertifitseerimine või heakskiitmine;
2. punkti 21.A.125A alapunktiga b nõutava teabe kokkuvõte.

21.A.125A Heakskiidukirja väljaandmine

Taotlejal on õigus saada pädevalt asutuselt heakskiidukiri, millega kõnealune asutus nõustub käesolevale alajaole vastava üksiktoodete, -osade ja seadmete nõuetele vastavuse tõendamisega, pärast seda, kui ta on:

- a) kehtestanud tootmisjärelvalvesüsteemi, millega tagatakse, et iga toote, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
- b) esitanud käsiraamatu, mis sisaldab:
1. alapunktiga a nõutava tootmisjärelvalvesüsteemi kirjeldust;
  2. tootmisjärelvalvesüsteemi rakendamise vahendite kirjeldust;
  3. punktidega 21.A.127 ja 21.A.128 nõutavate katsete kirjeldust ning punkti 21.A.130 alapunkti a kohaselt volitatud isikute nimesid;
- c) tõendanud, et ta suudab anda abi kooskõlas punktiga 21.A.3 ja punkti 21.A.129 alapunktiga d.

21.A.125B Puudused

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et heakskiidukirja omanik ei täida käesolevas I lisa (osa 21) sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse puudused järgmiselt:

1. esimese astme puudus on igasugune käesoleva I lisa (osa 21) nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate projekteerimisandmete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust;
2. teise astme puudus on igasugune käesoleva I lisa (osa 21) nõuete eiramine, mida ei liigitata esimese astme puuduste hulka.

- b) Kolmanda astme puudus on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt alapunktile a.

- c) Pärast punktile 21.B.125 vastavaid puudusi käsitleva teate saamist:

1. esimese astme puuduse puhul peab heakskiidukirja omanik tõendama maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast puuduse kirjalikku kinnitamist, et on võtnud pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid;

2. teise astme puuduse puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis vastab puuduse laadile, kuid mis ei või esialgu olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt puuduse laadist võib pädev asutus temaga kokkulepitud rahuldava parandusmeetmete kava esitamisel kõnealust kolmekuulist tähtaega pikendada;
  3. kolmanda astme puudus ei nõua heakskiidukirja omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise astme puuduste puhul võib heakskiidukirja vastavalt punktile 21.B.145 osaliselt või täielikult piirata, selle peatada ja kehtetuks tunnistada. Heakskiidukirja omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni heakskiidukirja piiramise, peatamise või selle kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

21.A.125C Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Heakskiidukiri antakse piiratud ajaks, maksimaalselt aastaks. See kaotab kehtivuse, kui:
1. heakskiidukirja omanik ei suuda tõendada vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele või
  2. tõendid näitavad, et tootja ei suuda rahuldavalt kontrollida toodete, osade või seadmete tootmist vastavalt kokkuleppele, või
  3. tootja ei vasta enam punkti 21.A.122 nõuetele või
  4. heakskiidukirjast on loobutud, see on punkti 21.B.145 alusel kehtetuks tunnistatud või selle kehtivusaeg on lõppenud.
- b) Kui heakskiidukirjast loobutakse, see kehtetuks tunnistatakse või selle kehtivusaeg lõpeb, tagastatakse heakskiidukiri pädevale asutusele.

21.A.126 Tootmisjärelvalvesüsteem

- a) Punkti 21.A.125A alapunktiga a nõutava tootmisjärelvalvesüsteemi abil määratakse, et:
1. valmistootes kasutatud vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on täpsustatud kohaldatavates projekteerimisandmetes;
  2. vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on nõuetekohaselt märgistatud;
  3. valmistootte kvaliteeti ja ohutust mõjutavaid menetlusi, tootmisviise ja monteerimismeetodeid rakendatakse kooskõlas pädeva asutuse heakskiidetud spetsifikaatidega;
  4. konstruktsioonimuudatused, sealhulgas materjalide asendamine, on kinnitatud vastavalt alajaole D või E ja enne valmistootes kasutamist kontrollitud.
- b) Punkti 21.A.125A alapunktis a nõutava tootmisjärelvalvesüsteemi abil saab samuti tagada, et:
1. tootmises kasutatavate osade vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele kontrollitakse sellistes tootmisetappides, milles on võimalik seda täpselt hinnata;
  2. kahjustuvaid ja riknevaid materjale säilitatakse sobivates tingimustes ja nõuetekohaselt kaitstult;
  3. ajakohased projekteerimisjoonised on tootmise ja kontrollimisega seotud personalile kergesti kättesaadavad ja neid võib vajaduse korral kasutada;
  4. tagasi lükatud materjalid ja osad eraldatakse ja märgistatakse nii, et neid ei saaks valmistootele lisada;
  5. projekteerimisandmetele või spetsifikaatidele mittevastamise tõttu kõrvale jäetud materjalid ja osad, mille paigaldamine valmistootesse on kaalumisel, peavad läbima kinnitatud tehnilise ja tootmiskontrolli menetluse. Selle menetluse alusel kasutusele võetavad materjalid ja osad tuleb nõuetekohaselt märgistada ja kui neid on vaja muuta või parandada, tuleb neid uuesti kontrollida. Selle menetlusega tagasi lükatud materjalid ja osad märgistatakse ja hävitatakse selle tagamiseks, et neid valmistootele ei lisata;
  6. tootja säilitab tootmisjärelvalvesüsteemi alusel koostatud dokumentatsiooni, kannab sinna võimaluse korral andmed valminud toote või osa kohta ja säilitab seda, et anda vajalikku teavet toote jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

21.A.127 Katsed: õhusõidukid

- a) Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud õhusõiduki tootja kehtestab heakskiidetud toodangu maapealsete ja katsetendude menetluse ja kontrollivormi ning katsetab kooskõlas nende vormidega iga toodetud õhusõidukit, et teha kindlaks punkti 21.A.125A alapunkti a nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.

- b) Toodangu katsetamise iga menetlus peab sisaldama vähemalt järgmist:
1. käitamismaduste kontroll;
  2. lennutehniliste võimaluste kontroll (tavapäraseid õhusõiduki mõõteriistu kasutades);
  3. lennutehnika ja -süsteemide nõuetekohase toimimise kontroll;
  4. kontrollimine, et kõik seadmed on nõuetekohaselt märgistatud ja et pärast katselende on kõik sildid ja lennukäsiraamatud paigaldatud;
  5. õhusõiduki kasutusomaduste kontroll maapinnal;
  6. muude katsetatavale õhusõidukile iseloomulike asjaolude kontroll.

21.A.128 Katsed: mootorid ja propellerid

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud mootorite või propellerite tootja teeb igale mootorile või muudetava sammuga propellerile tüübisertifikaadi omaniku dokumentides täpsustatud vastuvõetava funktsionaalse katse määramaks, kas see töötab nõuetekohaselt töövahemikus, mille jaoks see tüübisertifitseeriti, et teha kindlaks punkti 21.A.125A alapunkti a nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.

21.A.129 Tootja kohustused

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa või seadme tootja:

- a) teeb iga toote, osa või seadme pädevale asutusele ülevaatuses kättesaadavaks;
- b) säilitab tootmispaigas vajalikke tehnilisi andmeid ja jooniseid, et teha kindlaks toote vastavus kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
- c) haldab tootmisjärelvalvesüsteemi, millega tagatakse, et iga toode vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
- d) annab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade või seadmetega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel;
- e) kehtestab ohutuse huvides sisemise kõrvalekaltest teatamise süsteemi ja haldab seda, et võimaldada kõrvalekaldeid käsitlevate aruannete kogumist ja hindamist negatiivsete suundumuste kindlakstegemiseks või vigade kõrvaldamiseks ning koguda teatamisele kuuluvaid vahejuhtumeid. Süsteem sisaldab kõrvalekaltega seotud asjaomase teabe hindamist ja seonduva teabe levitamist;
- f)
  1. annab aru tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule iga kord, kui tootja on tooted, osad või seadmed käibele lasknud ja hiljem tuvastanud, et neil esineb kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja teeb tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekaldeid, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra;
  2. teatab ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele punkti 1 kohaselt tuvastatud kõrvalekaltest, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra. Sellised aruanded tehakse vormis ja viisil, mille amet on vastavalt punkti 21.A.3 alapunkti b alapunktile 2 kehtestanud või mille liikmesriigi pädev asutus on heaks kiitnud;
  3. kui tootja tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, annab ta ka sellele organisatsioonile iga kord aru, kui ta on tooted, osad või seadmed sellele organisatsioonile tarninud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest.

21.A.130 Nõuetele vastavuse deklaratsioon

- a) Vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa või seadme iga tootja peab esitama nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mis tervikõhusõiduki puhul on EASA vorm 52 (vt VIII liide) ja muude toodete, osade või seadmete puhul EASA vorm 1 (vt I liide). Sellele deklaratsioonile kirjutab alla volitatud isik, kellel on tootjaorganisatsioonis vastutav ametikoht.
- b) Nõuetele vastavuse deklaratsioon sisaldab:
  1. iga toote, osa või seadme puhul kinnitust, et toode, osa või seade vastab heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
  2. iga õhusõiduki puhul kinnitust, et õhusõidukit on katsetatud nii maapinnal kui ka õhus kooskõlas punkti 21.A.127 alapunktiga a, ja

3. iga mootori või muudetava sammuga propelleri puhul kinnitust, et tootja on teinud kooskõlas punktiga 21.A.128 mootorile või propellerile lõpliku funktsionaalse katse, ning mootori puhul lisaks mootori tüübisertifikaadi omaniku esitatud andmetele vastavat kinnitust, et iga tervikmootor vastab mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heite-nõuetele.
- c) Iga sellise toote, osa või seadme tootja esitab
1. toote, osa või seadme omandiõiguse esialgsel ülekandmisel või
  2. õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi taotlemisel või
  3. mootori, propelleri, osa või seadme lennukõlblikkust tõendava käitamisdokumendi esmakordse väljaandmise taot-luse esitamisel
- pädevale asutusele kinnitamiseks ajakohase nõuetele vastavuse deklaratsiooni.
- d) Pädev asutus kinnitab kaasallkirjaga nõuetele vastavuse deklaratsiooni, kui ta leiab pärast ülevaatust, et toode, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.

ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI CERTIFIKAAT

21.A.131 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse:

- a) menetlus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmiseks tootjaorganisatsioonile, kes tõendab toodete, osade ja seadmete vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
- b) sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad eeskirjad.

21.A.133 Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevale alajaole vastavat heakskiitu võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon). Taotleja peab:

- a) põhjendada, et kõnealuse töövaldkonna puhul on käesolevale alajaole vastav heakskiit konkreetsele projektile vastavuse tõendamiseks asjakohane, ja
- b) omama või taotlema selle konkreetse projekti kinnitust või
- c) olema taganud piisava kooskõla toote ja projekti vahel sellise konkreetse kinnitatud projekti taotleja või omanikuga sõlmitud asjakohase kokkuleppe alusel.

21.A.134 Taotlemine

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotlus esitatakse pädevale asutusele kõnealuse asutuse kehtestatud vormis ja viisil ning see peab sisaldama punktiga 21.A.143 nõutava teabe kokkuvõtet ja punkti 21.A.151 kohaselt antava sertifikaadi tingi-musi.

21.A.135 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine

Organisatsioonil on õigus pädeva asutuse antavale tootjaorganisatsiooni sertifikaadile, kui ta on tõendanud vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

21.A.139 Kvaliteedisüsteem

- a) Tootjaorganisatsioon tõendab, et ta on kehtestanud kvaliteedisüsteemi ja suudab seda hallata. Kvaliteedisüsteem doku-menteeritakse. Kvaliteedisüsteem peab võimaldama organisatsioonil tagada, et iga organisatsiooni või selle partnerite toodetud või teiste isikute tarnitud või allhanke korras saadud toode, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks, ning sellest tulenevalt saab organisatsioon kasutada punktis 21.A.163 sätestatud õigusi.

b) Kvaliteedisüsteem koosneb järgmistest osadest:

1. sertifikaadi kehtivuse piires kohaldatavad kontrollimenetlused:

- i) dokumentide väljaandmine, heakskiitmine või muutmine;
- ii) auditid ja kontrollid müüjate ja alltöövõtjate hindamiseks;
- iii) selle kontrollimine, et vastuvõetavad tooted, osad, materjalid ja seadmed, sealhulgas toodete ostjate tarnitud uued või kasutatud artiklid, vastavad kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
- iv) identifitseerimine ja jälgitavus;
- v) tootmisprotsessid;
- vi) ülevaatus ja katsetamine, sealhulgas tootmisega seotud katselelud;
- vii) töövahendite, rakiste ja katseaparatuuri kalibreerimine;
- viii) selliste osade kontrollimine, mis ei vasta nõuetele;
- ix) lennukõlblikkuse kooskõlastamine kinnitatud projekti taotleja või omanikuga;
- x) andmete kogumine ja säilitamine;
- xi) personali pädevus ja kvalifikatsioon;
- xii) lennukõlblikkust tõendavate käitamisdokumentide väljaandmine;
- xiii) käitlemine, ladustamine ja pakendamine;
- xiv) kvaliteedialased siseauditid ja nendest tulenevad parandusmeetmed;
- xv) sertifikaadi tingimuste kohaselt tehtud töö mõnes muus kui heakskiidetud kohas;
- xvi) pärast toodangu valmimist, kuid enne üleandmist tehtud töö, mille eesmärk on säilitada õhusõiduk ohutu kasutamise kõlblikuna;
- xvii) lennuloa ja sellega seotud lennutingimuste kinnitamine.

Kontrollimenetlused peavad sisaldama konkreetseid sätteid kriitiliste osade kohta.

2. Kvaliteedi tagamise sõltumatu meede, et kontrollida vastavust kvaliteedisüsteemi dokumenteeritud menetluste ja nende menetluste asjakohasust. Kontrollimine hõlmab süsteemi tagasiside andmiseks punkti 21.A.145 alapunkti c alapunktis 2 osutatud isikule või isikute rühmale ja lõpuks punkti 21.A.145 alapunkti c alapunktis 1 osutatud juhatajale, et tagada vajaduse korral parandusmeetmete võtmine.

21.A.143 Käsiraamat

a) Organisatsioon esitab pädevale asutusele tootjaorganisatsiooni käsiraamatu, mis sisaldab järgmist teavet:

1. vastutava juhataja allkirjastatud kinnitus selle kohta, et alati järgitakse tootjaorganisatsiooni käsiraamatut ja seonduvaid käsiraamatuid, mis määratlevad heakskiidetud organisatsiooni vastavuse käesoleva alajao nõuetele;
2. pädeva asutuse poolt kooskõlas punkti 21.A.145 alapunkti c alapunktiga 2 aktsepteeritavate juhatajate ametinimetused ja nimed;
3. punkti 21.A.145 alapunkti c alapunktis 2 nimetatud juhataja(te) ülesanded ja vastutus, sealhulgas küsimused, mida nad võivad organisatsiooni nimel käsitleda otse pädeva asutusega;
4. organisatsiooni skeem, millest selguvad punkti 21.A.145 alapunkti c alapunktide 1 ja 2 kohaselt nõutavad juhatajate vastutusosalad;
5. punkti 21.A.145 alapunktis d nimetatud volitatud lennundustehniliste töötajate loetelu;
6. inimressursside üldine kirjeldus;
7. tootjaorganisatsiooni sertifikaadis täpsustatud aadressidel asuvate rajatiste üldine kirjeldus;
8. tootjaorganisatsiooni sellise töövaldkonna üldine kirjeldus, mis on oluline sertifikaadi tingimuste seisukohast;
9. pädevale asutusele organisatsioonilistest muudatustest teatamise menetlus;
10. tootjaorganisatsiooni käsiraamatu muutmise menetlus;

11. punkti 21.A.139 alapunkti b alapunktis 1 nimetatud kvaliteedisüsteemi ja menetluste kirjeldus;
12. punkti 21.A.139 alapunktis a nimetatud allhankepartnerite loetelu.

b) Tootjaorganisatsiooni käsiraamatut muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus, ja muudatuste koopiad esitatakse pädevale asutusele.

21.A.145 Sertifikaadi saamise nõuded

Tootjaorganisatsioon tõendab punkti 21.A.143 kohaselt esitatud teabe põhjal, et:

- a) üldiste sertifitseerimisnõuete seisukohast on tegevuskohad, töötingimused, seadmed ja töövahendid, menetlused ja nendega seonduvad materjalid, personali suurus ja pädevus ja üldine korraldus punktis 21.A.165 nimetatud kohustuste täitmiseks piisavad;
- b) kõikide lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevate vajalike andmete seisukohast:
  1. tootjaorganisatsioon saab ametilt ning tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikult või taotlejalt andmeid, mis on vajalikud kohaldatavatele projekteerimisandmetele vastavuse määramiseks;
  2. tootjaorganisatsioon on kehtestanud menetluse tagamaks, et lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevad andmed on nõuetekohaselt lisatud tema tootmisandmetele;
  3. selliseid andmeid ajakohastatakse ja need tehakse kättesaadavaks kõikidele töötajatele, kellel on vaja oma ülesannete täitmiseks neile juurde pääseda;
- c) juhtkonna ja personali seisukohast:
  1. tootjaorganisatsioon on nimetanud juhataja, kes vastutab pädeva asutuse ees. Juhataja ülesanne organisatsioonis on tagada, et tootmine toimub nõutavate standardite kohaselt ja et tootjaorganisatsioon vastab pidevalt punktis 21.A.143 nimetatud käsiraamatus sätestatud andmetele ja menetlustele;
  2. tootjaorganisatsioon on nimetanud isiku või isikute rühma tagamaks, et organisatsioon vastab käesoleva I lisa (osa 21) nõuetele, ning määranud nende pädevuse ulatuse. Selline isik / sellised isikud tegutsevad punktis 1 nimetatud vastutava juhataja otseses alluvuses. Nimetatud isikud peavad suutma tõendada oma ülesannete täitmiseks vajalikke teadmisi ja kogemusi ning asjakohast tausta;
  3. iga tasandi töötajatele on antud asjakohased volitused neile pandud kohustuste täitmiseks ning tootjaorganisatsioonis kooskõlastatakse tulemuslikult andmeid lennukõlblikkuse, lennul väljalastava kütuse ja heitgaaside kohta;
- d) volitatud lennundustehniliste töötajate seisukohast, kelle tootjaorganisatsioon on volitanud allkirjastama punkti 21.A.163 kohaselt väljaantud dokumente sertifikaadi reguleerimisalas ja tingimustel:
  1. volitatud lennundustehniliste töötajate teadmised, taust (sealhulgas muud ülesanded organisatsioonis) ja kogemused on asjakohased neile pandud kohustuste täitmiseks;
  2. tootjaorganisatsioon peab kõikide volitatud lennundustehniliste töötajate kohta registrit, mis sisaldab andmeid nende volituste ulatuse kohta;
  3. volitatud lennundustehnilistele töötajatele antakse tõendid nende volituste ulatuse kohta.

21.A.147 Muudatused sertifitseeritud tootjaorganisatsioonis

- a) Pärast tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist peab pädev asutus kinnitama kõik heakskiidetud tootjaorganisatsioonis tehtavad muudatused, mis on olulised toote, osa või seadme nõuetele vastavuse tõendamise või lennukõlblikkust ja müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevate näitajate seisukohast, eelkõige kvaliteedisüsteemis tehtavad muudatused. Sertifikaadi taotlus esitatakse kirjalikult pädevale asutusele ja organisatsioon tõendab pädevale asutusele enne muudatuse rakendamist, et ta täidab jätkuvalt käesoleva alajao nõudeid.
- b) Pädev asutus kehtestab tingimused, mille alusel käesoleva alajao kohaselt heakskiidetud tootjaorganisatsioon võib muudatuste tegemise käigus tegutseda, kui pädev asutus ei otsusta sertifikaadi peatamise kasuks.

21.A.148 Asukoha muudatused

Heakskiidetud tootjaorganisatsiooni tootmisrajatiste asukohas toimuvaid muudatusi loetakse olulisteks ja need peavad seetõttu vastama punktile 21.A.147.

21.A.149 Ülekandmine

Tootjaorganisatsiooni sertifikaati ei saa üle kanda, välja arvatud seoses selliste muudatustega omanikuõiguses, mida loetakse punkti 21.A.147 kohaldamisel oluliseks.

21.A.151 Sertifikaadi väljaandmise tingimused

Sertifikaadi tingimustes määratakse kindlaks töövaldkond, tooted või osade ja seadmete kategooriad või mõlemad, millega seoses võib omanik kasutada punktis 21.A.163 sätestatud õigusi.

Tingimused antakse välja tootjaorganisatsiooni sertifikaadi osana.

21.A.153 Muudatused sertifikaadi tingimustes

Kõik sertifikaadi tingimuste muudatused kiidab heaks pädev asutus. Sertifikaadi tingimuste muutmise taotlus esitatakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil. Taotleja peab vastama käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

21.A.157 Kontrollimised

Tootjaorganisatsioon kehtestab korra, mille alusel pädev asutus võib korraldada kontrollimisi, sealhulgas partnerite ja alltöövõtjate kontrollimisi, mis on vajalikud käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele vastavuse määramiseks.

21.A.158 Puudused

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas I lisa (osa 21) sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse puudused järgmiselt:
  1. esimese astme puudus on igasugune käesoleva I lisa (osa 21) nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate projekteerimisandmete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust;
  2. teise astme puudus on igasugune käesoleva I lisa (osa 21) nõuete eiramine, mida ei liigitata esimese astme puuduste hulka.
- b) Kolmanda astme puudus on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt alapunktile a.
- c) Pärast punktile 21.B.225 vastavaid puudusi käsitleva teate saamist:
  1. esimese astme puuduse puhul peab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tõendama maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast puuduse kirjalikku kinnitamist, et on võtnud pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid;
  2. teise astme puuduse puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis vastab puuduse laadile, kuid ei tohi esialgu olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt puuduse laadist võib pädev asutus temaga kokkulepitud rahuldava parandusmeetmete kava esitamisel kõnealust kolmekuulist tähtaega pikendada;
  3. kolmanda astme puudus ei nõua tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise astme puuduste puhul võib tootjaorganisatsiooni sertifikaati vastavalt punktile 21.B.245 osaliselt või täielikult piirata, selle peatada või kehtetuks tunnistada. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni tootjaorganisatsiooni sertifikaadi piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

21.A.159 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui
1. tootjaorganisatsioon ei suuda tõendada vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele või
  2. omanik või mõni tema partneritest või alltöövõtjatest takistab pädeval asutusel korraldada kontrollimisi vastavalt punktile 21.A.157 või
  3. tõendid näitavad, et tootjaorganisatsioon ei suuda rahuldavalt kontrollida toodete, osade või seadmete tootmist vastavalt sertifikaadile, või
  4. tootjaorganisatsioon ei vasta enam punkti 21.A.133 nõuetele või
  5. sertifikaadist on loobunud või see on tunnistatud kehtetuks vastavalt punktile 21.B.245.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse sertifikaat pädevale asutusele.

21.A.163 Õigused

Vastavalt punkti 21.A.135 kohaselt väljaantud sertifikaadi tingimustele võib tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) teha käesolevale I lisale (osa 21) vastavaid tootmistoiminguid;
- b) tervikõhusõiduki puhul ja punktis 21.A.174 sätestatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) esitamisel saada õhusõiduki lennukõlblikkuse sertifikaadi ja mürasertifikaadi ilma muude tõendite esitamiseta;
- c) muude toodete, osade või seadmete puhul anda välja käitamissertifikaate (EASA vorm 1) ilma muude tõendite esitamiseta;
- d) teostada tema poolt toodetud uue õhusõiduki hooldust ja anda välja sellekohase hooldustõendi (EASA vorm 53);
- e) kontrollida pädeva tootjaorganisatsiooniga kokkulepitud korras ja tema poolt toodetud õhusõiduki puhul tootjaorganisatsioonina talle antud tootjaorganisatsiooni sertifikaadi alusel õhusõiduki konfiguratsiooni ning tõendada lennukõlblikkust ja projekteerimistingimustele vastavust, välja anda lennuluuba vastavalt punkti 21.A.711 alapunktile c, sealhulgas kinnitada lennutingimusi vastavalt punkti 21.A.710 alapunktile b.

21.A.165 Omaniku kohustused

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) tagab, et kooskõlas punktiga 21.A.143 koostatud tootjaorganisatsiooni käsiraamatut ja dokumente, millele see viitab, kasutatakse organisatsioonis töötamisel alusdokumentidena;
- b) hoiab tootjaorganisatsiooni vastavuses tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga tunnistatud andmete ja menetlustega;
- c)
  1. määrab, et iga tervikõhusõiduk vastab tüübiprojektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks enne nõuetele vastavuse deklaratsioonide esitamist pädevale asutustele, või
  2. määrab, et muud tooted, osad või seadmed on terviklikud, vastavad heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblikud ohutuks kasutamiseks enne EASA vormi 1 väljaandmist, millega tõendatakse nende vastavust heakskiidetud projekteerimisandmetele ja kõlblikkust ohutuks kasutamiseks, ning lisaks määrab mootorite puhul mootori tüübisertifikaadi omaniku esitatud andmete alusel, et iga tervikmootor vastab punkti 21.A.18 alapunktis b määratletud mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heitega seotud nõuetele, millega tõendatakse heite nõuetele vastavust, või
  3. määrab, et muud tooted, osad või seadmed vastavad kohaldatavatele andmetele enne EASA vormi 1 väljaandmist nõuetele vastavuse deklaratsioonina;
- d) dokumenteerib kõik üksikasjad tehtud tööde kohta;
- e) kehtestab ohutuse huvides sisemise kõrvalekalletest teatamise süsteemi ja haldab seda, et võimaldada kõrvalekaldeid käsitlevate aruannete kogumist ja hindamist negatiivsete suundumuste kindlakstegemiseks või vigade kõrvaldamiseks ning koguda teatamisele kuuluvaid kõrvalekaldeid. Süsteem sisaldab kõrvalekalletega seotud asjaomase teabe hindamist ja seonduva teabe levitamist;

- f) 1. annab aru tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule iga kord, kui tootjaorganisatsioon on tooted, osad või seadmed käibele lasknud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja teeb tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekalded, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra;
2. teatab ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele punkti 1 kohaselt tuvastatud kõrvalekalletest, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra. Sellised aruanded tehakse vormis ja viisil, mille amet on vastavalt punkti 21.A.3A alapunkti b alapunktile 2 kehtestanud või mille liikmesriigi pädev asutus on heaks kiitnud;
3. kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, annab ta ka sellele organisatsioonile iga kord aru, kui ta on tooted, osad või seadmed sellele organisatsioonile tarninud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest;
- g) annab tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade või seadmetega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel;
- h) loob arhiveerimissüsteemi, mis sisaldab organisatsiooni partneritele, tarnijatele ja alltöövõtjatele kehtestatud nõudeid, tagades kasutatud andmete säilitamise toodete, osade või seadmete nõuetele vastavuse tõendamiseks. Selliseid andmeid hoitakse pädeva asutuse käsutuses ja säilitatakse, et anda toodete, osade või seadmete jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks vajalikku teavet;
- i) kui sertifikaadi omanik annab sertifikaadi tingimuste kohaselt välja hooldustõendi, teeb ta enne sertifikaadi väljaandmist kindlaks, et iga tervikõhusõidukit on nõuetekohaselt hooldatud ja see on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
- j) määrab vajaduse korral punkti 21.A.163 alapunktis e sätestatud õiguse alusel lennuloa väljaandmise tingimused;
- k) tuvastab vajaduse korral punkti 21.A.163 alapunktis e sätestatud õiguse alusel vastavuse punkti 21.A.711 alapunktile c ja e enne lennuloa väljaandmist õhusõidukile.

ALAJAGU H — LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID

21.A.171 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmise menetlus.

21.A.172 Kõlblikuskriteeriumid

Igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle nimele õhusõiduk on liikmesriigis registreeritud või registreeritakse (registreerimisliikmesriik), või tema esindajal on õigus taotleda käesoleva alajao kohaselt kõnealusele õhusõidukile lennukõlblikkussertifikaati.

21.A.173 Liigitus

Lennukõlblikkussertifikaadid liigitatakse järgmiselt:

- a) lennukõlblikkussertifikaat antakse välja õhusõidukile, mis vastab kooskõlas käesoleva I lisaga (osa 21) välja antud tüübisertifikaadile;
- b) piiratud lennukõlblikkussertifikaat antakse välja õhusõidukile:
1. mis vastab kooskõlas käesoleva I lisaga (osa 21) välja antud piiratud tüübisertifikaadile või
  2. mille puhul on ametile tõendatud, et see vastab konkreetsetele lennukõlblikkussõuetele, mis tagavad piisava ohutuse.

21.A.174 Taotlemine

- a) Vastavalt punktile 21.A.172 esitatakse lennukõlblikkussertifikaadi taotlus registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.

- b) Iga lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi taotlus sisaldab järgmisi andmeid:
1. taotletava lennukõlblikkussertifikaadi klass;
  2. uue õhusõiduki puhul:
    - i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:
      - mis on välja antud vastavalt punkti 21.A.163 alapunktile b või
      - mis on välja antud vastavalt punktile 21.A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud või
      - imporditud õhusõiduki puhul eksportinud asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile;
    - ii) kaalumis- ja tsentreerimistunnistus ja lastimisplaan;
    - iii) lennukäsiraamat, kui seda nõutakse konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõlblikkuse tingimustes;
  3. kasutatud õhusõiduki puhul:
    - i) kui õhusõiduk pärineb liikmesriigist, lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat, mis on välja antud kooskõlas osaga M;
    - ii) kui õhusõiduk pärineb muust riigist kui liikmesriigist:
      - selle riigi pädeva asutuse kinnitus, kus õhusõiduk on registreeritud või registreeritakse, mis kajastab registris oleva õhusõiduki lennukõlblikkuse olukorda ülekandmise ajal;
      - kaalumis- ja tsentreerimistunnistus ja lastimisplaan;
      - lennukäsiraamat, kui seda nõutakse seda konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõlblikkuse tingimustes;
      - varasemad andmed, mille abil kehtestatakse õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standard, sealhulgas kõik punkti 21.B.327 alapunktile c vastava piiratud lennukõlblikkussertifikaadiga seonduvad piirangud;
      - soovitus lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi ja lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi väljaandmiseks pärast kooskõlas osa M kohaselt korraldatud lennukõlblikkuse kontrolli;
- c) kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse alapunkti b alapunkti 2 alapunktis i ja alapunkti b alapunkti 3 alapunktis ii nimetatud deklaratsioonid välja hiljemalt 60 päeva jooksul enne õhusõiduki esitamist registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

21.A.175 Keel

Käsiraamatud, plakatid, loetelud, aparaatide märgistused ja muu vajalik teave, mida kohaldatavate sertifitseerimistingimustega nõutakse, esitatakse ühes või mitmes Euroopa Liidu ametlikus keeles, mille registreerimisliikmesriigi pädev asutus heaks kiidab.

21.A.177 Parandamine või muutmine

Lennukõlblikkussertifikaati võib parandada või muuta üksnes registreerimisliikmesriigi pädev asutus.

21.A.179 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides

- a) Kui õhusõiduki omanik on vahetunud:
1. kui õhusõiduk jääb samasse registrisse, antakse lennukõlblikkussertifikaat või üksnes piiratud tüübisertifikaadile vastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat üle koos õhusõidukiga;
  2. kui õhusõiduk registreeritakse mõnes teises liikmesriigis, antakse lennukõlblikkussertifikaat või üksnes piiratud tüübisertifikaadile vastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat välja:
    - i) varasema lennukõlblikkussertifikaadi ja osa M kohaselt väljaantud kehtiva lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi esitamisel ja
    - ii) kui punkti 21.A.175 nõuded on täidetud.

- b) kui õhusõiduki omanik on muutunud ja õhusõidukil on piiratud tüübisertifikaadile mittevastav piiratud lennukõblikkussertifikaat, antakse lennukõblikkussertifikaadid üle koos õhusõidukiga, tingimusel et õhusõiduk jääb samasse registrisse, või antakse sertifikaat välja üksnes selle registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse ametlikul kokkuleppel, kellele see üle antakse.

21.A.180 Ülevaatus

Lennukõblikkussertifikaadi omanik võimaldab registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse taotlusel juurdepääsu õhusõidukile, millele kõnealune lennukõblikkussertifikaat on välja antud.

21.A.181 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Lennukõblikkussertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. see vastab kohaldatavatele tüübiprojekti- ja jätkuva lennukõblikkuse nõuetele ja
  2. õhusõiduk jääb samasse registrisse ja
  3. tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati, mille alusel see välja on antud, ei ole eelnevalt vastavalt punktile 21.A.51 kehtetuks tunnistatud;
  4. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud vastavalt punktile 21.B.330.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse sertifikaat registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

21.A.182 Õhusõiduki identifitseerimine

Iga käesolevale alajaole vastava lennukõblikkussertifikaadi taotleja tõendab, et tema õhusõiduk on identifitseeritud kooskõlas alajaoga Q.

ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

21.A.201 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse mürasertifikaatide väljaandmise menetlus.

21.A.203 Kõblikkuskriteeriumid

Igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle nimele õhusõiduk on liikmesriigis registreeritud või registreeritakse (registreerimisliikmesriik), või tema esindajal on õigus taotleda käesoleva alajao kohaselt kõnealusele õhusõidukile mürasertifikaati.

21.A.204 Taotlemine

- a) Vastavalt punktile 21.A.203 esitatakse mürasertifikaadi taotlus registreerimisliikmesriigi pädeva ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Iga taotlus peab sisaldama järgmist:
1. uue õhusõiduki puhul:
    - i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:
      - mis on välja antud vastavalt punkti 21.A.163 alapunktile b või
      - mis on välja antud vastavalt punktile 21.A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud või
      - imporditud õhusõiduki puhul eksportinud asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile, ja

- ii) kohaldatavate müranõuete kohaselt määratud mürateave;
- 2. kasutatud õhusõiduki puhul:
  - i) kohaldatavate müranõuete kohaselt määratud mürateave ja
  - ii) varasemad andmed, mille abil kehtestatakse õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standard.
- c) Kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse alapunkti b alapunktis 1 nimetatud deklaratsioonid välja hiljemalt 60 päeva jooksul enne õhusõiduki esitamist registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

21.A.207 Parandamine või muutmine

Mürasertifikaati võib parandada või muuta üksnes registreerimisliikmesriigi pädev asutus.

21.A.209 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides

Kui õhusõiduki omanik on vahetunud:

- a) kui õhusõiduk jääb samasse registrisse, antakse mürasertifikaat üle koos õhusõidukiga või
- b) kui õhusõiduk kantakse üle mõne teise liikmesriigi registrisse, antakse mürasertifikaat välja varasema mürasertifikaadi esitamisel.

21.A.210 Ülevaatus

Mürasertifikaadi omanik võimaldab registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse või ameti taotlusel ülevaatuses juurdepääsu õhusõidukile, millele kõnealune mürasertifikaat on välja antud.

21.A.211 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Mürasertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
  - 1. see vastab kohaldatavatele tüübiprojekti-, keskkonnakaitse- ja jätkuva lennukõlblikkuse nõuetele ja
  - 2. õhusõiduk jääb samasse registrisse ja
  - 3. tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati, mille alusel see välja on antud, ei ole eelnevalt vastavalt punktile 21.A.51 kehtetuks tunnistatud;
  - 4. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole vastavalt punktile 21.B.430 kehtetuks tunnistatud.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse sertifikaat registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

21.A.231 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse projekteerimisorganisatsioonide sertifitseerimise menetlus ja sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad ettekirjutused.

21.A.233 Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevale alajaole vastavat sertifikaati võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon)

- a) kooskõlas punktidega 21.A.14, 21.A.112B, 21.A.432B või 21.A.602B või
- b) väheoluliste muudatuse või väheoluliste remonditööde projekti kinnitamiseks, kui see on nõutav punktile 21.A.263 vastavate õiguste saamiseks.

21.A.234 Taotlemine

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ning see peab sisaldama punkti 21.A.243 nõutava teabe kokkuvõtet ja punkti 21.A.251 kohaselt antava sertifikaadi tingimusi.

21.A.235 Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine

Organisatsioonil on õigus ameti väljaantavale projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadile, kui ta on tõendanud vastavust käesoleva alajao kohaldatavatele nõuetele.

21.A.239 Kvaliteedi tagamise süsteem

- a) Projekteerimisorganisatsioon tõendab, et on kehtestanud taotluses määratletud toodete, osade ja seadmete konstruktsiooni ja konstruktsiooni muudatuste kontrollimiseks ja järelevalveks kvaliteedi tagamise süsteemi ja suudab seda hallata. Kvaliteedi tagamise süsteem peab võimaldama organisatsioonil:
1. tagada, et toodete, osade ja seadmete konstruktsioon või konstruktsiooni muudatused vastavad kohaldatavatele tüübisertifitseerimisalustele ja keskkonnakaitsenõuetele, ja
  2. tagada oma ülesannete nõuetekohane täitmine kooskõlas:
    - i) käesoleva I lisa (osa 21) asjakohaste sätetega ja
    - ii) punkti 21.A.251 kohaselt välja antud sertifikaadi tingimustega;
  3. jälgida sõltumatult süsteemi dokumenteeritud menetluste täitmist ja asjakohasust. Kõnealune jälgimine hõlmab süsteemi tagasiside andmiseks parandusmeetmete rakendamise tagamise eest vastutavatele isikutele või isikute rühmadele.
- b) Kvaliteedi tagamise süsteem hõlmab sõltumatut nõuetele vastavuse tõendamise kontrollimise meetet, mille alusel organisatsioon esitab ametile nõuetele vastavuse deklaratsioonid ja seonduvad dokumendid.
- c) Projekteerimisorganisatsioon täpsustab, mil viisil kindlustab kvaliteedi tagamise süsteem partnerite või alltöövõtjate projekteeritud osade või seadmete või nende täidetavate ülesannete vastuvõetavuse vastavalt kirjalike menetlustega kehtestatud meetoditele.

21.A.243 Andmed

- a) Projekteerimisorganisatsioon esitab ametile käsiraamatu, milles kirjeldatakse otse või ristviidete kaudu organisatsiooni, asjakohaseid menetlusi ja projekteeritavaid tooteid või nendes tehtavaid muudatusi.
- b) Kui mõne osa või seadme või toodetes tehtavate muudatuste projekteerijaks on partnerorganisatsioonid või alltöövõtjad, sisaldab käsiraamat ka aruannet selle kohta, kuidas suudab projekteerimisorganisatsioon tagada kõikide osade ja seadmete punkti 21.A.239 alapunktiga b nõutava nõuetele vastavuse, ning otse või ristviidete kaudu kirjeldusi ja teavet partnerite või alltöövõtjate projekteerimistegevuse ja organisatsiooni kohta niivõrd, kuivõrd see on kõnealuse deklaratsiooni esitamiseks vajalik.
- c) Käsiraamatut muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus, ja muudatuste koopiad esitatakse ametile.
- d) Projekteerimisorganisatsioon esitab aruande juhtkonna ja muude organisatsioonis lennukõlblikkust ja keskkonnakaitset mõjutavate otsuste tegemise eest vastutavate isikute kvalifikatsiooni ja kogemuste kohta.

21.A.245 Sertifikaadi saamise nõuded

Projekteerimisorganisatsioon tõendab punkti 21.A.243 kohaselt esitatud teabe põhjal, et lisaks punkti 21.A.239 tingimuste täitmisele:

- a) on kõikide tehniliste osakondade personal piisavalt suur ja küllaldase kogemusega ning töötajatele on antud asjakohased volitused neile pandud kohustuste täitmiseks ja need volitused, samuti tööruumid, rajatised ja seadmestik võimaldavad personalil saavutada toote lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitsega seotud eesmärged;

b) osakondadevaheline ja osakonnasisene lennukõlblikkusega ja keskkonnakaitsega seotud tegevus on täielikult ja tõhusalt kooskõlastatud.

21.A.247 Muudatud kvaliteedi tagamise süsteemis

Pärast projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist peab amet kinnitama kõik kvaliteedi tagamise süsteemis tehtavad muudatused, mis on olulised toote nõuetele vastavuse tõendamise või lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse seisukohast. Heakskiidutaotlus esitatakse kirjalikult ametile ja projekteerimisorganisatsioon tõendab ametile, esitades talle enne muudatuse rakendamist käsiraamatus kavandatud muudatused, et ta vastab käesoleva alajaos nõuetele ka pärast muudatuste rakendamist.

21.A.249 Ülekandmine

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati ei saa üle kanda, välja arvatud seoses selliste muudatustega omanikuõiguses, mida loetakse punkti 21.A.247 kohaldamisel oluliseks.

21.A.251 Sertifikaadi väljaandmise tingimused

Sertifikaadi tingimustes määratakse kindlaks projekteerimistöde liik, nende toodete, osade ja seadmete kategooriad, mille jaoks projekteerimisorganisatsioonil on projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, ning ülesanded, mille täitmiseks seoses lennukõlblikkuse ning müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside näitajatega organisatsioonil on sertifikaat. Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi puhul, mis hõlmab abijõuseadme (*Auxiliary Power Unit – APU*) tüübisertifikaati või ETSO luba, sisaldavad sertifikaadi tingimused lisaks toodete või APUde loetelu. Tingimused antakse välja projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi osana.

21.A.253 Muudatud sertifikaadi tingimustes

Kõik muudatused sertifikaadi tingimustes kiidab heaks amet. Sertifikaadi tingimuste muutmise taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil. Projekteerimisorganisatsioon peab vastama käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

21.A.257 Kontrollimised

- a) Projekteerimisorganisatsioon kehtestab korra, mille alusel amet võib korraldada kontrollimisi, sealhulgas partnerite ja alltöövõtjate kontrollimisi, mis on vajalikud selleks, et kontrollida jätkuvat vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele.
- b) Projekteerimisorganisatsioon lubab ametil vaadata üle kõik aruanded, teha ülevaatusi ja viia läbi või jälgida katselende või maapealseid katseid, mis on vajalikud selleks, et kontrollida taotleja poolt punkti 21.A.239 alapunkti b kohaselt esitatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivust.

21.A.258 Puudused

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas I lisa (osa 21) sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse puudused järgmiselt:
  1. esimese astme puudus on igasugune käesoleva I lisa (osa 21) nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate nõuete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust;
  2. teise astme puudus on igasugune käesoleva I lisa (osa 21) nõuete eiramine, mida ei liigitata esimese astme puuduste hulka.
- b) Kolmanda astme puudus on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt alapunktile a.
- c) Pärast ameti kehtestatud haldusmenetluste kohase puudusi käsitleva teate saamist:
  1. esimese astme puuduse puhul peab projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik tõendama maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast puuduse kirjalikku kinnitamist, et on võtnud pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid;

2. teise astme puuduse puhul määrab amet parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis vastab puuduse laadile, kuid ei või esialgu olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt puuduse laadist võib amet temaga kokkulepitud rahuldava parandusmeetmete kava esitamisel kõnealust kolmekuulist tähtaega pikendada;
  3. kolmanda astme puudus ei nõua projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise astme puuduste puhul võib projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi vastavalt ameti kehtestatud haldusmenetlustele osaliselt või täielikult peatada või kehtetuks tunnistada. Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

21.A.259 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui
1. projekteerimisorganisatsioon ei suuda tõendada vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele või
  2. omanik või mõni tema partneritest või alltöövõtjatest takistab ametil korraldada kontrollimisi vastavalt punktile 21.A.257 või
  3. tõendid näitavad, et kvaliteedi tagamise süsteem ei suuda sertifikaadi tingimuste piires tagada toodete või nende muudatuste projektide rahuldavat kontrolli ega järelevalvet, või
  4. sertifikaadist on loobutud või see on tunnistatud kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse sertifikaat ametile.

21.A.263 Õigused

- a) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikul on õigus teha sertifikaadi tingimuste piires käesolevale I lisale (osa 21) vastavaid projekteerimistoiminguid.
- b) Punkti 21.A.257 alapunkti b kohaselt aktsepteerib amet ilma täiendavate kontrollimisteta järgmisi nõuetele vastavust käsitlevaid dokumente, mille taotleja on esitanud, et saada:
1. lennuloa jaoks nõutavat lennutingimuste kinnitust või
  2. tüübisertifikaati või tüübiprojektis tehtava olulise muudatuse kinnitamist või
  3. täiendavat tüübisertifikaati või
  4. ETSO luba vastavalt punkti 21.A.602B alapunkti b alapunktile 1 või
  5. oluliste remonditööde projekti kinnitust.
- c) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikul on sertifikaadi tingimuste ja kvaliteedi tagamise süsteemi asjakohaste menetluste kohaselt õigus:
1. liigitada tüübiprojektis tehtavaid muudatusi ja remonditöid olulisteks ja väheolulisteks;
  2. kinnitada tüübiprojektis tehtavad väheolulised muudatused ja remonditööd;
  3. anda välja teavet või juhendeid, mis sisaldavad järgmist deklaratsiooni: „Käesolevas dokumendis sisalduv tehniline teave on kinnitatud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi nr EASA 21J. [XXXX].alusel.”;
  4. kinnitada õhusõiduki lennukäsiraamatus ja selle lisades tehtavad väheolulised muudatused ning anda need muudatused välja koos järgmise deklaratsiooniga: „Muudatus nr [YY], AFM (või lisa) ref [ZZ], on kinnitatud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi nr EASA. 21J. [XXXX] alusel.”;
  5. kinnitada nende toodete või abijõuseadmete oluliste remonditööde projekt, mille jaoks tal on tüübisertifikaat või täiendav tüübisertifikaat või ETSO luba;
  6. kinnitada vastavalt punkti 21.A.710 alapunkti a alapunktile 2 tingimused, mille alusel saab välja anda lennuloa, välja arvatud selliste lennulubade korral, mis antakse välja punkti 21.A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil;

7. välja anda lennuluba punkti 21.A.711 alapunkti b kohaselt õhusõidukile, mille ta on ise projekteeritud või mida ta on muutnud või mille suhtes ta on punkti 21.A.263 alapunkti c alapunkti 6 alusel heaks kiitnud lennuloa väljaandmise tingimused, ning kui projekteerimisorganisatsioon kontrollib ise oma projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi alusel õhusõiduki konfiguratsiooni ja tõestab vastavust lennu tarvis kinnitatud projekteerimistingimustele.

21.A.265 Omaniku kohustused

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) hoiab käsiraamatut vastavuses kvaliteedi tagamise süsteemiga;
- b) tagab, et käsiraamatut kasutatakse organisatsioonis töötamisel alusdokumendina;
- c) teeb kindlaks, et toodete konstruktsioon või toodetes vastavalt vajadusele tehtavad muudatused või remonditööd vastavad kohaldatavatele nõuetele ega sisalda ebatavalisi elemente;
- d) esitab ametile aruanded ja seonduvad dokumendid, mis kinnitavad punkti c täitmist, välja arvatud punktis 21.A.263 sätestatud õiguste kohaselt kinnitatud väheoluliste muudatuste või remonditööde puhul;
- e) esitab ametile teavet või juhendid seoses punktiga 21.A.3B nõutavate meetmetega;
- f) määrab vajaduse korral punkti 21.A.263 alapunkti c alapunktis 6 sätestatud õiguse alusel lennuloa väljaandmise tingimused;
- g) tuvastab vajaduse korral punkti 21.A.263 alapunkti c alapunktis 7 sätestatud õiguse alusel vastavuse punkti 21.A.711 alapunktidele b ja e enne lennuloa väljaandmist õhusõidukile.

ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

21.A.301 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse osade ja seadmete sertifitseerimise menetlus.

21.A.303 Vastavus kohaldatavatele nõuetele

Tüübisertifitseeritud tootesse paigaldatavate osade ja seadmete nõuetele vastavust tõendatakse:

- a) seoses alajao B, D või E tüübisertifitseerimise menetlustega selle toote suhtes, millesse osa või seade kavatakse paigaldada, või
- b) vajaduse korral alajaos O sätestatud ETSO loa andmise korra kohaselt või
- c) standardsete osade puhul kooskõlas ametlikult tunnustatud standarditega.

21.A.305 Osade ja seadmete sertifitseerimine

Juhul kui toote või seadme sertifitseerimist nõutakse selgesõnaliselt liidu õiguse või ameti meetmetega, peab osa või seade vastama selle suhtes kohaldatavatele ETSO standarditele või spetsifikaatidele, mida amet konkreetsel juhul samaväärseks tunnistab.

21.A.307 Osade ja seadmete käibele laskmine paigaldamiseks

Osa või seadme võib tüübisertifitseeritud tootesse paigaldada juhul, kui see on kõlblik ohutuks kasutamiseks ja kui:

- a) sellega on kaasas käitamissertifikaat (EASA vorm 1), mis tõendab, et osa on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega ja see on märgistatud kooskõlas alajaoga Q või
- b) see on standardosa või
- c) kui ELA1 või ELA2 õhusõiduki puhul on tegemist osa või seadmega, mis:
  1. ei ole piiratud kasutusega ega esmase konstruktsiooni või juhiste osa;
  2. on toodetud kooskõlas kohaldatava projektiga;

3. on märgistatud kooskõlas alajaoga Q;
4. on määratud paigaldamiseks konkreetsele õhusõidukile;
5. paigaldatakse õhusõidukile, mille omanik on tõendanud vastavust eespool esitatud tingimustele 1–4 ja on kohustunud järgima kõnealuseid nõudeid.

(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)

ALAJAGU M — REMONDITÖÖD

21.A.431 A Reguleerimisala

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse remondiprojekti kinnitamise menetlus ja sellise kinnituse taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.
- b) Käesolevas alajaos määratakse kindlaks standardremonditööd, mille suhtes ei kohaldata käesoleva jao kohaselt kinnitamismenetlust.
- c) Remonditöö tähendab kahjustuste kõrvaldamist ja/või lennukõlblikkuse taastamist pärast seda, kui toote, osa või seadme tootja on asjaomase toote, osa või seadme esimest korda kasutusse andnud.
- d) Kahjustuste kõrvaldamist, mille puhul osad või seadmed asendatakse, ilma et oleks vajadus projekteerimistööde järele, loetakse hooldustööks, seepärast ei nõua see käesolevale I lisale (osa 21) vastavat kinnitamist.
- e) ETSO artikli, v.a abijõuseadme (APU) remontimist käsitatakse muudatusena ETSO projektis ja see kuulub kinnitamisele kooskõlas punktiga 21.A.611.

21.A.431B Standardremonditööd

- a) Standardremonditööd on järgmised remonditööd:
  - 1) mis on seotud järgmisega:
    - i) lennukid suurima stardimassiga (MTOM) kuni 5 700 kg;
    - ii) tiivikõhusõidukid suurima stardimassiga (MTOM) kuni 3 175 kg;
    - iii) ELA1 või ELA2 määratlusele vastavad purilennukid, mootorpurilennukid, õhupallid ja õhulaevad;
  - 2) nende puhul järgitakse ameti väljaantud sertifitseerimistingimustes sisalduvaid projekteerimisandmeid, mis hõlmavad standardremonditööde teostamiseks ja kindlakstegemiseks vastuvõetavaid meetodeid, tehnikaid ja tavasid, sealhulgas asjaomaseid jätkuva lennukõlblikkuse juhendeid, ja
  - 3) need ei ole vastuolus tüübisertifikaadi omanike andmetega.
- b) Punkte 21.A.432A kuni 21.A.451 ei kohaldata standardremonditööde suhtes.

21.A.432A Kõlblikuskriteeriumid

- a) Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib oluliste remonditööde projekti kinnitamist taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes on tõendanud või tõendab oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.432B.
- b) Väheoluliste remonditööde projekti kinnitamist võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik.

21.A.432B Pädevuse tõendamine

- a) Oluliste remonditööde projektile kinnituse taotleja tõendab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse tõendamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, millega kehtestatakse käesoleva alajao täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

- c) Erandina punktidest a ja b võib taotleja jõuda ametiga kokkuleppele sellise sertifitseerimisprogrammi heakskiitmise suhtes, millega kehtestatakse käesoleva I lisa (osa 21) täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed seoses punkti 21A.14 alapunktis c kindlaksmääratud toote remonditöödega.

21.A.433 Remondiprojekt

- a) Remondiprojektile kinnituse taotleja teeb järgmist:

1. tõendab vastavalt vajadusele vastavust tüübisertifikaati või täiendavasse tüübisertifikaati või abijõuseadme (APU) ETSO loasse kuuluvate tüübisertifitseerimisalustele ja keskkonnakaitsenõuetele või (remondiprojekti kinnitamise) taotluse kuupäeval kehtivatele nõuetele ning lisaks kõnealustes sertifitseerimistingimustes või eritingimustes tehtud muudatustele, mida amet peab vajalikuks, et kehtestada ohutustase, mis vastab tüübisertifikaati, täiendavasse tüübisertifikaati või abijõuseadme (APU) ETSO loasse kuuluvate tüübisertifitseerimisalustega kehtestatud tasemele;
2. esitab ameti nõudmisel talle kõik vajalikud tõendavad andmed;
3. kinnitab vastavust alapunkti a alapunktis 1 nimetatud sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitsenõuetele.

- b) Kui taotleja ei ole tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi või abijõuseadme (APU) ETSO loa omanik, võib ta täita alapunkti a nõudeid omavahendite abil või kokkuleppel tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi või abijõuseadme (APU) ETSO loa omanikuga.

21.A.435 Remonditööde liigitus

- a) Remonditööd võivad olla väheolulised või olulised. Liigituse aluseks on punkti 21.A.91 kohased tüübiprojekti muutmise kriteeriumid.
- b) Remonditööd liigitab punkti a kohaselt olulisteks või väheolulisteks kas:
1. amet või
  2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21.A.437 Kinnitatud remondiprojekti väljaandmine

Kui on kinnitatud ja tõendatud, et remondiprojekt vastab punkti 21.A.433 alapunkti a alapunkti 1 kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitsenõuetele, kinnitab projekti:

- a) amet või
- b) nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon, kes on ka tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi või abijõuseadme (APU) ETSO loa omanik, ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt või
- c) üksnes väheoluliste remonditööde puhul nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21.A.439 Varuosade tootmine

Remonditöodes kasutatavaid osi ja seadmeid toodetakse kooskõlas tootmisandmetega, mis põhinevad kinnitatud remondiprojekti omaniku esitatud vajalikel projekteerimisandmetel:

- a) alajao F kohaselt või
- b) kooskõlas alajaoga G nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioonis või
- c) nõuetekohaselt sertifitseeritud hooldusettevõttes.

21.A.441 Remonditööde tegemine

- a) Remonditöid tehakse osa M või osa 145 kohaselt, või teeb remonditöid punkti 21.A.163 alapunktis d sätestatud õiguse alusel tootjaorganisatsioon, kes on nõuetekohaselt sertifitseeritud kooskõlas alajaoga G.
- b) Projekteerimisorganisatsioon edastab remonditöid tegevale organisatsioonile kõik vajalikud paigaldusjuhendid.

21.A.443 Piirangud

Remondiprojekti võib kinnitada piirangutega; sellisel juhul peab remondiprojekti kinnitus sisaldama kõiki vajalikke juhendeid ja piiranguid. Kinnitatud remondiprojekti omanik edastab kõnealused juhendid ja piirangud käitajale ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21.A.445 Parandamata kahjustused

a) Kui kahjustatud toode, osa või seade on jäetud parandamata ja eelnevalt tunnustatud andmetes ei ole seda käsitletud, võib kahjustuse tagajärgi lennukõlblikkuse seisukohast hinnata üksnes:

1. amet või
2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

Vajalikke piiranguid käsitletakse kooskõlas punktis 21.A.443 sätestatud menetlustega.

b) Kui organisatsioon, kes kahjustust vastavalt punktile a hindab, ei ole ei amet ega tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi või abijõuseadme (APU) ETSO loa omanik, peab ta tõendama hindamise aluseks oleva teabe nõuetekohasust kas omavahendite abil või tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi või abijõuseadme (APU) ETSO loa omanikuga või tootjaga sõlmitud kokkuleppe alusel.

21.A.447 Andmete säilitamine

Kõikide remonditööde puhul peab asjaomaseid projekteerimisandmeid, jooniseid, katseprotokolle, juhiseid ja võimalikke punkti 21.A.443 kohaselt kehtestatud piiranguid ning liigituse põhjendusi ja tõendusmaterjali kinnitatud projekti kohta:

- a) kinnitatud remondiprojekti omanik hoidma ameti käsutuses ja
- b) kinnitatud remondiprojekti omanik säilitama, et anda vajalikku teavet remonditud toodete, osade või seadmete jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

21.A.449 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

a) Kinnitatud remondiprojekti omanik koostab igale remonditud toodet sisaldava õhusõiduki käitajale remondiprojektist tulenevatest jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatustest vähemalt ühe komplektse koopia, mis sisaldab kooskõlas kohaldatavate nõuetega koostatud kirjeldavaid andmeid ja kasutamisujuhiseid. Remonditud toote, osa või seadme võib uuesti kasutusse anda enne kõnealustes juhendites tehtavate muudatuste tegemist, kuid üksnes piiratud käitamisperioodiks ja kokkuleppel ametiga. Juhendite muudatused tehakse taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes peavad mõnda juhendite muudatuste tingimust täitma. Kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste mõne käsiraamatu või selle osa võib teha kättesaadavaks hiljem, kui toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud kasutusea või lennutundide/-tsükli arvu.

b) Kui kinnitatud remondiprojekti omanik annab nende jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste ajakohastused välja pärast seda, kui remonditööd on esimest korda heaks kiidetud, esitatakse need ajakohastused kõikidele käitajatele ja tehakse taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes peavad mõnd juhendite muudatuste tingimust täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste ajakohastusi levitatakse.

21.A.451 Kohustused ja EPA-märgistus

a) Oluliste remonditööde kinnitatud projekti omanik:

1. võtab endale kohustused:
  - i) mis on ette nähtud punktidega 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.439, 21.A.441, 21.A.443, 21.A.447 ja 21.A.449;
  - ii) mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi ja abijõuseadme (APU) ETSO loa omanikuga vastavalt punkti 21.A.433 alapunktile b;
2. täpsustab kooskõlas punkti 21.A.804 alapunktiga a märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

b) Välja arvatud need tüübisertifikaadi omanikud või abijõuseadme (APU) loa omanikud, kelle suhtes kohaldatakse punkti 21.A.44, peab väheoluliste remonditööde kinnitatud projekti omanik:

1. võtma endale punktidega 21.A.4, 21.A.447 ja 21.A.449 ettenähtud kohustused ja
2. täpsustama kooskõlas punkti 21.A.804 alapunktiga a märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)

ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD

21.A.601 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse Euroopa tehnilistele normatiividele (ETSO) vastavate lubade väljaandmise menetlus ja selliste lubade taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad ettekirjutused.

21.A.602A Kõlblikuskriteeriumid

ETSO luba võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes ETSO artikleid toodab või kavatseb toota ja kes on tõendanud või tõendab oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.602B.

21.A.602B Pädevuse tõendamine

Iga ETSO loa taotleja tõendab oma pädevust järgmiselt:

- a) tootmise puhul tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga, mis on välja antud kooskõlas alajaoga G, või alajao F menetluste täitmise kaudu, ja
- b) projekteerimise puhul:
  1. abijõuseadme puhul projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on välja andnud kooskõlas alajaoga J;
  2. kõikide muude artiklite puhul kasutades menetlusi, mis kehtestavad käesoleva I lisa (osa 21) täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimis põhimõtted, vahendid ja meetmed.

21.A.603 Taotlemine

- a) ETSO loa taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ja see peab sisaldama punktiga 21.A.605 nõutava teabe kokkuvõtet.
- b) Kui on ette näha mitmeid punktile 21.A.611 vastavaid väheolulisi muudatusi, esitab taotleja taotluses artikli põhimuudeli numbrilise ja sellega seonduvad osade numbrid, jättes nende taha lahtised sulud, märkimaks, et sinna võib lisada muudatusi tähistavaid tähti või numbreid (või nende kombinatsioone).

21.A.604 Abijõuseadmetele (APU) antud luba Euroopa tehnilistele normatiividele vastavuse kohta (ETSO luba)

Abijõuseadme ETSO loa puhul:

- a) kohaldatakse erandina punktist 21.A.603, punkti 21.A.606 alapunktist c, punktidest 21.A.610 ja 21.A.615 punkte 21.A.15, 21.A.16B, 21.A.17, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33 ja 21.A.44, kuid tüübisertifikaadi asemel antakse kooskõlas punktiga 21.A.606 välja ETSO luba;
- b) erandina punktist 21.A.611 kohaldatakse konstruktsioonimuudatuste heakskiitmisel käesoleva jao alajagu D või alajagu E. Kui kasutatakse alajagu E, antakse täiendava tüübisertifikaadi asemel välja eraldi ETSO luba.
- c) Alajagu M kohaldatakse remondiprojektide kinnitamise suhtes.

21.A.605 Nõutavad andmed

Taotleja esitab ametile järgmised dokumendid:

- a) nõuetele vastavuse deklaratsioon, mis tõendab, et taotleja on täitnud käesoleva alajaole nõuded;
- b) konstruktsiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP);
- c) üks koopia kohaldatava ETSOga nõutavatest tehnilistest andmetest;
- d) punktis 21.A.143 nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole G vastava asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi saamiseks või punkti 21.A.125A alapunktis b nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole F vastavaks tootmiseks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumise korral;
- e) APU puhul punktis 21.A.243 nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole J vastava asjakohase projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi saamiseks;
- f) muude artiklite puhul punkti 21.A.602B alapunkti b alapunktis 2 nimetatud menetlused.

21.A.606 ETSO loa väljaandmine

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale ETSO loale pärast seda, kui ta on:

- a) tõendanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.602B ja
- b) tõendanud, et artikkel vastab kohaldatava ETSO tehnilistele tingimustele, ja esitanud asjakohase nõuetele vastavuse deklaratsiooni;
- c) on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21.A.609.

21.A.607 ETSO loaga seonduvad eesõigused

ETSO loa omanikul on õigus toota ja märgistada artikleid asjakohase ETSO märgistusega.

21.A.608 Konstruktsiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP)

- a) DDP sisaldab vähemalt järgmist teavet:
  1. punkti 21.A.31 alapunktidele a ja b vastav teave, millest ilmneb artikkel ning selle projekteerimis- ja katsestandard;
  2. vajaduse korral artikli arvestuslikud lennutehnilised näitajad kas otseselt või viitega muudele täiendavatele dokumentidele;
  3. nõuetele vastavuse deklaratsioon, millega kinnitatakse, et artikkel vastab asjakohastele ETSO nõuetele;
  4. viide asjakohastele katseprotokollidele;
  5. viide asjakohastele hooldustööde, kapitaalremondi ja jooksva remondi käsiraamatutele;
  6. nõuetele vastavuse tasemed, kui eri tasemed on ETSOga lubatud;
  7. punkti 21.A.610 kohaselt aktsepteeritavate kõrvalekallete nimekiri.
- b) DDP kinnitatakse kuupäevaga ja ETSO loa omaniku või tema volitatud esindaja allkirjaga.

21.A.609 ETSO lubade omanike kohustused

Käesolevale alajaole vastava ETSO loa omanik:

- a) toodab kõik artiklid kooskõlas alajaoga G või alajaoga F, mis tagab, et iga valmistoode vastab projekteerimisandmetele ja selle paigaldamine on ohutu;
- b) koostab igale sellise artikli mudelile, mille jaoks ETSO luba on välja antud, ajakohase dokumentatsiooni, mis sisaldab kõiki tehnilisi ja punktile 21.A.613 vastavaid andmeid, ning säilitab seda;
- c) koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide artikli suhtes kohaldatavate lennukõlblikkustingimustega nõutavate käsiraamatute originaalid;

- d) teeb artikli kasutajatele ja ametile taotluse korral kättesaadavaks kõnealuse artikli kasutamiseks ja remontimiseks vajalikud hooldustööde, kapitaalremondi- ja jooksva remondi käsiraamatud, samuti nendes tehtud muudatused;
- e) märgistab kõik artiklid kooskõlas punktiga 21.A.807;
- f) täidab punktide 21.A.3A, 21.A.3B ja 21.A.4 nõudeid;
- g) täidab jätkuvalt punktis 21.A.602B sätestatud kvalifikatsiooninõudeid.

21.A.610 Kõrvalekallete heakskiitmine

- a) Iga tootja, kes taotleb luba kalduda kõrvale mõnest ETSO lennutehnilisest standardist, peab tõendama, et standardid, millest kõrvalekaldumist ta taotleb, on kompenseeritud tegurite või konstruktsiooniomadustega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme.
- b) Kõrvalekaldumise lubamist käsitlev taotlus esitatakse koos asjakohaste andmetega ametile.

21.A.611 Konstruktsiooni muudatused

- a) ETSO loa omanik võib teha konstruktsioonis väheolulisi muudatusi (kõik muudatused, mis ei ole olulised) ilma ameti täiendava loa ta. Sellisel juhul säilitab muudetud artikkel oma algse mudelinumbri (väheoluliste muudatuste identifitseerimiseks kasutatakse osa numbrite muudatusi või parandusi) ja omanik edastab ametile kõik punkti 21.A.603 alapunkti b täitmiseks vajalikud muudetud andmed.
- b) Oluline muudatus on ETSO loa omaniku tehtav muudatus, mis on piisavalt märkimisväärne, et läbi viia ETSO nõuetele vastavuse täieulatuslik uurimine. Enne sellise muudatuse tegemist määrab omanik artiklile uue tüübi- või mudelitähisuse ja esitab punkti 21.A.603 alusel taotluse uue loa saamiseks.
- c) Mõne muu füüsilise või juriidilise isiku kui artiklit käsitleva nõuetele vastavuse deklaratsiooni esitanud ETSO loa omaniku tehtavat muudatust konstruktsioonis ei saa käesoleva alajao O kohaselt kinnitada, välja arvatud juhul, kui kinnitamist sooviv isik esitab punkti 21.A.603 alusel taotluse eraldi ETSO loa saamiseks.

21.A.613 Andmete säilitamine

Lisaks kvaliteedisüsteemi suhtes ettenähtud või sellega seonduvatele andmete säilitamise tingimustele hoitakse asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud toote ülevaatusprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitatakse neid, et anda vajalikku teavet artikli ja selle tüübisertifitseeritud toote, millesse see on paigaldatud, jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

21.A.615 Ameti korraldatavad ülevaatused

Ameti taotluse korral lubab iga artikli ETSO loa taotleja või omanik ametile:

- a) jälgida kõiki katseid;
- b) kontrollida asjaomase artikli kohta kogutud tehnilisi andmeid.

21.A.619 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) ETSO luba antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui
  1. ETSO loa andmise ajal nõutud tingimusi enam ei täideta või
  2. omanik ei täida enam punktis 21.A.609 täpsustatud kohustusi või
  3. artikkel toob kasutamisel kaasa lubamatuid ohte või
  4. loast on loobunud või see on tunnistatud kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse sertifikaat ametile.

21.A.621 Ülekandmine

Käesoleva I lisa (osa 21) kohaselt väljaantud ETSO luba ei ole ülekantav, välja arvatud omanikuõiguse muudatuse puhul, mida loetakse oluliseks ja mis vastab seetõttu punktidele 21.A.147 ja 21.A.247.

ALAJAGU P — LENNULUBA

21.A.701 Reguleerimisala

a) Lennuload antakse välja vastavalt käesolevale alajaole õhusõidukitele, mis ei vasta või mille puhul ei ole tõendatud vastavust kohaldatavatele lennukõlblikkusnõuetele, kuid millega võib määratletud tingimustel ja järgmistel eesmärkidel ohutult lennata:

1. arendus;
2. määrustele või sertifitseerimistingimustele vastavuse tõendamine;
3. projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide personali koolitamine;
4. uue tootava õhusõiduki katselennud;
5. lend tootmises oleva õhusõidukiga ühest tootmisrajatisest teise;
6. lend õhusõidukiga kliendi heakskiidu saamiseks;
7. õhusõiduki tarnimine või eksportimine;
8. lend õhusõidukiga ameti heakskiidu saamiseks;
9. turu-uuring, sealhulgas kliendi personali koolitamine;
10. näitused ja lennuvaatemängud;
11. lend õhusõidukiga hooldustööde tegemise või lennukõlblikkuse ülevaatuse või õhusõiduki hoiukohta;
12. lend sellise õhusõidukiga, mille mass ületab selle suurimat sertifitseeritud õhukütusumassi lennu puhul normaal-kaugusest kaugemale üle vee või piirkondade, kus puuduvad sobivad maandumisrajatised või sobiv kütus;
13. rekordite ületamine, lennu- või muu sarnane võistlus;
14. lend kohaldatavatele lennukõlblikkusnõuetele vastava õhusõidukiga enne keskkonnanõuetele vastavuse tuvastamist;
15. mitteärilise lennutegevuse puhul individuaalsel mittekeerukal õhusõidukil või tüübiga, mille puhul ei ole nõutav lennukõlblikkussertifikaat ega piiratud lennukõlblikkussertifikaat.

b) Käesoleva alajaoga kehtestatakse lennubade väljaandmise ja seonduvate lennutingimuste heakskiitmise menetlus ning kõnealuste lubade ja heakskiitude taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

21.A.703 Kõlblikuskriteeriumid

a) Lennuluba võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud punkti 21.A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil taotletav lennuluba, kui taotleja on omanik.

b) Lennutingimuste kinnitamist võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik.

21.A.705 Pädev asutus

Olenemata käesoleva I lisa (osa 21) punktist 21.1 on pädev asutus käesolevas alajaos:

- a) registreerimisliikmesriigi määratud asutus või
- b) registreerimata õhusõiduki korral identifitseerimismärgid ette näinud liikmesriigi määratud asutus.

21.A.707 Lennuloa taotlus

- a) Vastavalt punktile 21.A.703 ja kui taotlejale ei ole antud eesõigust lennuluba välja anda, esitatakse lennuloa taotlus pädevale asutusele selle asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Iga lennuloataotlus sisaldab järgmist:
1. lennu (lendude) eesmärk vastavalt punktile 21.A.701;
  2. andmed selle kohta, mis osas ei vasta õhusõiduk kohaldatavatele lennukõlblikkustõuetele;
  3. vastavalt punktile 21.A.710 kinnitatud lennutingimused.
- c) Kui lennuloa taotlemise ajal ei kiideta lennutingimusi heaks, esitatakse lennutingimuste kinnitamise taotlus vastavalt punktile 21.A.709.

21.A.708 Lennutingimused

Lennutingimused sisaldavad järgmist:

- a) konfiguratsioon(id), mille jaoks lennuluba taotletakse;
- b) õhusõiduki ohutu kasutuse seisukohast vajalikuks peetavad tingimused ja piirangud, sealhulgas:
1. lennul kasutatavale marsruudile või õhuruumile või mõlemale kehtestatud tingimused ja piirangud;
  2. lennumeeskonnale õhusõidukiga lendamiseks kehtestatud tingimused ja piirangud;
  3. lennumeeskonda mittekuuluvate isikute vedu käsitlevad piirangud;
  4. käitamispäärdused, erimenetlused ja tehnilised tingimused, millest tuleb kinni pidada;
  5. konkreetne katselennuprogramm (vajaduse korral);
  6. konkreetne jätkuva lennukõlblikkuse kord, sealhulgas hooldusjuhised ja hooldustööde tegemise kord;
- c) põhjendused, et õhusõidukiga võib ohutult lennata alapunkti b tingimuste ja piirangute alusel;
- d) õhusõiduki konfiguratsiooni kontrollimise meetod, et pidada kinni kehtestatud tingimustest.

21.A.709 Lennutingimuste kinnitamise taotlus

- a) Vastavalt punkti 21.A.707 alapunktile c ja kui taotlejale ei ole antud õigust lennutingimusi kinnitada, esitatakse lennutingimuste kinnitamise taotlus:
1. ametile selle ameti kehtestatud vormis ja viisil, kui lennutingimuste kinnitamine on seotud projekti ohutusega, või
  2. pädevale asutusele selle asutuse kehtestatud vormis ja viisil, kui lennutingimuste kinnitamine ei ole seotud projekti ohutusega.
- b) Iga lennutingimuste kinnitamise taotlus sisaldab:
1. kavandatud lennutingimusi;
  2. neid tingimusi tõendavaid dokumente ja
  3. kinnitust, et õhusõidukiga võib ohutult lennata punkti 21.A.708 alapunktis b nimetatud tingimuste ja piirangute alusel.

21.A.710 Lennutingimuste kinnitamine

- a) Kui lennutingimuste kinnitamine on seotud projekti ohutusega, kinnitab lennutingimused:
1. amet või
  2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon punkti 21.A.263 alapunkti c alapunktis 6 sätestatud eesõiguse alusel.

- b) Kui lennutingimuste kinnitamine ei ole seotud projekti ohutusega, kinnitab lennutingimused pädev asutus või nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon, kes annab välja ka lennuloa.
- c) Enne lennutingimuste kinnitamist peab amet, pädev asutus või sertifitseeritud organisatsioon veenduma, et õhusõidukiga võib ohutult lennata määratletud tingimuste ja piirangute alusel. Amet või pädev asutus võib teha või lasta taotlejal teha selleks vajalikud ülevaatused või katsed.

21.A.711 Lennuloa väljaandmine

- a) Pädev asutus võib punktis 21.B.525 sätestatud tingimuste alusel välja anda lennuloa (EASA vorm 20a, vt III liide).
- b) Nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon võib kooskõlas punkti 21.A.263 alapunkti c alapunkti 7 alusel antud õigusega välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt IV liide), kui punktis 21.A.708 nimetatud tingimused on vastavalt punktile 21.A.710 kinnitatud.
- c) Nõuetekohaselt sertifitseeritud tootjaorganisatsioon võib kooskõlas punkti 21.A.163 alapunkti e alusel antud õigusega välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt IV liide), kui punktis 21.A.708 nimetatud tingimused on vastavalt punktile 21.A.710 kinnitatud.
- d) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon võib kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 2042/2003 ⁽¹⁾ I lisa (osa M) punkti M.A.711 alusel antud õigusega välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt IV liide), kui punktis 21.A.708 nimetatud tingimused on vastavalt punktile 21.A.710 kinnitatud.
- e) Lennuloas täpsustatakse punkti 21.A.710 alusel kinnitatud eesmärk (eesmärgid), tingimused ja piirangud.
- f) Alapunkti b, c või d alusel välja antud lennubade korral esitatakse pädevale asutusele esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kolme päeva jooksul lennuloa ja sellega seotud lennutingimuste koopia.
- g) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21.A.723 alapunkti a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud lennuloa puhul, mille organisatsioon andis välja vastavalt alapunktile b, c või d, tunnistab vastav organisatsioon selle lennuloa viivitamata kehtetuks ja teavitab sellest kohe pädevat asutust.

21.A.713 Muudatused

- a) Mis tahes muudatus, mis muudab lennutingimused või nendega seotud lennuloa saamiseks nõutud tõendusmaterjali kehtetuks, kinnitatakse vastavalt punktile 21.A.710. Vajaduse korral esitatakse taotlus vastavalt punktile 21.A.709.
- b) Lennuloa sisu mõjutav muudatus eeldab uue lennuloa väljaandmist vastavalt punktile 21.A.711.

21.A.715 Keel

Käsiraamatud, plakadid, loetelud, aparaatide märgistused ja muu vajalik teave, mida kohaldatavate sertifitseerimistingimustega nõutakse, esitatakse ühes või mitmes liidu ametlikus keeles, mille pädev asutus heaks kiidab.

21.A.719 Ülekandmine

- a) Lennuluba ei ole ülekantav.
- b) Olenemata alapunktist a läheb punkti 21.A.701 alapunkti a alapunkti 15 sätestatud eesmärgil välja antud lennuluba juhul, kui õhusõiduki omanik on vahetunud, üle koos õhusõidukiga, tingimusel et õhusõiduk jääb samasse registrisse, või antakse luba välja üksnes selle registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse ametlikul kokkuleppel, kellele see üle antakse.

⁽¹⁾ ELT L 315, 28.11.2003, lk 1.

21.A.721 Ülevaatused

Lennuloa valdaja või taotleja võimaldab pädeva asutuse taotlusel juurdepääsu asjaomasele õhusõidukile.

21.A.723 Kehtivus ja selle jätkumine

- a) Lennuluba antakse välja kuni 12 kuuks ning selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. see vastab lennuloaga seotud punkti 21.A.711 alapunktis e nimetatud tingimustele ja piirangutele;
  2. lennuloast ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud;
  3. õhusõiduk jääb samasse registrisse.
- b) Olenemata alapunktist a võib lennuloa anda punkti 21.A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil välja määramata ajaks.
- c) Kui lennuloast loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse lennuluba pädevale asutusele.

21.A.725 Lennuloa kehtivuse pikendamine

Lennuloa kehtivuse pikendamist menetletakse muudatusena vastavalt punktile 21.A.713.

21.A.727 Lennuloa valdaja kohustused

Lennuloa valdaja tagab kõikide lennuloaga seotud tingimuste ja piirangute täitmise ja säilitamise.

21.A.729 Andmete säilitamine

- a) Lennutingimuste kinnituse valdaja hoiab kõiki lennutingimuste kehtestamiseks ja põhjendamiseks esitatud dokumente ametile ja pädevale asutusele kättesaadavana ja säilitab neid, et anda vajalikku teavet õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.
- b) Sertifitseeritud organisatsioonidele antud õiguse alusel lennulubade väljaandmisega seotud dokumente, sealhulgas ülevaatusprotokolle, lennutingimuste kinnitamist tõendavaid dokumente ja lennuluba hoiab asjaomane sertifitseeritud organisatsioon ametile või pädevale asutusele kättesaadavana ning säilitab neid, et anda vajalikku teavet õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE**21.A.801 Toodete identifitseerimine**

- a) Toodete identifitseerimiseks on vaja järgmist teavet:
1. tootja nimi;
  2. toote nimetus,
  3. tootja seerianumber;
  4. muu teave, mida amet oluliseks peab.
- b) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F õhusõidukeid või mootoreid, identifitseerib need õhusõidukid või mootorid tulekindla plaadiga, millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud alapunktis a täpsustatud teave. Selline tunnusmärk tuleb kinnitada nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.
- c) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F propellereid, propelleri labasid või rummusid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, mis on asetatud mittekriitilisele pinnale ja millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud alapunktis a täpsustatud teave ning mida ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.

- d) Mehitatud õhupallide puhul kinnitatakse alapunktiga b ettenähtud tunnusmärk õhupalli kesta külge ja asetatakse võimaluse korral kohta, kus käitaja seda täidetud õhupalli puhul lugeda saab. Lisaks märgistatakse korv, raam ja kõik kuumutusseadeldised püsivalt ja loetavalt tootja nime, osa numbri või samaväärse numbri ja seerianumbri või samaväärse numbriga.

21.A.803 Identifitseerimisandmete käsitlemine

- a) Mitte keegi ei või õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule kinnitada punkti 21.A.801 alapunktis a või APU-le punkti 21.A.807 alapunktis a nimetatud identifitseerimisteavet ega seda eemaldada või muuta ilma ameti heakskiiduta.
- b) Mitte keegi ei või paigaldada punktis 21.A.801 nimetatud või APU puhul punktis 21.A.807 nimetatud tunnusmärki ilma ameti heakskiiduta.
- c) Erandina alapunktide a ja b võib kohaldatavate asjaomaste rakenduseeskirjade alusel hooldustöid tegev füüsiline või juriidiline isik kooskõlas ameti kehtestatud meetodite, tehnikate ja tavadega:
1. paigaldada õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule punkti 21.A.801 alapunktis a või APU-le punkti 21.A.807 alapunktis a nimetatud identifitseerimisteavet ja seda eemaldada või muuta või
  2. eemaldada punktis 21.A.801 nimetatud või APU puhul punktis 21.A.807 nimetatud tunnusmärgi, kui see on hooldustööde käigus vajalik.
- d) Mitte keegi ei või paigaldada kooskõlas alapunkti c alapunktiga 2 eemaldatud tunnusmärki mõnele muule õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule peale selle, millelt see on eemaldatud.

21.A.804 Osade ja seadmete märgistamine

- a) Iga osa või seade märgistatakse püsivalt ja loetavalt järgmiste andmetega:
1. nimi, kaubamärk või sümbol, mille abil võib teha kindlaks tootja kohaldatavates projekteerimisandmetes määratud viisil, ja
  2. kohaldatavates projekteerimisandmetes määratud osa number ja
  3. tähed EPA osade või seadmete puhul, mis on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO artiklid.
- b) Kui amet nõustub, et osa või seade on alapunktis a nõutava teabega märgistamiseks liiga väike või et seda ei ole muul põhjusel otstarbekas alapunktis a nõutava teabega märgistada, tuleb selline teave, mida ei ole võimalik osale või seadmele märkida, kanda erandina alapunktist a asjaomasele osale või seadmele lisatud käitamisdokumendile või selle pakendile.

21.A.805 Kriitiliste osade märgistamine

Lisaks punkti 21.A.804 nõuetele peab iga tüübisertifitseeritud tootele paigaldatava kriitiliseks loetava osa tootja märgistama selle osa püsivalt ja loetavalt osanumbri ja seerianumbriga.

21.A.807 ETSO artiklite identifitseerimine

- a) Iga alajaole O vastava ETSO loa omanik märgistab iga artikli püsivalt ja loetavalt järgmise teabega:
1. tootja nimi ja aadress;
  2. artikli nimi, tüüp, osanumber või mudelitähistus;
  3. artikli seerianumber või valmistamise kuupäev või mõlemad ja
  4. kohaldatav ETSO number.
- b) Kui amet nõustub, et osa on alapunktis a nõutava teabega märgistamiseks liiga väike või et seda ei ole muul põhjusel otstarbekas alapunktis a nõutava teabega märgistada, tuleb selline teave, mida ei ole võimalik osale märkida, kanda erandina alapunktist a asjaomasele osale lisatud käitamisdokumendile või selle pakendile.

- c) Iga isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F APUsid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud alapunktis a täpsustatud teave. Selline tunnusmärk tuleb kinnitada nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.

JAGU B

PÄDEVATE ASUTUSTE KOHALDATAVAD MENETLUSED

ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED

21.B.5 Reguleerimisala

- a) Käesoleva jaoga kehtestatakse liikmesriigi pädevale asutusele menetlus nende ülesannete ja kohustuste täitmiseks, mis on seotud käesolevas I lisas (osa 21) nimetatud sertifikaatide, heakskiitude ja lubade väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega.
- b) Amet töötab kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikliga 19 välja sertifitseerimistingimused ja juhismaterjali, mis aitab liikmesriikidel käesolevat jagu rakendada.

21.B.20 Pädeva asutuse kohustused

Liikmesriigi pädev asutus vastutab jao A alajagude F, G, H, I ja P rakendamise eest ainult nende taotlejate või valdajate puhul, kelle peamine tegevuskoht asub selle liikmesriigi territooriumil.

21.B.25 Pädeva asutuse töökorralduse nõuded

- a) Üldosa:

Liikmesriik määrab pädeva asutuse, kellele pannakse vastutus jao A alajagude F, G, H, I ja P rakendamise eest ning kellel on dokumenteeritud menetlused, organisatsiooni struktuur ja personal.

- b) Ressursid:

1. personali suurus peab olema jagatud ülesannete täitmiseks piisav;
2. liikmesriigi pädev asutus määrab juhataja või juhatajad, kes vastutab või vastutavad asutusele antud ülesannete täitmise eest, mille hulka kuulub vajaduse korral suhtlemine ameti ja teiste riikide asutustega.

- c) Pädevus ja väljaõpe:

Kõik töötajad peavad olema piisavalt kvalifitseeritud ja neil peavad olema oma ülesannete täitmiseks küllaldased teadmised, kogemused ja väljaõpe.

21.B.30 Dokumenteeritud menetlused

- a) Liikmesriigi pädev asutus näeb ette dokumenteeritud menetlused, millega kirjeldatakse käesoleva I lisa (osa 21) nõuete täitmiseks kasutatavaid vahendeid ja meetodeid ning asutuse korraldust. Menetlused peavad olema ajakohased ja neid kasutatakse asutuses töötamisel alusdokumentidena kõikide seonduvate tegevuste puhul.
- b) Koopia menetlustest ja nende muudatustest peab olema ametile kättesaadav.

21.B.35 Töökorralduse ja menetluste muudatused

- a) Liikmesriigi pädev asutus teatab ametile kõikidest olulistest muudatustest oma asutuse töökorralduses ja dokumenteeritud menetlustes.
- b) Liikmesriigi pädev asutus ajakohastab määrustes tehtavaid muudatusi käsitlevaid dokumenteeritud menetlusi õigeaegselt, et tagada nende tõhus rakendamine.

21.B.40 Vaidluste lahendamine

- a) Liikmesriigi pädev asutus näeb ette vaidluste lahendamise korra oma asutuses dokumenteeritud menetluste abil.
- b) Kui liikmesriikide pädevate asutuste vahel on vaidlusi, mida ei ole võimalik lahendada, on punkti 21.B.25 alapunkti b alapunktis 2 määratletud juhataja kohustus suunata küsimus vahendamiseks ametile.

21.B.45 Aruandlus/kooskõlastamine

- a) Liikmesriigi pädev asutus tagab vastavalt vajadusele kooskõlastamise oma asutuse muude asjaomaste sertifitseerimise, kontrollimise, heakskiitmise või loa andmisega tegelevate rühmade, teiste liikmesriikide ja ametiga, et tagada toodete, osade ja seadmete ohutusega seonduva teabe tulemuslik vahetus.
- b) Liikmesriigi pädev asutus teatab ametile kõikidest käesoleva I lisa (osa 21) rakendamisega seotud raskustest.

21.B.55 Andmete säilitamine

Liikmesriigi pädev asutus säilitab või hoiab kättesaadavana kooskõlas asjaomaste siseriiklike normidega väljaantud sertifikaatide, heakskiitude ja lubadega seonduvaid andmeid seni, kuni need on edastatud ametile, kes nende eest vastutab.

21.B.60 Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused

Kui liikmesriigi pädev asutus saab lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse mõne ühendusse mittekuuluva riigi pädevalt asutuselt, antakse see lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus üle ametile levitamiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 artikliga 20.

ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)

ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISE KORRAL**21.B.120 Kontrollimine**

- a) Pädev asutus määrab iga heakskiidukirja taotleja või omaniku jaoks kontrollimisrühma, mis peab täitma kõiki kõnealuse heakskiidukirjaga seonduvaid asjaomaseid ülesandeid ja mis koosneb rühmajuhist, kes kontrollimisrühma haldab ja juhib, ja vajaduse korral ühest või mitmest rühmaliikmest. Rühmajuhit vastutab tegevuse eest vastutava juhataja ees, kes on määratletud punkti 21.B.25 alapunkti b alapunktis 2.
- b) Pädev asutus peab heakskiidukirja taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada heakskiidukirja väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitude andmist.

- c) Pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette menetlused heakskiidukirja taotlejate või omanike kontrollimiseks, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
1. saadud taotluste hindamine;
  2. kontrollimisrühma määramine;
  3. kontrollimiste ettevalmistamine ja kavandamine;
  4. dokumentide hindamine (käsiraamat, menetlused jne);
  5. auditeerimine ja ülevaatus;
  6. parandusmeetmete järelevalve ja
  7. heakskiidukirja väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitusel.

21.B.125 Puudused

- a) Kui pädev asutus leiab auditite käigus või muul viisil objektiivsed tõendid, mis näitavad, et heakskiidukirja omanik ei täida käesoleva lisa jaos A sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse puudused kooskõlas punkti 21.A.125B alapunktiga a.
- b) Pädev asutus võtab järgmised meetmed.
1. Esimese astme puuduse puhul võtab pädev asutus puuduse olulisusest olenevalt kohe meetmeid heakskiidukirja osaliseks või täielikuks piiramiseks, peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks seni, kuni organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmed.
  2. Teise astme puuduse puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis peab vastama puuduse laadile ja ei tohi olla pikem kui kolm kuud. Teataval asjaoludel ja sõltuvalt puuduse laadist võib pädev asutus rahuldava parandusmeetmete kava esitamisel asjaomase organisatsiooni poolt kõnealust kolmekuulist tähtaega selle lõpus pikendada.
- c) Kui pädeva asutuse määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmed heakskiidukirja osaliseks või täielikuks peatamiseks.

21.B.130 Heakskiidukirja väljaandmine

- a) Kui pädev asutus on veendunud, et tootja vastab jao A alajaos F sätestatud kohaldatavatele nõuetele, annab ta viivitamata välja heakskiidukirja, millega näidatakse üksiktoodete, -osade või -seadmete nõuetele vastavust (EASA vorm 65, vt XI liide).
- b) Heakskiidukirja sisaldab heakskiidu kohaldamisala, lõppkuupäeva ja vajaduse korral loaga seotud asjakohaseid piiranguid.
- c) Heakskiidukirja kehtivusaeg ei ületa ühte aastat.

21.B.135 Heakskiidukirja säilitamine

Pädev asutus säilitab heakskiidukirja seni, kuni:

- a) tootja kasutab EASA vormi 52 (vt VIII liide) nõuetekohaselt tervikohusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioonina ja EASA vormi 1 (vt I liide) muude toodete kui tervikohusõidukite, -osade või -seadmete puhul ja
- b) punkti 21.A.130 alapunktile c vastavate ülevaatuste käigus, mille liikmesriigi pädev asutus enne EASA vormi 52 (vt VIII liide) või EASA vormi 1 (vt I liide) kinnitamist läbi on viinud, ei ole tuvastanud tootja esitatud käsiraamatus sisalduvate nõuete või menetluste või asjaomaseid tooteid, osi või seadmeid käsitlevate nõuete täitmata jätmist. Ülevaatusel kontrollitakse vähemalt, et:
  1. heakskiit hõlmab kinnitatavat toodet, osa või seadet ja see kehtib;
  2. tootja kasutab punkti 21.A.125A alapunktis b kirjeldatud käsiraamatut ja heakskiidukirjas nimetatud muutunud olukorda töötamisel alusdokumendina. Muudel juhtudel ülevaatus ei jätkata ega kinnitata seetõttu ka käitamissertifikaate;

3. tootmine on toimunud heakskiidukirjas ettenähtud tingimustel ja rahuldaval tasemel;
  4. punkti 21.A.130 alapunkti b alapunktile 2 ja/või alapunktile 3 vastavad ülevaatused ja katsed (sealhulgas vajaduse korral katselelennud) on teostatud heakskiidukirjas ettenähtud tingimustel ja rahuldaval tasemel;
  5. heakskiidukirjas kirjeldatud või käsitletud pädeva asutuse ülevaatused on teostatud ja vastuvõetavaks tunnistatud;
  6. nõuetele vastavuse deklaratsioon vastab punktile 21.A.130 ja sellega ettenähtud teave ei takista selle kinnitamist, ja
- c) heakskiidukirja kehtivusaeg ei ole lõppenud.

21.B.140 Heakskiidukirja muutmine

- a) Pädev asutus uurib vastavalt vajadusele kooskõlas punktiga 21.B.120 kõiki heakskiidukirjas tehtavaid muudatusi.
- b) Kui pädev asutus veendub, et jao A alajao F nõudeid täidetakse jätkuvalt, muudab ta vastavalt heakskiidukirja.

21.B.145 Heakskiidukirja piiramine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine

- a) Heakskiidukirja piiramisest, peatamisest või kehtetuks tunnistamisest teatatakse heakskiidukirja omanikule kirjalikult. Pädev asutus esitab piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab heakskiidukirja omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.
- b) Kui heakskiidukiri on peatatud, saab selle ennistada üksnes pärast seda, kui veendutakse, et jao A alajao F nõudeid taas täidetakse.

21.B.150 Andmete säilitamine

- a) Pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku heakskiidukirja väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
  1. heakskiidukirja taotleja või omaniku esitatud dokumente;
  2. uurimise ja ülevaatused käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21.B.120 määratletud tegevused ja nende lõpptulemused;
  3. heakskiidukirja, sealhulgas selle muudatusi, ja
  4. tootjaga peetud koosolekute protokolle.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast heakskiidukirja kehtivusaja lõppu.
- d) Samuti säilitab pädev asutus andmed kinnitatud nõuetele vastavuse deklaratsioonide (EASA vorm 52, vt VIII liide) ja käitamissertifikaatide (EASA vorm 1, vt I liide) kohta.

ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

21.B.220 Kontrollimine

- a) Pädev asutus määrab iga tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku jaoks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi rühma, mis peab täitma kõiki kõnealuse tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga seonduvaid asjaomaseid ülesandeid ja mis koosneb rühmajuhist, kes heakskiidu rühma haldab ja juhib, ja vajaduse korral ühest või mitmest rühmaliikmest. Rühmajuhit vastutab tegevuse eest vastutava juhataja ees, kes on määratletud punkti 21.B.25 alapunkti b alapunktis 2.
- b) Pädev asutus peab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitude andmist.

- c) Pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette menetlused tootjaorganisatsiooni sertifikaadi kontrollimiseks, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
1. saadud taotluste hindamine;
  2. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi rühma määramine;
  3. kontrollimiste ettevalmistamine ja kavandamine;
  4. dokumentide hindamine (tootjaorganisatsiooni käsiraamat, menetlused jne);
  5. auditeerimine;
  6. parandusmeetmete järelevalve;
  7. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitusel;
  8. pidev järelevalve.

21.B.225 Puudused

- a) Kui pädev asutus leiab auditite käigus või muul viisil objektiivsed tõendid, mis näitavad, et tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida jaos A sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse puudus kooskõlas punkti 21.A.158 alapunktiga a.
- b) Pädev asutus võtab järgmised meetmed.
1. Esimese astme puuduse puhul võtab pädev asutus puuduse olulisusest olenevalt kohe meetmeid tootjaorganisatsiooni sertifikaadi osaliseks või täielikuks piiramiseks, peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks seni, kuni organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmed.
  2. Teise astme puuduse puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis peab vastama puuduse laadile ja ei või olla pikem kui kolm kuud. Teataval asjaoludel ja sõltuvalt puuduse laadist võib pädev asutus rahuldava parandusmeetmete kava esitamisel asjaomase organisatsiooni poolt kõnealust kolmekuulist tähtaega selle lõpus pikendada.
- c) Kui pädeva asutuse määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmeid sertifikaadi osaliseks või täielikuks peatamiseks.

21.B.230 Sertifikaadi väljaandmine

- a) Kui pädev asutus on veendunud, et tootjaorganisatsioon vastab jao A alajaos G sätestatud kohaldatavatele nõuetele, annab ta viivitamata välja tootjaorganisatsiooni sertifikaadi (EASA vorm 55, vt X liide).
- b) Viitenumber lisatakse EASA vormile 55 ameti täpsustatud viisil.

21.B.235 Pidev järelevalve

- a) Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi säilitamise põhjendamiseks teostab pädev asutus pidevalt järelevalvet, et:
1. kontrollida, kas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku kvaliteedisüsteem vastab jao A alajaos G nõuetele;
  2. kontrollida, kas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tegutseb kooskõlas tootjaorganisatsiooni käsiraamatuga;
  3. kontrollida tootjaorganisatsiooni käsiraamatu menetluste tõhusust ja
  4. jälgida valimi alusel toote, osa või seadme standardeid.
- b) Pidev järelevalve toimub kooskõlas punktiga 21.B.220.
- c) Pädev asutus tagab kavandatud pideva järelevalve kaudu, et tootjaorganisatsiooni sertifikaat vaadatakse käesoleva I lisa (osa 21) nõuete täitmise seisukohast täielikult üle iga 24 kuu jooksul. Pideva järelevalve hulka võib kuuluda kõnealuse aja jooksul toimunud mitmesugune kontrollimistegevus. Auditite arv võib erineda sõltuvalt organisatsiooni keerukusest, tegevuskohtade arvust ja tootmise olulisusest. Minimaalselt kohaldab pädev asutus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku suhtes pidevat järelevalvet vähemalt üks kord aastas.

21.B.240 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi muutmine

- a) Pädev asutus jälgib kõiki väheolulisi muudatusi pideva järelevalve abil.
- b) Pädev asutus kontrollib vastavalt vajadusele kooskõlas punktiga 21.B.220 kõiki olulisi muudatusi tootjaorganisatsiooni sertifikaadis või tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku taotluses heakskiidu ulatuse ja tingimuste muutmiseks.
- c) Kui pädev asutus veendub, et jao A alajao G nõudeid täidetakse jätkuvalt, muudab ta vastavalt tootjaorganisatsiooni sertifikaati.

21.B.245 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine

- a) Esimese astme või teise astme puuduse puhul piirab pädev asutus tootjaorganisatsiooni sertifikaati osaliselt või täielikult, peatab selle või tunnistab kehtetuks järgmiselt.
  1. Esimese astme puuduse puhul piiratakse tootjaorganisatsiooni sertifikaati või peatatakse see viivitamata. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida punkti 21.A.158 alapunkti c alapunkti 1 nõudeid, tunnistatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat kehtetuks.
  2. Teise astme puuduse puhul otsustab pädev asutus heakskiidu ulatuse võimalike piirangute üle, peatades ajutiselt tootjaorganisatsiooni sertifikaadi või selle osa. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida punkti 21.A.158 alapunkti c alapunkti 2 nõudeid, tunnistatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat kehtetuks.
- b) Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi piiramisest, peatamisest või kehtetuks tunnistamisest teatatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule kirjalikult. Pädev asutus esitab peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.
- c) Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaat on peatatud, saab selle ennistada üksnes pärast seda, kui veendutakse, et jao A alajao G nõudeid taas täidetakse.

21.B.260 Andmete säilitamine

- a) Pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
  1. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku esitatud dokumente;
  2. kontrollimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21.B.220 määratletud tegevused ja nende lõpptulemused, sealhulgas kooskõlas punktiga 21.B.225 kindlaks tehtud puudused;
  3. pideva järelevalve kava, sealhulgas andmeid läbiviidud kontrollimiste kohta;
  4. tootjaorganisatsiooni sertifikaati, sealhulgas muudatusi;
  5. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikuga peetud koosolekute protokolle.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat.

ALAJAGU H – LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID

21.B.320 Kontrollimine

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus peab lennukõblikkussertifikaadi taotleja või omaniku suhtes teostama piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi või loa väljaandmist, pikendamist, muutmist, peatamist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus valmistab ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
  1. taotleja sobivuse hindamine;
  2. taotluse kõblikkuse hindamine;
  3. lennukõblikkussertifikaatide liigitus;

4. taotlusega koos saadud dokumentide hindamine;
5. õhusõidukite ülevaatus;
6. lennukõlblikkussertifikaatide vajalike tingimuste või piirangute määramine.

21.B.325 Lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine

- a) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et punkti 21.B.326 nõuded ja käesoleva I lisa (osa 21) jao A alajaos H sätestatud kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta välja lennukõlblikkussertifikaadi (EASA vorm 25, vt VI liide) või muudab seda viivitamata.
- b) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et punkti 21.B.327 nõuded ja käesoleva I lisa (osa 21) jao A alajaos H sätestatud kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta välja piiratud lennukõlblikkussertifikaadi (EASA vorm 24, vt V liide) või muudab seda viivitamata.
- c) Lisaks alapunktides a või b osutatud asjakohastele lennukõlblikkussertifikaatidele annab registreerimisliikmesriigi pädev asutus ELi-välisest riigist pärinevatele uutele või kasutatud õhusõidukitele välja esmase lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15a, vt II liide).

21.B.326 Lennukõlblikkussertifikaat

Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab lennukõlblikkussertifikaadi välja:

- a) uuele õhusõidukile:
  1. punkti 21.A.174 alapunkti b alapunktis 2 nõutavate dokumentide esitamisel;
  2. kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi;
- b) kasutatud õhusõidukile:
  1. punkti 21.A.174 alapunkti b alapunktis 3 nõutavate dokumentide esitamisel, mis tõendavad, et:
    - i) õhusõiduk vastab kooskõlas käesoleva I lisaga (osa 21) heakskiidetud tüübisertifikaadi ja täiendava tüübisertifikaadi, muudatuse või remonditöö alusel heakskiidetud tüübiprojektile ja
    - ii) kohaldatavad lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused on täidetud ja
    - iii) õhusõidukit on kontrollitud kooskõlas [määruse (EÜ) nr 2042/2003] I lisa (osa M) kohaldatavate sätetega;
  2. kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi.

21.B.327 Piiratud lennukõlblikkussertifikaat

a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab piiratud lennukõlblikkussertifikaadi välja:

1. uuele õhusõidukile:
  - i) punkti 21.A.174 alapunkti b alapunktis 2 nõutavate dokumentide esitamisel;
  - ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas konkreetsete lennukõlblikkusunõuetega kinnitanud, ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi;
2. kasutatud õhusõidukile:
  - i) punkti 21.A.174 alapunkti b alapunktis 3 nõutavate dokumentide esitamisel, mis tõendavad, et:
    - A) õhusõiduk vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas konkreetsete lennukõlblikkusunõuetega kinnitanud, ja käesoleva I lisa (osa 21) kohaselt heakskiidetud täiendavale tüübisertifikaadile, muudatusele või remonditööle ja

- B) kohaldatavad lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused on täidetud ja
- C) õhusõidukit on kontrollitud kooskõlas [määruse (EÜ) nr 2042/2003] I lisa (osa M) kohaldatavate sätetega;
- ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi.
- b) Õhusõiduki puhul, mis ei vasta määruses (EÜ) nr 216/2008 nimetatud olulistele nõuetele ja millele ei saa piiratud tüübisertifikaati taotleda, teeb amet, võttes vastavalt vajadusele arvesse kõrvalekaldeid nendest olulistest nõuetest, järgmist:
1. määrab konkreetsed lennukõlblikkusnõuded, mis tagavad õhusõiduki kavandatud kasutuse piisava ohutuse, ja kontrollib nende täitmist ning
  2. täpsustab asjaomase õhusõiduki kasutuse piirangud.
- c) Kasutuspiirangud seonduvad piiratud lennukõlblikkussertifikaatidega, mis sisaldavad vajaduse korral õhuruumi piiranguid, et võtta arvesse kõrvalekaldeid määrusega (EÜ) nr 216/2008 ettenähtud olulistest lennukõlblikkusnõuetest.

21.B.330 Lennukõlblikkussertifikaatide ja piiratud lennukõlblikkussertifikaatide peatamine ja kehtetuks tunnistamine

- a) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21.A.181 alapunktis a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud, peatab registreerimisliikmesriigi pädev asutus lennukõlblikkussertifikaadi või tunnistab selle kehtetuks.
- b) Lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab registreerimisliikmesriigi pädev asutus peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.

21.B.345 Andmete säilitamine

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt järgmist:
1. taotleja esitatud dokumendid,
  2. kontrollimise käigus koostatud dokumendid, kus on esitatud punkti 21.B.320 alapunktis b määratletud tegevused ja nende lõpptulemused, ja
  3. koopia sertifikaadist või loast, sealhulgas muudatustest.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast riiklikust registrist eemaldamist.

ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

21.B.420 Kontrollimine

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus peab mürasertifikaadi taotleja või omaniku suhtes teostama piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi väljaandmist, pikendamist, muutmist, peatamist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
1. kõlblikkuse hindamine;
  2. taotlusega koos saadud dokumentide hindamine;
  3. õhusõidukite ülevaatus.

21.B.425 Mürasertifikaatide väljaandmine

Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et jao A alajaos I sätestatud kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta vastavalt vajadusele mürasertifikaadid (EASA vorm 45, vt VII liide) välja või muudab neid viivitamata.

21.B.430 Mürasertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine

- a) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21.A.211 alapunktis a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud, peatab registreerimisliikmesriigi pädev asutus mürasertifikaadi või tunnistab selle kehtetuks.
- b) Mürasertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab registreerimisliikmesriigi pädev asutus peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.

21.B.445 Andmete säilitamine

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus rajab minimaalsete säilitamiskriteeriumidega andmesüsteemi, mis võimaldab iga üksiku mürasertifikaadi väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt järgmist:
1. taotleja esitatud dokumendid,
  2. kontrollimise käigus koostatud dokumendid, kus on esitatud punkti 21.B.420 alapunktis b määratletud tegevused ja nende lõpptulemused;
  3. koopia sertifikaadist, sealhulgas muudatustest.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast riiklikust registrist eemaldamist.

ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)**ALAJAGU M — REMONDITÖÖD**

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)**ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD**

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU P — LENNULUBA

21.B.520 Kontrollimine

- a) Pädev asutus viib läbi piisavad kontrollimised, et põhjendada lennuloa väljaandmist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Pädev asutus valmistab ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
1. taotleja kõlblikkuse hindamine;
  2. taotluse kõlblikkuse hindamine;
  3. koos taotlusega saadud dokumentide hindamine;
  4. õhusõidukite ülevaatus;
  5. lennutingimuste kinnitamine vastavalt punkti 21.A.710 alapunktile b.

21.B.525 Lennulubade väljaandmine

Pädev asutus annab viivitamata välja lennuloa (EASA vorm 20a, vt III liide):

- a) punktiga 21.A.707 nõutud andmete esitamisel ja
- b) kui punktis 21.A.708 osutatud lennutingimused on kinnitatud kooskõlas punktiga 21.A.710 ja
- c) kui pädev asutus veendub uurimise käigus, mis võib hõlmata ülevaatusi, või taotlejaga kokkulepitud menetluste käigus, et õhusõiduk vastab enne lendu punktis 21.A.708 määratletud projektile.

21.B.530 Lennulubade kehtetuks tunnistamine

- a) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21.A.723 alapunktis a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud lennuloa puhul, mille pädev asutus on välja andnud, tunnistab pädev asutus selle lennuloa kehtetuks.
- b) Lennuloa kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab pädev asutus kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab lennuloa valdajale tema kaebuse esitamise õigusest.

21.B.545 Andmete säilitamine

- a) Pädeval asutusel on andmete säilitamise süsteem, mis võimaldab iga üksiku lennuloa väljaandmise ja kehtetuks tunnistamise piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt järgmist:
1. taotleja esitatud dokumendid,
  2. kontrollimise käigus koostatud dokumendid, kus on esitatud punkti 21.B.520 alapunktis b määratletud tegevused ja nende lõpptulemused, ja
  3. lennuloa koopia.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast loa kehtivuse lõppu.

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

Liited

Kui käesoleva lisa vormid antakse välja mõnes muus keeles kui inglise keeles, tuleb neile lisada tõlge inglise keelde.

Käesoleva lisa liidetes nimetatud EASA (Euroopa Lennundusohutusameti) vormidel peavad olema järgmised kohustuslikud omadused. Liikmesriigid tagavad, et nende väljaantud EASA vormid on äratuntavad, ja vastutavad nende vormide trükkimise eest.

I liide – EASA vorm 1, käitamissertifikaat

II liide – EASA vorm 15a, lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat

III liide – EASA vorm 20a, lennuluba

IV liide – EASA vorm 20b, lennuluba (sertifitseeritud organisatsiooni poolt välja antud)

V liide – EASA vorm 24, piiratud lennukõlblikkussertifikaat

VI liide – EASA vorm 25, lennukõlblikkussertifikaat

VII liide – EASA vorm 45, mürasertifikaat

VIII liide – EASA vorm 52, õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon

IX liide – EASA vorm 53, hooldustõend

X liide – EASA vorm 55, tootjaorganisatsiooni sertifikaat

XI liide – EASA vorm 65, heakskiidukiri (tootmine tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel)

I liide

I lisas (osa 21) osutatud käitamissertifikaat – EASA vorm 1

1. Sertifitseeritud pädev asutus/niik		2. . KÄITAMISSERTIFIKAAT EASA VORM 1			3. Vormi kontrollnumber
4. Organisationsiooni nimi ja address		5. Tellimus/leping/arve			
6. Artikkel	7. Kirjeldus	8. Osa number	9. Kogus	10. Seerianumber	11. Seisund/töö
12. Märkused					
13a. Tõendab, et eespool nimetatud artiklid valmistati kooskõlas: ☐ heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks ☐ lahtris 12 nimetatud heakskiitmata projekteerimisandmetega		14a. ☐ Osas 145.A.50 sätestatud hooldustõend ☐ Muu lahtris 12 täpsustatud määruis Tõendab, et kui lahtris 12 ei ole teistiti täpsustatud, on lahtris 11 nimetatud ja lahtris 12 kirjeldatud töö tehtud osaga 145 ja sellega seoses loetakse artiklid valmis kasutuselevõtuks.			
13b. Volitatud isiku allkiri lahtris 12 nimetatud heakskiitmata projekteerimisandmetega	13c. Sertifikaadi/loa number	14b. Volitatud isiku allkiri		14c. Sertifikaadi/tõendi viitenumber	
13d. Nimi	13e. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	14d. Nimi		14e. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	
KÄITAJA/PAIGALDAJA KOHUSTUSED Käesolev sertifikaat ei anna automaatselt õigust artikli(te) paigaldamiseks. Kui käitaja/paigaldaja töötab kooskõlas lahtris 1 täpsustatud lennundusasutusest erineva lennundusasutuse määrustega, on oluline, et käitaja/paigaldaja tagab, et tema lennundusasutus aktsepteerib lahtris 1 nimetatud lennundusasutuse artikleid. Lahtrid 13a ja 14a ei ole paigaldustõendid. Igal juhul peab õhusõiduki hooldusregister sisaldama paigaldustõendit, mis on välja antud kooskõlas käitaja/paigaldaja siseriiklike määrustega, enne kui õhusõiduk võib lennata.					

EASA vormi 1 täitmise juhendid

Juhendid käsitlevad üksnes EASA vormi 1 kasutamist seoses tootmisega. Tähelepanu juhitakse [määruse (EÜ) nr 2042/2003] I lisa (osa M) II liitele, mis hõlmab EASA vormi 1 kasutamist seoses hooldusega.

1. EESMÄRK JA RAKENDUSALA

- 1.1. Sertifikaadi peamine eesmärk on tõendada uute lennundustoodete, osade ja seadmete („artikkel/artiklid“) lennukõlblikkust.
- 1.2. Sertifikaat ja artikkel/artiklid peavad olema vastavuses. Sertifikaadi täitja peab säilitama sertifikaadi viisil, mis võimaldab originaalandmete kontrollimist.
- 1.3. Sertifikaati aktsepteerivad paljud lennundusasutused, kuid see võib sõltuda kahepoolsetest kokkulepetest ja/või kõnealuste asutuste poliitikast.
- 1.4. Sertifikaat ei ole saateleht ega lastikiri.
- 1.5. Õhusõidukit ei tohi kasutusse võtta sertifikaati kasutades.
- 1.6. Sertifikaat ei tähenda heakskiidu andmist artikli paigaldamiseks konkreetsele õhusõidukile, mootorile või propellerile, kuid aitab lõppkasutajal kindlaks teha lennukõlblikkuse olukorda.
- 1.7. Ühele sertifikaadile ei tohi märkida läbisegi tootmisest ja hooldusest tulnud artikleid.
- 1.8. Ühele sertifikaadile ei tohi märkida läbisegi artikleid, mis on sertifitseeritud kooskõlas „heakskiidetud andmetega“, ja artikleid, mis vastavad „heakskiitmata andmetele“.

2. ÜLDINE VORMING

- 2.1. Sertifikaat peab vastama lisatud vormingule, kaasa arvatud lahtrite numbrid ja iga lahtri asukoht. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks sertifikaati ära tunda.
- 2.2. Sertifikaat peab olema horisontaalpaigutusega, kuid selle suurust võib oluliselt suurendada või vähendada, kui sertifikaat jääb äratuntavaks ja loetavaks. Kahtluse korral konsulteerida pädeva asutusega.
- 2.3. Käitaja/paigaldaja kohustusi käsitlevad selgitused võib lisada vormi mõlemale küljele.
- 2.4. Kogu trükitud tekst peab olema selge ja hõlpsalt loetav.
- 2.5. Sertifikaat võib olla valmis trükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad ning vastama kindlaksmääratud vormingule.
- 2.6. Sertifikaat peab olema inglise keeles ja vajaduse korral ühes või mitmes muus keeles.
- 2.7. Sertifikaadile märgitavad andmed võivad olla kirjutatud kirjutusmasinaga/arvutiga või käsitsi suurtähtedega nii, et neid saab hõlpsalt lugeda.
- 2.8. Selguse huvides peab lühendite kasutamine olema piiratud.
- 2.9. Sertifikaadi täitja võib sertifikaadi tagaküljele jäävat ruumi kasutada lisamärkusteks, kuid mitte lennukõlblikkust käsitleva avalduse esitamiseks. Sertifikaadi tagakülje kasutamisele tuleb viidata sertifikaadi esikülje vastavas lahtris.

3. KOOPIAD

- 3.1. Kliendile saadetud või sertifikaadi täitja poolt säilitatavate koopiade arv ei ole piiratud.

4. VEAD SERTIFIKAADIL

- 4.1. Kui lõppkasutaja leiab sertifikaadilt vea(d), peab ta sellest/nendest sertifikaadi täitjale kirjalikult teatama. Sertifikaadi täitja võib välja anda uue sertifikaadi, kui vigasid on võimalik kontrollida ja parandada.

- 4.2. Uuel sertifikaadil peab olema uus kontrollnumber, allkiri ja kuupäev.
- 4.3. Taotluse korral võib anda välja uue sertifikaadi, ilma et oleks kontrollitud artikli(te) seisundit. Uus sertifikaat ei ole deklaratsioon praeguse seisundi kohta ja selle lahtrisse 12 tuleks lisada viide eelmisele sertifikaadile järgmiselt: „Käesoleva sertifikaadiga parandatakse [algse väljaandmise kuupäev] välja antud sertifikaadi [algne kontrollnumber] viga/vead lahtri(te)s [parandatud lahter/lahtrid] ning see ei hõlma vastavust / seisundit / käibele laskmist.” Mõlemad sertifikaadid tuleb säilitada vastavalt esimese sertifikaadiga seotud säilitusajale.

5. SERTIFIKAADI TÄITMINE

- Lahter 1.* Sertifitseerinud pädev asutus / riik
- Märkida sertifikaadi väljaandmise eest vastutava pädeva asutuse nimi ja riik. Kui pädev asutus on amet, tuleb märkida „EASA”.
- Lahter 2.* EASA vormi 1 päis
- „KÄITAMISSERTIFIKAAT EASA VORM 1”
- Lahter 3.* Vormi kontrollnumber
- Märkida lahtris 4 osutatud organisatsiooni nummerdamissüsteemi/-menetluse abil määratud kordumatu number, mis võib sisaldada tähti ja numbreid.
- Lahter 4.* Organisatsiooni nimi ja aadress
- Märkida käesoleva sertifikaadiga hõlmatud artikli(d) käibele laskva tootjaorganisatsiooni täielik nimi ja aadress (EASA vormi 55 leht A). Organisatsiooni logo vms on lubatud, kui see mahub lahtrisse.
- Lahter 5.* Tellimus/leping/arve
- Artikli(te) kliendipoolse jälgitavuse hõlbustamiseks märkida tellimuse number, lepingu number, arve number või muu samalaadne viitenumber.
- Lahter 6.* Artikkel
- Märkida artiklite numbrid, kui artikleid on rohkem kui üks. Lahter võimaldab teha kergesti ristviidet lahtrile 12 „Märkused”.
- Lahter 7.* Kirjeldus
- Märkida artikli nimetus või kirjeldus. Eelistatavalt tuleks kasutada jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendites või tehnilistes normdokumentides (nt osade illustreeritud kataloog, õhusõiduki hoolduskäsiraamat, hooldusteatmik, komponentide hoolduskäsiraamat) kasutatud termineid.
- Lahter 8.* Osa number
- Märkida osa number, nagu see on esitatud artiklil või sildil/pakendil. Mootori või propelleri puhul võib kasutada tüübitähistust.
- Lahter 9.* Kogus
- Märkida artiklite kogus.
- Lahter 10.* Seerianumber
- Kui artikli puhul tuleb määruse kohaselt märkida seerianumber, tuleb see märkida siia. Lisaks võib märkida siia ka mis tahes muu seerianumbri, mida määрусega ei nõuta. Kui artikli puhul ei ole seerianumbrit, märkida „Ei kohaldata” („N/A”).
- Lahter 11.* Seisund/töö
- Märkida kas „PROTOTÜÜP” või „UUS”.
- Märkida „PROTOTÜÜP” järgmistel juhtudel:
- i) uue artikli tootmine kooskõlas heakskiitmata projekteerimisandmetega;

- ii) lahtis 4 nimetatud organisatsiooni poolt välja antud eelmise sertifikaadi uuesti sertifitseerimine pärast artikli muutmist või parandustöid enne käibele laskmist (nt pärast konstruktsiooni muudatust, defekti kõrvaldamist, ülevaatust või katset või ladustamisaja pikendamist). Andmed algse käibele laskmise ja muutmise või parandustööde kohta tuleb märkida lahtrisse 12.

Märkida „UUS” järgmistel juhtudel:

- i) uue artikli tootmine kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega;
- ii) lahtis 4 nimetatud organisatsiooni poolt välja antud eelmise sertifikaadi uuesti sertifitseerimine pärast artikli muutmist või parandustöid enne käibele laskmist (nt pärast konstruktsiooni muudatust, defekti kõrvaldamist, ülevaatust või katset või ladustamisaja pikendamist). Andmed algse käibele laskmise ja muutmise või parandustööde kohta tuleb märkida lahtrisse 12;
- iii) toote tootja või lahtis 4 nimetatud organisatsiooni poolt välja antud eelmise sertifikaadi uuesti sertifitseerimine „prototüübist” (kooskõlas ainult heakskiitmata andmetega) „uueks” (kooskõlas heakskiidetud andmetega ja kõlblik ohutuks kasutamiseks) pärast kohaldatavate projekteerimisandmete heakskiitmist, tingimusel et projekteerimisandmeid ei ole muudetud. Lahtrisse 12 tuleb teha järgmine märg:

„ARTIKLITE UUESTI SERTIFITSEERIMINE „PROTOTÜÜBIST” „UUEKS”: KÄESOLEV DOKUMENT TÕENDAB ... [LISADA KUUPÄEV, KUI SEE ON VAJALIK VERSIOONI KINDLASETEGEMISEKS] PROJEKTEERIMISANDMETE [LISADA TÜÜBISERTIFIKAADI / TÄIENDAVA TÜÜBISERTIFIKAADI NUMBER, VERSIOON] HEAKSKIITMIST, MILLE KOHASELT SEE ARTIKKEL (NEED ARTIKLID) ON TOODETUD.”

Lahtris 13a tuleks teha märg kasti „kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks”.

- iv) varem käibele lastud uue artikli kontrollimine enne käibele laskmist kooskõlas tarbijakohase standardi või spetsifikaadiga (mille andmed ja algse käibele laskmise andmed tuleb märkida lahtrisse 12) või et teha kindlaks lennukõlblikkus (selgitus käibele laskmise aluse kohta ja algse käibele laskmise andmed tuleb märkida lahtrisse 12).

Lahter 12.

Märkused

Kirjeldada lahtis 11 nimetatud tööd kas otseselt või viidates tõendavatele dokumentidele, et käitaja või paigaldaja saaks kindlaks teha artikli(te) lennukõlblikkuse seoses heakskiidetava tööga. Vajaduse korral võib kasutada EASA vormist 1 eraldi lehte ja viidata sellele. Igast märkest peab selguma, millis(t)e lahtis 6 esitatud artikli(te)ga see on seotud. Kui märkeid ei ole, siis kirjutada „ei ole”.

Märkida põhjendused lahtis 12 nimetatud käibele laskmise kohta heakskiitmata projekteerimisandmete alusel (nt tüübisertifikaat on väljaandmisel, ainult katsetamiseks, kinnitatavad andmed esitamisel).

Kui andmed trükitakse elektroonilist EASA vormi 1 kasutades, märkida sellesse lahtrisse andmed, mida ei saa muudesse lahtritesse märkida.

Lahter 13a

Valida ainult üks kahest võimalusest.

1. Teha märg kasti „heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks”, kui artikkel/artiklid valmistati kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks.
2. Teha märg kasti „lahtris 12 nimetatud heakskiitmata projekteerimisandmetega”, kui artikkel/artiklid valmistati kooskõlas heakskiitmata projekteerimisandmetega. Täpsustada lahtis 12 nimetatud andmed (nt tüübisertifikaat on väljaandmisel, ainult katsetamiseks, kinnitatavad andmed esitamisel).

Ühele sertifikaadile ei tohi märkida läbiseegi heakskiidetud ja heakskiitmata projekteerimisandmete alusel käibele lastud artikleid.

Lahter 13b.

Volitatud isiku allkiri

Sellesse lahtrisse märkida volitatud isiku allkiri. Lahtri tohivad allkirjastada üksnes isikud, kes on selleks pädeva asutuse eeskirjade ja põhimõtete alusel volitatud. Identifitseerimise hõlbustamiseks võib lisada volitatud isiku kordumatu numbri.

Lahter 13c. Sertifikaadi/loa number

Märkida sertifikaadi/loa number / viide. Selle numbri või viite annab pädev asutus.

Lahter 13d. Nimi

Märkida loetavalt lahtri 13b allkirjastanud isiku nimi.

Lahter 13e. Kuupäev

Märkida lahtri 13b allkirjastamise kuupäev, mis peab olema vormis pp = kuupäev kahekohalisena, kkk = kuu kolm esimest tähte, aaaa = aasta neljakohalisena.

Lahtrid 14a–14e. Lahtreid 14a–14e käsitlevad üldnõuded.

Ei kasutata tootmissertifikaadi korral. Varjutada, tumedaks värvida või muul viisil ära märkida, et vältida tahtmatut või lubamatut kasutust.

Kasutaja/paigaldaja kohustused

Lisada sertifikaadile järgmine märgeline lõppkasutajate teavitamiseks sellest, et vorm ei vabasta neid nende kohustustest seoses artikli paigaldamise ja kasutamisega:

„KÄESOLEV SERTIFIKAAT EI ANNA AUTOMAATSelt PAIGALDUSÕIGUST.

KUI KÄITAJA/PAIGALDAJA TÖÖTAB KOOSKÖLAS LAHTRIS 1 TÄPSUSTATUD LENNUNDUSASUTUSEST ERINEVA LENNUNDUSASUTUSE MÄÄRUSEGA, ON OLULINE, ET KÄITAJA/PAIGALDAJA TAGAB, ET TEMA LENNUNDUSASUTUS AKTSEPTERIB LAHTRIS 1 NIMETATUD LENNUNDUSASUTUSE ARTIKLEID.

LAHTRID 13A JA 14A EI OLE PAIGALDUSTÕENDID. IGAL JUHUL PEAB ÕHUSÕIDUKI HOOLDUSREGISTER SISALDAMA PAIGALDUSTÕENDIT, MIS ON VÄLJA ANTUD KOOSKÖLAS KÄITAJA/PAIGALDAJA SISERIIKLIKE MÄÄRUSTEGA, ENNE KUI ÕHUSÕIDUK VÕIB LENNATA.”

II liide

Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat – EASA vorm 15a

[LIIKMESRIIK]
Euroopa Liidu liikmesriik (*)
LENNUKÕBLIKKUSE KONTROLLI SERTIFIKAAT
ARC viitenumber: .....
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 216/2008 kohaselt tõendab [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS], et järgmine õhusõiduk:
Õhusõiduki tootja: .....
Tootja nimetus: .....
Õhusõiduki registreerimisnumber: .....
Õhusõiduki seerianumber: .....
on kontrolli ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: ..... Kehtivusaja lõpp: .....
Allkiri: ..... Loa number: .....
1. pikendamine. Viimasel aastal on õhusõiduk olnud komisjoni määruse [(EÜ) nr 2042/2003] I lisa punkti M.A.901 kohaselt kontrollitud keskkonnas. Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: ..... Kehtivusaja lõpp: .....
Allkiri: ..... Loa number: .....
Äriühingu nimi: ..... Sertifikaadi viitenumber: .....
2. pikendamine. Viimasel aastal on õhusõiduk olnud komisjoni määruse [(EÜ) nr 2042/2003] I lisa punkti M.A.901 kohaselt kontrollitud keskkonnas. Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: ..... Kehtivusaja lõpp: .....
Allkiri: ..... Loa number: .....
Äriühingu nimi: ..... Sertifikaadi viitenumber: .....

EASA vorm 15a, versioon 3

(*) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

III liide

Pädeva asutuse LOGO

LENNULUBA

(*)	
Käesolev lennuluba on välja antud vastavalt määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõike 4 punktile a ning see tõendab, et õhusõidukiga võib ohutult lennata allpool loetletud eesmärgil ja tingimustel ning et see kehtib kõikides liikmesriikides. Käesolev luba kehtib ka lendudel kolmandatasse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba kõnealuste riikide pädevatelt asutustelt	1. Riikkondsuse ja registreerimisnumbrid:
2. Õhusõiduki tootja/tüüp:	3. Seerianumber:
4. Luba hõlmab: [eesmärk vastavalt punkti 21A.701 alapunktile a]	
5. Valdaja: [punkti 21A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil välja antud lennuloa korral peab siin olema „registreeritud omanik“]	
6. Tingimused/märkused:	
7. Kehtivusaeg:	
8. Väljaandmise koht ja kuupäev:	9. Pädeva asutuse esindaja allkiri:

EASA vorm 20a

(*) Täidab registreerimisriik.

IV liide

Selle pädeva asutuse liikmesriik, kes on välja andnud organisatsiooni sertifikaadi, mille alusel antakse välja lennuluba või

„EASA“ kui sertifikaadi on välja andnud EASA

LENNULUBA

<i>Lennuluba välja andva organisatsiooni nimi ja aadress</i>	(*)
Käesolev lennuluba on välja antud vastavalt määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõike 4 punktile a ning see tõendab, et õhusõidukiga võib ohutult lennata allpool loetletud eesmärgil ja tingimustel ning et see kehtib kõikides liikmesriikides. Käesolev luba kehtib ka lendudel kolmandatesse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba kõnealuste riikide pädevatelt asutustelt.	1. Riikkondsus ja registreerimisnumbrid:
2. Õhusõiduki tootja/tüüp:	3. Seerianumber:
4. Luba hõlmab: <i>(eesmärk vastavalt punkti 21A.701 alapunktile a)</i>	
5. Valdaja: <i>(lennuluba välja andev organisatsioon)</i>	
6. Tingimused/märkused:	
7. Kehtivusaeg:	
8. Väljaandmise koht ja kuupäev:	9. Volitatud esindaja allkiri: Nimi: Sertifikaadi viitenumber:

EASA vorm 20b

(*) Täidab organisatsiooni sertifikaadi valdaja.

V liide

Piiratud lennukõlblikussertifikaat – EASA vorm 24

Pädeva ametiasutuse LOGO

PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAAT

(¹)	[Registreerimisliikmesriik] [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS]	(²)
1. Riikondsus ja registreerimisnumbrid	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus	3. Õhusõiduki seerianumber
4. Kategooriad		
5. Käesolev lennukõlblikussertifikaat on välja antud (³) [7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni] ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõike 4 punkti b kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõlblikuks, kui selle hooldamisel ja käitamisel täidetakse eespool nimetatud tingimusi ja kehtivaid käitamisiiranguid. Lisaks eespool nimetatule kohaldatakse järgmisi piiranguid: (⁴) (⁵) [Õhusõidukit võib kasutada rahvusvahelises lennuliikluses, olenemata eespool nimetatud piirangutest].		
Väljaandmise kuupäev:		Allkiri:
6. Käesolev piiratud lennukõlblikussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab. Käesoleva sertifikaadi juurde kuulub kehtiv lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat.		

EASA vorm 24, versioon 2.

Käesolev sertifikaat peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.⁽¹⁾ Täidab registreerimisliikmesriik.⁽²⁾ Täidab registreerimisliikmesriik.⁽³⁾ Mittevajalik maha tõmmata.⁽⁴⁾ Täidab registreerimisliikmesriik.⁽⁵⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

VI liide

Lennukõlblikussertifikaat – EASA vorm 25

Pädeva ametiasutuse LOGO

LENNUKÕBLIKUSSERTIFIKAAT

(¹)	[Registreerimisliikmesriik] [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS]	(²)
1. Riikondsus ja registreerimisnumbrid	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus	3. Õhusõiduki seerianumber
4. Kategooriad		
<p>5. Käesolev lennukõlblikussertifikaat on välja antud 7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviilennunduse konventsiooni ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõike 2 punkti c kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõlblikuks, kui selle hooldamisel ja käitamisel täidetakse eespool nimetatud tingimusi ja kehtivaid käitamispäringuid.</p> <p>Päringud/märkused:</p> <p>(³)</p> <p>Väljaandmise kuupäev: Allkiri:</p>		
<p>6. Käesolev lennukõlblikussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab.</p> <p>Käesoleva sertifikaadi juurde kuulub kehtiv lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat.</p>		

EASA vorm 25, versioon 2.

Käesolev sertifikaat peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.⁽¹⁾ Täidab registreerimisliikmesriik.⁽²⁾ Täidab registreerimisliikmesriik.⁽³⁾ Täidab registreerimisliikmesriik.

VII liide

Täidab registreerimisliikmesriik	1. Õhusõiduki registreeritud riik		3. Dokumendi number:		
2. MÜRASERTIFIKAAT					
4. Riikikondsus ja registreerimisnumbrid:	5. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus:		6. Õhusõiduki seerianumber:		
.....	.....		.....		
7. Mootor:		8. Propeller: (*)			
.....		.....			
9. Suurim stardimass (kg)	10. Suurim maandumismass (kg) (*)		11. Mõra sertifitseerimise standard:		
.....	.....		.....		
12. Täiendavad muudatused, mis on seotud kohaldatavate mõra sertifitseerimise standardite täitmisega:					
.....					
13. Mõratase stardiraja kõrvalekõigatavuse korral (*)	14. Mõratase maandumisrajale lähenedes (*)	15. Mõratase õhkutõusmisel (*)	16. Mõratase ülelennul (*)	17. Stardimõratase (*)	
.....	.....	.....	.....	.....	
Märkused					
18. Käesolev mõrasertifikaat on välja antud 7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lisa 16 I kõite ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 6 kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida käsitatakse vastavana eespool nimetatud mõrastandardile, kui seda hooldatakse ja kasutatakse kooskõlas asjaomaste nõuete ja kasutuspiirangutega.					
19. Väljaandmise kuupäev					
20. Allkiri					

EASA-formulier 45

(*) Kõnealused lahtrid võib jätta täitmata sõltuvalt mõra sertifitseerimise standardist.

VIII Lüide

Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon – EASA vorm 52

ÕHUSÕIDUKI NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOON		
1. Tootjariik	2. [LIIKMESRIIK] ⁽¹⁾ Euroopa Liidu liikmesriik ⁽²⁾	3. Deklaratsiooni viitenumber:
4. Organisatsioon		
5. Õhusõiduki tüüp	6. Tüübisertifikaadi viide:	
7. Õhusõiduki registreerimisnumber või märgistus	8. Tootja identifitseerimisnumber	
9. Mootori/propelleri andmed ⁽³⁾		
10. Muudatused ja/või teenindusbülletäänid ⁽⁴⁾		
11. Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused		
12. Kontsessioonid		
13. Vabastused, erandid või mööndused ⁽⁵⁾		
14. Märkused		
15. Lennukõlblikkussertifikaat		
16. Lisanõuded		
17. Nõuetele vastavuse deklaratsioon Tõendatakse, et käesolev õhusõiduk vastab täielikult tüübisertifitseeritud konstruktsioonile ja lahtritesse 9, 10, 11, 12 ja 13 märgitud andmetele. Õhusõiduk on kõlblik ohutuks kasutamiseks. Õhusõidukiga on tehtud piisavalt katselende.		
18. Allkiri	19. Nimi	20. Kuupäev (päev/kuu/aasta)
21. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide		

EASA vorm 52, versioon 2.

⁽¹⁾ Või EASA, kui EASA on pädev asutus.⁽²⁾ Kolmanda riigi või EASA puhul maha tõmmata.⁽³⁾ Mittevajalik maha tõmmata.⁽⁴⁾ Mittevajalik maha tõmmata.⁽⁵⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) täitmise juhendid

1. EESMÄRK JA RAKENDUSALA
  - 1.1. Sellise õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni kasutamist, mille tootja on välja andnud osa 21 jao A alajao F kohaselt, kirjeldatakse punktis 21.A.130, samuti nende täitmise vastuvõetavaid viise.
  - 1.2. Osa 21 jao A alajao G kohaselt väljaantud õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) eesmärk on võimaldada asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikul kasutada õigust saada teatava õhusõiduki lennukõlblikussertifikaat registreerimisliikmesriigi pädevalt asutuselt.
2. ÜLDOSA
  - 2.1. Nõuetele vastavuse deklaratsioon peab vastama lisatud vormingule, kaasa arvatud lahtrite numbrid ja iga lahtri asukoht. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks nõuetele vastavuse deklaratsiooni ära tunda. Kahtluse korral konsulteerida pädeva asutusega.
  - 2.2. Nõuetele vastavuse deklaratsioon peab olema valmis trükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad. Lisatud näidisele vastav valmistrukitud tekst on lubatud, kuid muud lennukõlblikkust käsitlevad avaldused ei ole lubatud.
  - 2.3. Deklaratsiooni võib täita kirjutusmasinal/arvutiga või käsitsi, kasutades hõlpsa loetavuse huvides suurtähti. Aktsepteeritakse inglise keelt ja vajaduse korral üht või mitut väljaandva liikmesriigi ametlikku keelt.
  - 2.4. Sertifitseeritud tootjaorganisatsioon peab säilitama koopia deklaratsioonist ja kõikidest lisadest, millele on viidatud.
3. NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOONI TÄITMINE
  - 3.1. Et dokument oleks kehtiv, tuleb teha kanne igasse lahtrisse.
  - 3.2. Registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele võib nõuetele vastavuse deklaratsiooni välja anda üksnes juhul, kui õhusõiduki projekt ja sellesse paigaldatud tooted on heaks kiidetud.
  - 3.3. Lahtrites 9, 10, 11, 12, 13 ja 14 nõutavat teavet võib esitada viitena tootjaorganisatsiooni valduses olevatele eraldi identifitseeritud dokumentidele, kui pädev asutus ei ole otsustanud teisiti.
  - 3.4. Ei ole ette nähtud, et käesolev nõuetele vastavuse deklaratsioon hõlmaks kõiki neid tooteid, mille paigaldamine võib kohaldatavate kasutuseeskirjade täitmiseks vajalikuks osutuda. Siiski võib mõne nendest toodetest märkida lahtrisse 10 või heakskiidetud tüübiprojekti. Seepärast meenutatakse käitajatele nende kohustust tagada vastavus kohaldatavatele eeskirjadele.

Lahter 1 Märkida tootjariigi nimi.

Lahter 2 Pädev asutus, kelle pädevuse piires nõuetele vastavuse deklaratsioon välja antakse.

Lahter 3 Selles lahtris peaks deklaratsiooni kontrollimiseks ja jälgimiseks olema valmistrukitud kordumatu seerianumber. Arvutipõhise dokumendi puhul ei pea number olema valmis trükitud, kui arvuti on programmeeritud selle numbri andma ja trükkima.

Lahter 4 Deklaratsiooni välja andva organisatsiooni täielik nimi ja aadress. See lahter võib olla valmis trükitud. Logo vms on lubatud, kui logo sellesse lahtrisse mahub.

Lahter 5 Õhusõiduki tüüp üksikasjalikult, nagu see on määratletud tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel.

Lahter 6 Tüübisertifikaadi viitenumber ja väljaandmine kõnealusele õhusõidukile.

Lahter 7 Kui õhusõiduk on registreeritud, märgitakse siia registreerimisnumber. Kui õhusõiduk ei ole registreeritud, märgitakse siia viide, mida liikmesriigi pädev asutus ja vajaduse korral kolmanda riigi pädev asutus aktsepteerib.

Lahter 8 Identifitseerimisnumber, mille tootja on kontrollimiseks, jälgitavuseks ja tehnobiks andnud. Seda nimetatakse mõnikord tootja seerianumbriks (*Manufacturers Serial No / Constructors No*).

Lahter 9 Mootori ja propelleri tüüp üksikasjalikult, nagu see on määratletud tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel. Samuti tuleks näidata tootja identifitseerimisnumber ja asukoht.

Lahter 10 Heakskiidetud konstruktsioonimuudatused õhusõiduki määratluses.

- Lahter 11* Kõikide kohaldatavate lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste (või samaväärsete dokumentide) loetelu ja nõuetele vastavuse deklaratsioon, samuti kõnealust õhusõidukit, sealhulgas tooteid ja paigaldatud osi, seadmeid ja varustust käsitlevate nõuete täitmise viisi kirjeldus. Märkida tuleb ka võimalikud tulevased tähtajad nõuete täitmiseks.
- Lahter 12* Heakskiidetud tahtmatud kõrvalekalded kinnitatud tüübiprojektist, mida vahel nimetatakse kontsessioonideks, erinevusteks või lahknevusteks.
- Lahter 13* Sellesse lahtrisse võib märkida üksnes kokkulepitud vabastused, erandid või mööndused.
- Lahter 14* Märkused. Igasugune teave ja kõik selgitused, erandmed või piirangud, mis võivad õhusõiduki lennukõlblikkust mõjutada. Kui sellist teavet või selliseid andmeid ei ole, märkida „EI OLE”.
- Lahter 15* Märkida „Lennukõlblikkussertifikaat” või „Piiratud lennukõlblikkussertifikaat” või taotletav lennukõlblikkussertifikaat.
- Lahter 16* Sellesse lahtrisse tuleb märkida lisanõuded, näiteks impordiriigi nõuded.
- Lahter 17* Nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivus sõltub sellest, kas kõik vormi lahtrid on täidetud. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama katselendude protokollide koopiaid ja andmed dokumenteeritud defektide ja nende kõrvaldamise kohta. Asjaomased volitatud lennundustehnilised töötajad ja mõni lennumeeskonna liige, nt katselendur või pardainsener-katselendur, peaksid aruande vastuvõetavaks tunnistamiseks sellele alla kirjutama. Teostatud katselennud kuuluvad kvaliteedisüsteemi kontrolli alla vastavalt punktile 21.A.139, eriti punkti 21.A.139 alapunkti b alapunkti 1 alapunktile vi, tagamaks et õhusõiduk vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.
- Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama loetelu artiklitest, mis on tarnitud (või kättesaadavaks tehtud), et täita käesolevas deklaratsioonis sätestatud ohutu kasutamise seotud nõudeid.
- Lahter 18* Nõuetele vastavuse deklaratsioonile võib alla kirjutada isik, kelle on selleks kooskõlas punkti 21.A.145 alapunktiga d volitanud tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik. Templi abil tehtud allkirja ei tohi kasutada.
- Lahter 19* Sertifikaadi allkirjastanud isiku nimi tuleb trükkida kirjutusmasinal või arvutiga või kirjutada loetaval viisil käsitsi.
- Lahter 20* Tuleb märkida nõuetele vastavuse deklaratsiooni allkirjastamise kuupäev.
- Lahter 21* Tuleb viidata pädeva asutuse sertifikaadile.
-

IX liide

HOOLDUSTÕEND

[HEAKSKIIDETUD TOOTJAORGANISATSIOONI NIMI]

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide:

Punktile 21A.163(d) vastav hooldustõend.

Õhusõiduk: ..... Tüüp: ..... Valmistaja number/registrinumber: .....

on hooldatud vastavalt töökäsule: .....

Tehtud tööde lühikirjeldus:

Tõendab, et nimetatud töö tehti kooskõlas punktiga 21A.163(d) ja tehtud töö poolest on õhusõiduk valmis kasutuselevõtmiseks ja seega kõlblik ohutuks kasutamiseks.

Sertifitseeritud töötaja (nimi):

(allkiri):

Asukoht:

Kuupäev: ..-..-.... (päev, kuu, aasta).

HOOLDUSTÕEND – EASA 53

TÄITMISE JUHENDID

EASA VORMI 53 lahtisse TEHTUD TÖÖDE LÜHIKIRJELDUS tuleb märkida viide tööde tegemiseks kasutatud tunnustatud andmete kohta.

EASA VORMI 53 lahter ASUKOHT viitab asukohale, kus toimub hooldus, mitte organisatsiooni rajatiste asukohale (kui need erinevad).

X liide

I lisa (osa 21) alajaos G osutatud tootjaorganisatsiooni sertifikaat – EASA vorm 55

Lk 1 / ...

[LIIKMESRIIK] (*)

Euroopa Liidu liikmesriik (**)

TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

Viide: [LIIKMESRIIGI KOOD (*)].21G.XXXX

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu kehtivale määrusele (EÜ) nr 216/2008 ja komisjoni kehtivale määrusele [(EÜ) nr 1702/2003] ning allpool täpsustatud tingimustele tõendab [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS], et

[ÄRIÜHINGU NIMI JA AADRESS]

on määruse [(EÜ) 1702/2003] I lisa (osa 21) jao A alajaos G osutatud tootjaorganisatsioon, millel on lubatud toota lisatud sertifitseerimisgraafikus loetletud tooteid, osasid ja seadmeid ning anda välja nendega seotud sertifikaate, kasutades eespool osutatud viitenumbreid.

TINGIMUSED:

1. Heakskiit on piiratud lisatud sertifikaadi tingimustes täpsustatud heakskiiduga.
2. Heakskiit nõuab sertifitseeritud tootjaorganisatsiooni käsiraamatus täpsustatud menetluste täitmist.
3. Heakskiit kehtib, kuni sertifitseeritud tootjaorganisatsioon täidab määruse [(EÜ) nr 1702/2003] I lisa (osa 21) nõudeid.
4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, kehtib käesolev sertifikaat tähtajatult, välja arvatud juhul, kui sertifikaadist on eelnevalt loobutud, see on asendatud teise sertifikaadiga, peatatud või kehtetuks tunnistatud.

Algse väljaandmise kuupäev: .....

Käesoleva versiooni kuupäev: .....

Versiooni nr: .....

Allkiri: .....

Pädeva asutuse nimel: [PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (*)]

EASA vorm 55a, versioon 2.

(*) Või EASA, kui EASA on pädev asutus.

(**) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

[LIIKMESRIIK] (*) Euroopa Liidu liikmesriik (**)	Sertifikaadi tingimused	TA: [LIIKMESRIIGI KOOD (*).21G.XXXX
Käesolev dokument on osa tootjaorganisatsiooni sertifikaadist nr [LIIKMESRIIGI KOOD (*).21G.XXXX, mis on välja antud: Äriühingu nimi:		
1. jagu. TÖÖVALDKOND:		
JÄRGMISTE TOODETE TOOTMINE	TOOTED/KATEGOORIAD	
Üksikasjad ja piirangud on sätestatud tootjaorganisatsiooni käsiraamatu jaos xxx.		
2. jagu. ASUKOHAD:		
3. jagu. ÕIGUSED:		
Tootjaorganisatsioonil on õigus kasutada punktiga 21A.163 ette nähtud õigusi sertifikaadi tingimuste piires ja tootjaorganisatsiooni käsiraamatu menetluste kohaselt. Täita tuleb järgmised tingimused:		
<i>[jätta alles üksnes kohaldatav tekst]</i>		
Enne toote projekti kinnitamist võib EASA vormi 1 välja anda üksnes nõuetele vastavuse näitamiseks.		
Nõuetele vastavuse deklaratsiooni ei tohi anda õhusõidukile, mis ei ole heaks kiidetud.		
Enne hooldust reguleerivate määruste täitmise nõuet võib hooldustöid teha kooskõlas tootjaorganisatsiooni käsiraamatu jaoga xxx.		
Lennuload võib välja anda vastavalt tootjaorganisatsiooni käsiraamatu jaole yyy.		
Algse väljaandmise kuupäev:	Allkiri:	
Käesoleva versiooni kuupäev:		
Versiooni nr:	[PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (*)] nimel	

EASA vorm 55b, versioon 2.

(*) Või EASA, kui EASA on pädev asutus.

(**) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

XI liide

I lisa (osa 21) alajaos F osutatud heakskiidukiri tootmiseks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel – EASA vorm 65

[LIIKMESRIIK] (*)

Euroopa Liidu liikmesriik (**)

HEAKSKIIDUKIRI TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL

[TAOTLEJA NIMI]

[ÄRINIMI (kui see erineb)]

[TAOTLEJA TÄIELIK AADRESS]

Kuupäev (päev, kuu, aasta)

Viide: [LIIKMESRIIGI KOOD (*).21F.XXXX

Lugupeetud

Teie tootmise järelevalvesüsteemi on hinnatud ja see on leitud olevat kooskõlas määruse [(EÜ) nr 1702/2003] I lisa (osa 21) jao A alajaoga F.

Seepärast oleme allpool täpsustatud tingimustel nõus, et allpool nimetatud toodete, osade ja seadmete nõuetele vastavust võib näidata määruse [(EÜ) nr 1702/2003] I lisa (osa 21) jao A alajao F kohaselt.

Ühikute arv**Osa number****Seerianumber**

ÕHUSÕIDUK

OSA

Käesoleva heakskiidukirja suhtes kohaldatakse järgmisi eritingimusi.

- (1) Heakskiit kehtib, kuni [äriühingu nimi] täidab määruse [(EÜ) nr 1702/2003] I lisa (osa 21) jao A alajao F nõudeid.
- (2) Heakskiit nõuab [äriühingu nimi] käsiraamatus, viitenumber/väljaandmise kuupäev, täpsustatud menetluste täitmist .....
- (3) Heakskiidu kehtivus lõpeb .....
- (4) Käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutus kinnitab nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mille [äriühingu nimi] on eespool nimetatud määruse punkti 21A.130 sätete kohaselt välja andnud, kooskõlas eespool nimetatud määruse punkti 21A.130 sätete kohaselt välja andnud, kooskõlas eespool nimetatud käsiraamatu menetlusega .....
- (5) [Äriühingu nimi] teatab käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutusele viivitamata kõikidest tootmise järelevalvesüsteemis tehtud muudatustest, mis võivad mõjutada käesolevas kirjas loetletud toodete ja osade kontrollimist, nõuetele vastavust või lennukõlblikkust.

Pädeva asutuse nimel: [PÄDEVA ASUTUSE NIMEL (*)2]

Kuupäev ja allkiri:

EASA vorm 65, versioon 2

(*) või EASA, kui EASA on pädev asutus.

(**) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

*II LISA***Kehtetuks tunnistatud määrus koos muudatuste loeteluga**

Komisjoni määrus (EÜ) nr 1702/2003	(ELT L 243, 27.9.2003, lk 6)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 381/2005	(ELT L 61, 8.3.2005, lk 3)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 706/2006	(ELT L 122, 9.5.2006, lk 16)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 335/2007	(ELT L 88, 29.3.2007, lk 40)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 375/2007	(ELT L 94, 4.4.2007, lk 3)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 287/2008	(ELT L 87, 29.3.2008, lk 3.)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 1057/2008	(ELT L 283, 28.10.2008, lk 30)
Komisjoni määrus (EÜ) nr 1194/2009	(ELT L 321, 8.12.2009, lk 5)

III LISA

Vastavustabel

Määrus (EÜ) nr 1702/2003	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 1 lõike 2 punktid a–h
—	Artikli 1 lõike 2 punktid i ja j
Artikli 2 lõiked 1 ja 2	Artikli 2 lõiked 1 ja 2
Artikli 2 lõige 3	—
Artikli 2a lõike 1 sissejuhatav lause	Artikli 3 lõike 1 sissejuhatav lause
Artikli 2a lõike 1 punktid a ja b	Artikli 3 lõike 1 punktid a ja b
Artikli 2a lõike 1 punktid c ja d	—
Artikli 2a lõiked 2–5	Artikli 3 lõiked 2–5
Artikkel 2b	Artikkel 4
Artikli 2c lõige 1	Artikkel 5
Artikli 2c lõiked 2 ja 3	—
Artikkel 2d	Artikkel 6
Artikli 2e esimene lõige	Artikkel 7
Artikli 2e teine lõige	—
Artikli 3 lõiked 1 ja 2 ning lõike 3 esimene lause	Artikli 8 lõiked 1, 2 ja 3
Artikli 3 lõike 3 teine lause ning lõiked 4 ja 5	—
Artikli 3 lõige 6	—
Artikli 4 lõiked 1 ja 2 ning lõike 3 esimene lause	Artikli 9 lõiked 1, 2 ja 3
Artikli 4 lõike 3 teine lause, lõiked 4, 5 ja 6	—
—	Artikkel 10
—	Artikkel 11
Artikli 5 lõige 1	Artikkel 12
Artikli 5 lõiked 2–5	—
Lisa	I lisa
—	II lisa
—	III lisa

Tellimishinnad aastal 2012 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberkandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 310 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	840 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

